

בס"ד "כֹּה אָמַר ה' זְכוּרְתִי לְךָ חֹסֵד נְעוּרֶיךָ אֲהַבֵּת כְּלוּלֹתֶיךָ לְכַתֵּךְ אַחֲרֵי בַמִּדְבָּר בְּאַרְצָךְ לֹא זְרוּעָה" (מתוך הפטרה)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת "קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֹט: 16:17**

עֵרַב שַׁבַּת יַח' טַבַּת תַּשְׁע"ח (5.1.18) bnei-zion.com ר"ת 17:50 **יְצִיאַת הַשְּׁבֹט: 17:29**

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יִרְמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה"

עַל הַפְּתוּב כָּאֵן כּוֹתֵב הַרְמַב"ן: "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה – וּמָהוּ 'אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה'? כִּשֵּׁם שְׂאֵתָה הוּוֹה עַמִּי – כִּךְ אֲנִי הוּוֹה עַמְּךָ. (הַקַּב"ה אוֹמֵר)... אִם (יִשְׂרָאֵל) פּוֹתַחֲנִין אֶת יְדֵיהֶם, וְעוֹשִׂין צְדָקָה, אָף אֲנִי אֶפְתָּח אֶת יְדֵי, שְׁנֹאמֵר (דְּבָרִים כח', יב'): 'יִפְתַּח ה' לְךָ אֶת אוֹצְרוֹ הַטּוֹב'."

וְצָרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין, מִדּוּעַ בָּחַר הַקַּב"ה לְהַזְכִּיר בְּיְצִיאַת מִצְרַיִם אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ "אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה", שְׂרוּמוֹ עַל הַנְּהַגַת מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה?

תְּחִילָה, נִקְדִּים לְהַבִּיא אֶת דְּבַרֵי הַטּוֹר (או"ח סימן תי"ז), בְּשֵׁם אֲחִיו הַרַב יְהוּדָה, הַאוֹמֵר, "שְׁהַמוֹעֲדִים נִתְקַנּוּ כְּנֶגֶד הָאֲבוֹת: פֶּסַח כְּנֶגֶד אַבְרָהָם, דְּכָתִיב (בְּרֵאשִׁית יח', ו'): 'לוֹשִׁי וְעֵשִׂי עוֹגוֹת', וּפְסַח הָיָה. שְׁבוּעוֹת כְּנֶגֶד יִצְחָק, שְׁתַּקִּיעַת שׁוֹפָר שֶׁל מִתֵּן תּוֹרָה הָיָה בְּשׁוֹפָר מְאִילוֹ שֶׁל יִצְחָק. סְכוּת כְּנֶגֶד יַעֲקֹב, דְּכָתִיב (בְּרֵאשִׁית לג', יז'): 'וַיַּעֲקֹב נָסַע סְכֵתָה וַיִּבֶן לוֹ בַּיִת וַלְמַקְנָהוּ עָשָׂה סְכֵת'."

וְנִרְאֶה לְבָאֵר אֶת הַקֶּשֶׁר בֵּין חַג הַפֶּסַח לְאַבְרָהָם. עַל-פִּי הַמוֹבָא בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּחַג הַפֶּסַח הָיְתָה בְּמִידַת הַחֹסֵד, וְלֹא בְּמִידַת הַדִּין. שְׁכֵן, מִצַּד הַדִּין לֹא הָיוּ יִשְׂרָאֵל רְאוּיִים לְגְאוּלָּה, מִכִּיּוֹן שֶׁהָיוּ שְׁקוּעִים בְּמִצְרַיִם ב-מ"ט שְׁעָרֵי טוֹמְאָה, כְּמִבּוֹאֵר בַּמִּדְרָשׁ, שְׁבַעַת קָרִיעַת יָם סוּף, טָעַן שָׂרוֹ שֶׁל הַיָּם (=הַמְּלֶאךָ הַמְּמוֹנָה): "מָה נִשְׁתַּנּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִהַמִּצְרַיִם? הָרִי הַלְלוּ (=מִצְרַיִם) עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וְהַלְלוּ (=יִשְׂרָאֵל) עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה". וְלָכֵן אָמְרוּ חו"ל, שְׂאֵם הָיוּ יִשְׂרָאֵל מִתְּמַהֲמָהִים וְנִשְׂאָרִים בְּמִצְרַיִם עוֹד רַגַע אֶחָד, הָיוּ שׁוֹקְעִים גַּם בְּשַׁעַר הַחַמִּישִׁים שֶׁל הַטוֹמְאָה, שְׂאֵז לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְצַאת מִשָּׁם לְעוֹלָם. שְׁכֵן, אֵין אֶפְשָׁרוֹת לְצַאת מִשַׁעַר הַחַמִּישִׁים שֶׁל הַטוֹמְאָה, וְלָכֵן לֹא יָכְלוּ יִשְׂרָאֵל לְהַתְּמַהֵם.

וְעוֹד אָמְרוּ חו"ל: כִּיּוֹן שֶׁשְׁקָעוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוֹמְאָת מִצְרַיִם, לֹא הָיְתָה בְּיָדָם שׁוּם זְכוּת, כְּדֵי לְצַאת מִשָּׁם, כְּפִי שְׂאוֹמֵר הַנְּבִיא יְחֻזְקָאֵל (טז', ז'): "וְאַעֲבֹר עֲלֶיךָ וְאַרְאֶךָ מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמְיָךְ וְאָמַר לְךָ בְּדַמְיָךְ חַיִּי וְאָמַר לְךָ בְּדַמְיָךְ חַיִּי", וּמִבִּיא רַש"י בְּשֵׁם הַמְּכִילְתָּא: "הָיָה רַבִּי מִתִּיא בֶּן חֲרַשׁ אוֹמֵר: הָרִי הוּא (=הַקַּב"ה) אוֹמֵר: 'וְאַעֲבֹר עֲלֶיךָ וְאַרְאֶךָ, וְהִנֵּה עֲתִידָה עַת דְּדִים' (יְחֻזְקָאֵל ט', ז'). הַגִּיעַ (זְמַן הַ) שְׁבוּעָה שְׁנִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם, שְׂאֲגָאֵל אֶת בְּנָיו. (וּמֵאַחֵר) וְלֹא הָיוּ בְּיָדָם (שֶׁל יִשְׂרָאֵל) מִצּוֹת לְהַתְּעַסֵּק בָּהֶם, כְּדֵי שִׁיגְאָלוּ, שְׁנֹאמֵר (שָׁם): 'אֶתָּה עָרַם וְעָרִיָּה' (=עָרוּמִים לְלֹא מִצּוֹת).

זֹאת וְעוֹד, שֶׁהָרִי יִשְׂרָאֵל יִצְאוּ מִמִּצְרַיִם טָרַם שֶׁהַשְּׁלִימוֹ אֶת הַזְּמַן שְׁגֹזַר עֲלֵיהֶם הַקַּב"ה, כְּפִי שְׂאֵמֵר הַקַּב"ה לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ בְּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים (בְּרֵאשִׁית טו', יג'): "יָדַע תִּדַּע כִּי גַר יִהְיֶה זֶרְעֶךָ בְּאַרְצָךְ לֹא לָהֶם, וְעַבְדוּם וְעָנוּ אֹתָם, אַרְבַּע מְאוֹת שָׁנָה". וְעָשָׂה הַקַּב"ה עִם יִשְׂרָאֵל חֹסֵד וְרַחֲמִים, וּגְאָלָם מִמִּצְרַיִם לְאַחַר רַד"ו שָׁנִים.

וְעַל-כֵּךְ שִׁבְחוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַקַּב"ה בְּשִׁירַת הַיָּם (שְׁמוֹת טו', יג'): "נְחִית בְּחַסְדְּךָ עִם זוֹ גְּאָלְתָּ נְהַלְתָּ בְּעֲנֹךְ אֶל נוֹה קִדְשֶׁךָ" – לוֹמֵר, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ גְּאָלָם מִמִּצְרַיִם בְּחַסְדּוֹ ("נְחִית בְּחַסְדְּךָ עִם זוֹ גְּאָלְתָּ").

וּמָה נִפְלְאִים הֵם דְּבַרֵי הָאֱלֹשִׁי"ךְ הַקְּדוּשׁ, עַל פְּסוּקֵי זֶה ("בְּשִׁלַּח") "נְחִית בְּחַסְדְּךָ עִם זוֹ גְּאָלְתָּ": פֶּתַח בְּמִידַת הַחֹסֵד "נְחִית בְּחַסְדְּךָ", וְסִים בְּמִידַת הַדִּין "נְהַלְתָּ בְּעֲנֹךְ אֶל נוֹה קִדְשֶׁךָ", שֶׁהִיא מִידַת הַדִּין.

וּבָאֵר הָאֱלֹשִׁי"ךְ הַקְּדוּשׁ, שֶׁבְּיְצִיאַת מִצְרַיִם עָדִין לֹא קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, וְלָכֵן נִגְאָלוּ בְּמִידַת הַחֹסֵד. אֲבָל, בְּזְמַן כְּנִיסַתָם לְאַרְצָה יִשְׂרָאֵל, בְּמִלְחַמַת ל"א הַמְּלָכִים, לְאַחַר שֶׁקִּבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה, כְּבָשׁוּ אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּמִידַת הַדִּין דּוֹקָא, וְהוּוֹ "נְהַלְתָּ בְּעֲנֹךְ אֶל נוֹה קִדְשֶׁךָ", "בְּעֲנֹךְ" – בְּמִידַת הַדִּין/הַעֲזוֹ.

עַל-פִּי הַאֲמוּרָה, יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין אֶת הַקֶּשֶׁר הַנִּפְלֵא בֵּין חַג הַפֶּסַח לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ, עַל-פִּי הַיְדוּעַ, שְׂאֲבָרָהֶם אֲבִינוּ עָבַד אֶת ה' בְּמִידַת הַחֹסֵד. שְׁכֵן, כָּל יְמֵי חַיָּו עָסַק בְּמִצּוֹת הַכְּנָסַת אוֹרְחִים, וְלָכֵן חַג הַפֶּסַח, שָׁבוּ יִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בְּמִידַת הַחֹסֵד וְהַרְחַמִים, הוּא כְּנֶגֶד אַבְרָהָם אֲבִינוּ, בְּעַל הַחֹסֵד הַגְּדוֹל, אֲשֶׁר בּוֹכוֹתוֹ יִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁמִּטְעַם זֶה בָּחַרוּ הַתַּנְּאִים הַקְּדוּשִׁים, מְסֻדְרֵי הַהֲגָדָה שֶׁל פֶּסַח, לְפִתּוּחַ אֶת מִצּוֹת סִיפּוֹר יְצִיאַת מִצְרַיִם

דוקא בדיבור של "הא לחמא עניא" (=זה לחם עוני=המצה)), שבו אנו מזמינים אורחים להשתתף עמנו בסדר:² "כל דכפין ייתי ויכול..." (=כל אחד יכנס ויאכל). שכן, היות וחג הפסח הוא, כאמור, כנגד אברהם אבינו, עמוד החסד, שקים את מצות הכנסת האורחים בשלימות, והזמין כל דכפין (=כל מי שרוצה לאכול) לבוא לביתו, ולסעוד את לבו – לכן, כדי לעודד זכותו, אנו מכריזים שאנו הולכים בדרכו, ולכן – "כל דכפין ייתי ויכול..." (=כל אחד יכנס ויאכל) – גם אצלנו.

על-פי האמור, יאיר לנו להבין מאמר נפלא בתנא דבי אליהו רבה (כד): "יוצאי מצרים – מצוה אחת היתה בידין. והיתה לפני הקב"ה נוחה הרבה יותר מן מאה מצוות. ומהי המצוה (ה)אחת שהיתה בידם? שעשו פלם אגודה אחת, וכרתו ברית לגמול חסד זה עם זה".

הנה, נמצאנו למדים, שהקב"ה הוציא את ישראל ממצרים בזכות גמילות חסדים שעשו זה עם זה. ומאחר וישראל נגאלו ממצרים רק בזכות מידת החסד, לכן היו צריכים להקדים לעשות מעשי חסד זה עם זה, ובזכות זה עשה הקב"ה עמהם חסד, בבחינת "ה' צלף על יד ימינך", והוציאם ממצרים לפני הזמן שקצב להם.

וזה מה שאמר משה לה' יתברך: "ויאמר משה אל האלהים הנה אנכי בא אל בני ישראל ואמרתי להם אלהי אבותיכם שלחני אליכם ואמרו לי מה שמו מה אמר אלהים?".

שכן, כאשר ישמעו ישראל ממשה, שהקב"ה רוצה להוציאם ממצרים לפני הזמן, בלי שיש בידם זכות כלשהי, ישאלו ישראל את משה, מה שם הקב"ה, המורה על הנהגה זו, להוציאם במידת החסד, למרות שאינם ראויים לכך? על-כך השיב לו הקב"ה: "אֵהִיָּה אֲשֶׁר אֵהִיָּה". דהיינו, כמו שכתב הרמב"ן: "ומהו' אֵהִיָּה אֲשֶׁר אֵהִיָּה? כשם שאתה הווה עמי – כך אני הווה עמך. (הקב"ה אומר)...אם (ישראל) פותחין את ידיהם, ועושין צדקה, אף אני אפתח את ידי, שנאמר (דברים כח, יב): 'יפתח ה' לך את אוצרו הטוב'". ובכך רמז הקב"ה למשה, שהוא מוציא את ישראל במידת החסד, בזכות שהלכו בדרכו של אברהם, לעשות חסד זה עם זה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

וְעַתָּה הִנֵּה צִעֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלַי וְגַם רָאִיתִי אֶת הַלְחָץ" (שמות ג', ט)

רבנו אפרים כתב, שהמלים "צעקת בני ישראל באה אלי וגם" הם סופי תיבות "מילה". כלומר, הילדים שצועקים בעת מילתם, אותה הצעקה באה אלי (=אל הקב"ה).

בהגהות לרבי אליהו גוטמאכר זצ"ל כתב עצה נפלאה, שיכון כל אדם על צרותיו בעת בכי הנימול מייסורי המילה, כיון שקול זה עולה אל הקב"ה, בלי מניעה של המקטרגים.

ועין בשו"ת "שבט הלוי" (ח"ה סי' קמז, אות ב'), שדן על עשיית ברית מילה בהרדמה, ולא התיר – כי אם במילת מבוגד הרבה, או מקרה בלתי רגיל של חיתוך ופריעה, אשר גורם צער יתרה. וזאת, כי מצינו בחז"ל, שבמצות המילה צריך שיהיה "צערא דינוקא" (=צער התינוק). ואמרו חז"ל: "כי עליך הרגנו כל היום" – זו מילה. ופשיטא דכך (=ופשוט שכך) צורת המצוה המקורית מסיני.

ובשו"ת ציץ אליעזר (ח"כ סי' עג), מביא את ה"שבט הלוי", ומפרש מדוע אין לעשות מילה בהרדמה, עפ"י ה"עוללות אפרים", שמראים כהוכחה חותכת, עד כמה ישנה חשיבות גדולה לבכי הנימול מייסורי המילה, עד כדי כך שבכך זה עולה השמימה בלי מניעה ובלי עיכובים מפל קליפה/טומאה. ופוחו של בכי זה רב להועיל גם לאחרים העומדים ליד התינוק, שתתקבל גם תפילתם להושיעם מצרותיהם. ועל-ידי הרדמה, הרי לא ישמע בכי התינוק...

"וכאשר יענו אתו כן ירבה וכן יפרץ" (אי יב)

רבי מאיר שפירא מלובלין היה ממנהיגי היהדות החרדית בפולין, אחרי מלחמת העולם הראשונה, ובין השאר שמש כציר בבית הנבחרים הפולני.

פעם שאל אחד מצירי בית הנבחרים את רבי מאיר, מה פשר המנהג של היהודים לאכל "בליל הסדר" ביצים קשות? השיב רבי שפירא לשואל הנכרי: מנהג זה בא לסמל תכונה אופינית של עם ישראל מאז ועד היום. הביצה שונה מכל מאכל אחר בכך, שפכל שהיא מתבשלת יותר במים רותחים – כך היא מתקשה יותר. הוא הדין בבני ישראל: ככל שהם נרדפים, עד צנאר, על-ידי אויביהם, וככל שהם סובלים תלאות וצרות למיניהן – כך הם מתחשלים יותר ויותר. תכונה לאומית זו היא עתיקת יומיו, ומוזפרת בתורתנו בתנאור שעבוד אבותינו במצרים: "וכאשר יענו אתו כן ירבה וכן יפרץ..."

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה" (מתוך הפטרה)

פְּרִשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת "קדש ישראל לה' ראשית תבואתה"

ערב שבת יח' טבת תשע"ח (5.1.18) **bnai-zion.com** ר"ת 17:50 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:29**

הַפְּטָרָה: "דְּבָרֵי יְרֵמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֵּצְאוּ פְּרַעְיָה לְכָל עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל הַבֵּן הַיְלֹוד הַיֵּאֲרָה תִשְׁלִיכֶהוּ"

על הפתוב, "וַיֵּצְאוּ פְּרַעְיָה לְכָל עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל הַבֵּן הַיְלֹוד הַיֵּאֲרָה תִשְׁלִיכֶהוּ", שואל הגה"ק רבי עוזיאל מיזליש זצ"ל (תלמידו של המגיד הקדוש ממזריטש זיע"א), מדוע בחר פרעה להרוג את ילדי ישראל דוקא על-ידי השלכתם ליאור/לנילוס. הרי יותר קל היה לרשעים הללו להרוג את הילדים בחרב.

ובאר הגה"ק רבי עוזיאל מיזליש ביאור נפלא בספרו "תפארת עוזיאל", ואמר, שהיאור היה **אלהי המצרים**. שכן, במצרים לא ירדו גשמים, ורק הנילוס ספק להם מים לשתיים ולהשקות את שדותיהם. ולכן המליכו המצרים את הנילוס ל**אלוהי שלהם**, שהרי הוא המספק להם את כל צרכי חייהם.

ולכן כיון שהמצרים עשו את היאור ל**אלוהי**, הכה ה' ביאור בראשונה כדי לשבור את כחם. וכפי שכתוב בנביא יחזקאל (כט', ג'): "כה אמר אדני ה', הנני עליך פרעה מלך מצרים התנים הגדול הרבץ בתוך יארי, אשר אמר לי יארי ואני עשיתני". ופרש רש"י: "ולקחת מממי היאר, רמז להם שבמכה (ה)ראשונה נפרע **מאלהותם**... (וברש"י ישן פתוב), כשהקב"ה נפרע מן האומות נפרע **מאלהותם** תחילה, שהיו עובדים לנילוס, המחיה אותם, והפכם (=את מי הנילוס) ל**דם**".

ומעתה, אומר הגה"ק רבי עוזיאל מיזליש, מאחר והמצרים עשו בכשפיהם את היאור ל**אלוהי**, על-כן גזר פרעה: "כל הבן הילוד היארה תשליכהו". שכן, התכונן בגזירתו להשקיע את ילדי ישראל ב**טומאת אלהי מצרים**.

ולכן יוכבד התחכמה להכניס את משה בתוך תיבת גומא, שהכניח ב**קדושה ובטהרה**, כדי שהתיבה תפסיק ותפריד בין משה לבין **טומאת היאור** וכישופיו. וכפי לשונו הקדושה של רבי עוזיאל מיזליש: "מה שאמר 'כל הבן הילוד היארה תשליכהו', והיתה פונתו גם אם לא ימותו, מפל מקום יכניע היאור לקדושתם (=את קדושתם). שהיאור היה **אלהים** של פרעה... ובו היה עוסק בכשפים. ולכן לא המית פרעה למשה, והניח לבתו לגדל אותו, כי סבר, שאף אם מזרע היהודים הוא, לא יוכל להיות גואל, (שהרי) **נטמא** כבר ביאור... אבל יוכבד עשתה ב**קדושה** תיבת גומא, והיה הפסק בין משה ליאור, ולא יכלו הכשפים של פרעה ביאור ל**טמא** את משה, חלילה, ומפני זה היה ציווי של פרעה להשליך כל הילוד ליאור, ולא להרוג אותם...".

והנה, פרעה הרשע, שרש **קליפת מצרים** ידע על הכח הגדול של בני ישראל, ומפני זה נתירא מהם כל-כך, כפי שכתוב (שמות א', ט'): "ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ". לכן, מיראתו את ישראל נתחכם פרעה לגזור עליהם: "כל הבן הילוד היארה תשליכהו", בחושבו שעל-ידי **הטומאה** הגדולה של אלהי מצרים יגדל פוחו להתגבר על קדושתם של ילדי ישראל הטוהרים.

ויש לומר, שיוכבד – שידעה על קדושת בנה משה, כפי שכתוב: "ותרא אתו כי טוב הוא", ופרש רש"י: "כשנולד, נתמלא הבית כלו **אורה**" – על-כן התחכמה להכניסו לתיבה, דוקא בתוך היאור, כדי שיכניע ב**קדושתו** את **הטומאה** הגדולה של היאור, אלהי המצרים.

אם כך, צריכים אנו להבין, מדוע הצפינה יוכבד את משה שלשה ירחים, ולא הכניסה אותו מיד לתוך היאור, כדי להכניע בקדושתו את האלוהי של מצרים?

ויש לומר, שהנה, שנינו בגמרא (סוטה יב'), שמשו רבנו נולד ב-ז' באדר, ולאחר שהצפינה אותו יוכבד שלשה ירחים, היה זה ו' בסיון – יום שעתידיים ישראל לקבל את התורה הקדושה.

וכפי שמובא בגמרא: "רבי אחא ברבי חנינא אמר: אותו היום ששה בסיון היה. אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבנו של עולם, מי (=משה רבנו) שעתידי לקבל תורה בהר סיני ביום זה, ילקח ביום זה!?"

הנה כי כן, רואים אנו שיוכבד הבינה, שכדי לעורר רחמי שמים, צריכה היא להצפינו שלשה ירחים, עד למועד

שְׁעֵתִיד מֹשֶׁה לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּהַר סִינַי. שָׁכַן, בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם עֲתִיד הַקַּב"ה לְהַשְׁמִיעַ קוֹל חוֹצֵב לְהַבֹּת – אֵשׁ
בְּדַבְרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים: "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים" – עַל-יְדֵי שְׁשִׁבְרָתִי אֶת כַּח
הַטּוֹמְאָה שֶׁל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם.

וּמַעַתָּה יָאִיר לָנוּ לְהַבִּין מַעַט מִזְעִיר מִחוֹכְמַתָּה הַגְּדוֹלָה שֶׁל יוֹכְבֵד בֵּת לֹוִי, שְׁכָאֲשֶׁר רָאִתָּה שְׁנַתְמַלֵּא כָּל הַבַּיִת אֹרֶחַ
בְּלִידַת מֹשֶׁה, הַשִּׁיגָה בְּרוּחַ קוֹדֶשָׁה, שֶׁהוּא עֲתִיד לְהוֹרִיד לְיִשְׂרָאֵל אֶת אֹרֶחַ הַתּוֹרָה, וּמִכָּאֵן הַבִּינָה שֶׁיֵּשׁ בְּפֶתַח
קְדוּשָׁתוֹ לְבַטֵּל אֶת אֱלֹהֵי מִצְרַיִם. וְלָכֵן הַתְּחַכְמָה לְהַצְפִּינוּ שְׁלֹשָׁה חוֹדְשִׁים, עַד מוֹעֵד ו' בְּסִינַי, יוֹם מִתֵּן תּוֹרָה, שָׁבוּ
עֲתִיד הַקַּב"ה לְהַשְׁמִיעַ לְכָל יִשְׂרָאֵל "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים", וּבְפֶתַח זֶה יוֹכֵל
מֹשֶׁה לְהַכְנִיעַ אֶת הַיָּאוֹר, אֱלֹהֵי מִצְרַיִם.

רְאוּי לְצִיָּן, שְׁמִבּוֹאֵר בְּגִמְרָא, שְׁבִיּוֹם שֶׁהִנִּיחָה יוֹכְבֵד אֶת מֹשֶׁה בַּיָּאוֹר נִתְבַטְּלָה גְזִירַת פְּרַעַה "כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיֵּאֲרָה
תִּשְׁלִיכֶהוּ", כְּפִי שְׁמוּבָא בְּגִמְרָא (סוֹטָה יב, מִתוֹרָגוֹם): כְּאֲשֶׁר רָאוּ הַמִּצְרַיִם שְׁמוֹשִׁיעֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל לֹקָה בְּמִים, עָמְדוּ
וְגִוְרוּ "כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיֵּאֲרָה תִשְׁלִיכֶהוּ". וְהִנֵּה, כִּינֵן שֶׁהִנִּיחָה יוֹכְבֵד אֶת מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּאוֹר, אָמְרוּ הָאֲצִטְגָּנִים:
"אֵינן אָנוּ רוֹאִים יוֹתֵר אֶת הַסִּימָן שְׁמוֹשִׁיעֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל לֹקָה עַל הַמִּים", וּמִיָּד בְּטִלוּ אֶת הַגְּזִירָה שֶׁל "כָּל הַבֵּן
הַיְלֹוֹד...".

לְפִי זֶה יֵשׁ לֹוֹמֵר, שְׁעַל-יְדֵי שֶׁהִנִּיחָה יוֹכְבֵד אֶת מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּאוֹר בְּיוֹם שָׁבוּ עֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, הִנֵּה, עַל-יְדֵי כָּף הַכְּנִיעַ מֹשֶׁה בְּקְדוּשָׁתוֹ אֶת קְלִיפַת הַיָּאוֹר, אֱלֹהֵי מִצְרַיִם, וְגַרְם בְּכָף שְׁבַטְלוֹ הַמִּצְרַיִם
אֶת גְּזִירַת פְּרַעַה "כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיֵּאֲרָה תִשְׁלִיכֶהוּ". (עַל פִּי "אוֹרֶחַ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרָה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרַיִם מִכָּה אִישׁ עַבְרִי מֵאֲחִיו" (עֲבוּדַת הַמִּידוֹת שֶׁל הָאָדָם שֶׁלֹא לְכַעֵס)

מְשַׁל לְאָדָם שְׁעָרָךְ חוֹזֶה פְּדַת וְכַדִּין עִם קַבְלָן, לְבָנוֹת לוֹ בְּנִין גְּדוֹל, בֵּן כְּמָה קוֹמוֹת וְהַרְבֵּה חֲדָרִים. לְאַחַר זְמַן מָה,
בָּא הַקַּבְלָן, וְהַצִּיג תְּבִיעַת תְּשֻׁלוֹם מִיּוֹחֲדַת עַל חֲפִירַת הַיְסוּדוֹת. בְּעַל הַחוּזָה נִדְהָם מַעְצָם הַתְּבִיעָה.
"וְכִי הֵיכֵן חֲשַׁבְתָּ לְהַעֲמִיד אֶת הַבְּנִין? עַל הָאוֹרִי?" וְעַק לְעַבֵר הַקַּבְלָן.

כָּל בַּר דַּעַת מִבִּינ, שְׁלֹא יִתְכֵן לְהַעֲמִיד בְּנִין לְלֹא יְסוּדוֹת, וְשִׁבְחַתִּימַת חוֹזֶה עַל בְּנִין כְּלוּלִים גַּם יְסוּדוֹתֵינוּ, מִבְּלִי
צוֹרֶךְ לְפָרְטָם. וְזֹאת, בֵּינן אִם מְדוּבָר בְּבְנִין נְמוּךְ קוֹמוֹת, וּבֵינן אִם מְדוּבָר בְּגוֹרֵד שְׁחָקִים, שְׁצָרִיךְ יְסוּדוֹת גְּדוֹלִים
וְאִיתָנִים.

וְכֵן לְעַנְיָנוּ: בְּנִין הַתּוֹרָה לֹא יִתְכֵן בְּלֹא יְסוּדוֹת הַמִּידוֹת. דְּהֵינּוּ, חוֹבָה עַל הָאָדָם לְחַפּוֹר בְּאֶרֶץ הַחוֹמְרִיּוֹת עֲמוּק
עֲמוּק, לְשַׁרֵשׁ אַחַר הַמִּידוֹת הַרְעוֹת, וְלְהַשְׁלִיכֵן, וְלְהַשְׁרִישׁ תַּחְתִּיָּהן מִידוֹת טוֹבוֹת, וְעַלִּיָּהן לְהַשְׁתִּית אֶת הַבְּנִין
הַגְּדוֹל וְהַנְּהַדָר – בְּנִין הַתּוֹרָה.

רַחֲבוֹת הַמִּידוֹת עֲדִיפָה מִרַחֲבוֹת דִּירָה לְפָנֵינוּ עוֹבְדָה, הַמַּעֲיָדָה עַל גְּדֵל מִידַת הַתְּרַנּוֹת שֶׁל רַבְּנוּ הַגַּה"צ רַבִּי אֱלִיָּהוּ
לוֹפְיָאן זצ"ל.

כְּשֶׁרַבְּנוּ הָיָה דָר בְּעִירָה קָלָם, וּמִשְׁפָּחָתוֹ גְּדֵלָה, הָיָה צוֹרֶךְ לְעִבּוֹר לְדִירָה רַחֲבָה יוֹתֵר. הַתְּחִיל לְחַפֵּשׁ דִּירָה בְּשִׁכְרִירוֹת
הַמַּתְאִימָה עֲבוּרָם. בְּאוֹתוֹ זְמַן, הָיָה קָשָׁה מְאֹד לְהַשִּׁיג דִּירוֹת. רַק לְאַחַר יְגִיעָה רַבָּה, עָלָה בִּידוֹ, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, סוּף
כָּל סוּף, לְמַצּוֹא דִירָה.

פְּרִטֵי הַשְּׁכִירוֹת סוֹכְמוֹ עִם בְּעַל הַבַּיִת, וְרַבְּנוּ שָׁכַר עֲגִלוֹן, וְהַטְעִין אֶת כָּל רְהִיטָיו וּמִטְלָטְלָיו עַל הַעֲגִלָּה, כְּדִי
לְהַבִּיאֵם לְדִירָתוֹ הַחֲדָשָׁה.

בְּהַגִּיעֵם לְיַד הַדִּירָה הַחֲדָשָׁה, פָּגְשׁוּ אָדָם אַחֵד, שְׁפָנָה וְאָמַר לוֹ: "דַּע לָךְ, רַבִּי אֱלִיָּהוּ, אֶת בְּתִי אֲנִי עוֹמֵד לְהַכְנִים
לְחוּפָה. חֲפֹשְׁתִי בְּכָל הָעִיר דִּירָה, וְלֹא מַצָּאתִי דִירָה אַחֲרַת, אֲלֹא זֹו בְּלִבְד. וְהִנֵּה, בְּאֵת אֲתָה וְהַקְדַּמְתָּ אוֹתִי! דַּע לָךְ!
אִם אֲתָה נִכְנָס לְדִירָה – אֲצַטְרֶךְ לְעַכֵּב אֶת הַחֲתוּנָה".

כְּשֶׁשְׁמַעוּ בְנֵי בֵיתוֹ שֶׁל הָרַב אֶת הַדְּבָרִים, הַתְּחִילוּ לְטַעוֹן כְּנִגְדוֹ עַל עֲזוּתוֹ, שֶׁהָרִי לְאַחַר מְאֻמְצִים רַבִּים מַצָּאָה לָהּ
דִירָה, וְכִבֵּר גְּמָרוֹ וְסִכְמוֹ עִם הַמְשָׁפִיר, וּמָה לוֹ כִּי יִלְיָן? אוֹלָם רַבְּנוּ שְׁמַע אֶת הַדִּין וְדְבָרִים בֵּינן הַמַּתְחַרָּה וּמִשְׁפָּחָתוֹ,
וְלֹא דְבַר מְאוּמָה.

לְאַחַר דְּקוֹת מְסַפֵּר הַפֶּר שֶׁתִּיקָתוֹ, פָּנָה לְעֲגִלוֹן וְצוּהָ עָלָיו: "בְּבִקְשָׁה, לֹא לְפָרַק אֶת הַמְטַעְנִים. עֲלִיךָ לְהַסִּיעֵנוּ חוֹזֶה
לְדִירָתָנוּ הַיְשָׁנָה..."

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

בס"ד "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה" (מתוך הפטרה)

פְּרִשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת "קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:17**

ערב שבת יח' טבת תשע"ח (5.1.18) **bnai-zion.com** ר"ת 17:50 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:29**

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יִרְמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"גַּל עֵינַי וְאֲבִיטָה נַפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ", **נַפְלָא אוֹת** – **נַפְלָה אוֹת** (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינגס פרידמן)

על הגלות הקשה של בני ישראל בכור הברזל במצרים מגלה לנו האריז"ל, שתכלית ירידת ישראל לגלות מצרים היתה כדי שישאל יודפכו שם מכל סיג ופגם, כמו שכתוב: "וְאֲתַכֶּם לְקַח ה' וְיוֹצֵא אֶתְכֶם מִכּוֹר הַבְּרִזָּל מִמִּצְרַיִם לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם...". ופרש שם רש"י זצ"ל: "כור הוא כלי שמזנקים בו את הזוהב". כלומר, כמו שצריך לנקות את הסיגים הדבוקים לזהב באמצעות היתוך בכור הברזל, כך היה צריך גם לזקק ולנקות את הסיגים, שנדבקו בנשמות ישראל, באמצעות הסבל וקושי השעבוד במצרים, כדי להכין אותם לקראת קבלת התורה. אולם, מגלים לנו חז"ל, שירידת ישראל לגלות מצרים היתה גם כדי לברר ולהוציא משם את **אותיות התורה**, שנפלו למצרים על-ידי **עֲזָנוֹת** דור המבול.

ענין זה נלמד מתוך מאמר זוהר הקדוש (בראשית כו'): "וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה" – בקושיא, 'בחמר' – בקל וחמר, 'ובלבנים' – בלבון הלכתא, 'ובכל עבדה בשדה' – דא (=זה) בריתא, 'את כל עבדתם' – דא (=זה) משנה". וכונת זוהר הקדוש היא ללמדנו דעת, שמה שסבלו ישראל את קושי השעבוד במצרים היה כדי לזככם ולנקותם מכל סיג ופגם. ועל-ידי כך יזכו להוציא את **אותיות התורה** מגלות מצרים. ואחר-כך, במעמד הר סיני, יקבלו את התורה שבכתב ואת התורה שבעל-פה, הכלולות מקושיה, קל וחמר, ליבון הלכות, בריתא ומשנה. ענין זה מפורש גם בספר הקדוש "מאור עינים" (שמות), וכפי לשונו הקדושה: "בדור המבול היו **רשעים** גדולים, עד שהפסיקו (=הפרידו) את העולם עם הפועל, שהיא **תורה**, מן הבורא ברוך הוא. על-כן, כשנפסק העולם והתורה משורשם... הרב העולם באותו זמן, והיה מבול. ולהיכן הפילו את **התורה**? **בקליפת מצרים**... על-כן הוצרכו ישראל לירד למצרים, (כדי) להעלות את **התורה**, שנפלה **בקליפת מצרים**, כמו שכתוב בזוהר הקדוש: 'ויעבדו מצרים את בני ישראל בחמר דא קל וחמר ובלבנים דא לבון הלכתא, בפרך דא פירכא (=קושיא)...', עד שהעלו את **אותיות התורה** מעמק **קליפת מצרים**".

לפי זה מבואר, שמלבד הצער והייסורים של השעבוד במצרים, כדי להזדקף ולהתלבן מכל סיג ופגם, היו צריכים ישראל גם לסבול **ייסורים**, בבחינת ב: "אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליהם". ועל-ידי הייסורים הללו, שהיו להם בקושי השעבוד, בחמר ובלבנים, לא רק שנודפכו בכור הברזל מכל סיג ופגם, אלא גם זכו להוציא את **התורה** הקדושה מגלות מצרים.

ענין זה, שעל-ידי **העֲזָנוֹת** גורם האדם **אותיות התורה** לפול בתוך הגלות, מבואר גם בספרים הקדושים. ועל-כך התפלל נעים זמירות ישראל, דוד המלך (תהילים קיט, יח'): "גַּל עֵינַי וְאֲבִיטָה נַפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ". דהינו, דוד המלך התפלל לה' יתברך, ובקש – "גַּל עֵינַי" – תגלה ו**תאיר** את עיני, כדי שאוכל להוציא מהגלות את **אותיות התורה שנפלו** לשם בעונותי. וזהו "ואביטה נפלאות מתורתך" – שאוכל להביט איזו **אות** מתורתך **נפלה** בגלות, ואוכל להוציאה. (התיבה "נפלאות" מורכבת מ"נפל" – **נפלה** – **אות**).

ומוסיף ה"מאור עינים" ואומר, שמכל **אותיות התורה שנפלו** בגלות, רק האות **א**, שרומזת ל**אלופו** של עולם (=הקב"ה), לא ירדה לגלות מצרים, וכפי דבריו הקדושים (סוף פרשת בא): "והנה התורה מתחילה ב(אות) ב', **בראשית** ברא...! ולמה לא התחילה התורה ב(אות) א', שהיא ראשונה לכל האותיות? מפני שלא היה העולם יכול להתקיים אפילו שעה אחת, והיה בטל ממציאות, מפני גדל בהירות (אור) (ה) אות א', שהוא רמז ל**אלופו** של עולם, שהוא השם יתברך בכבודו ובעצמו... (וזה שכתוב): 'פי שמש ומגן ה' אלהים' (תהילים פד, יב). ורצה לומר, (ש) כמו שבשמש אי-אפשר להסתכל מפני גדל בהירותה, (אלא) (ש) רק על-ידי מחסה ומגן יוכל (האדם) לראות את אור השמש, כך כפיכול באלף אלפי הבדלות עד אין קץ... אי-אפשר להתקיים מפני גדל בהירות

6
(ה)אות א', שהוא אלופו של עולם, רק על-ידי מחסהו ומגן, שהוא (ה)אות ב', ועל-ידו יוכל להצטמצם (את) האות א', להיות גם כן בתורה... וזה 'בא אל פרעה' - רצה לומר, על-ידי ה(אות)ב' יהיה (גם האות) א' בתורה, ובעבור שעתה התורה היא בגלות, לכן 'הכבדתי את לבו...', שיעבדו ישראל בחמר ובלבנים, (כדי) להוציא את התורה מן הגלות... וזה 'למען שתי(=שיהיו) אתתי אלה בקרב' - **שהאותיות** שהן של התורה - (אותן) צריך להוציא מהגלות". (אל תקרא "אתתי", אלא אותיותי, שאותיותי - **אותיות התורה** יהיו "בקרב" של עם ישראל) וצריך לדעת, שמגדל בהירות האות א', אין פגם **העונות** מגיע לאות זו, הרומזת כאמור **לאלופו** של עולם. אלא, הפגם נמצא רק ב-כא' האותיות שמתחת לאות א' (ב,ג,ד...).

מוסיף הרה"ק פינחס פרידמן ואומר, שאכן אמת שעונות דור המבול גרמו לירידת אותיות התורה לגלות במצרים. על-כן ירדו בני ישראל לגלות מצרים, לברר ולהוציא משם את אותיות התורה. אולם, ה"מאור עינים" לא באר לנו, מדוע גרמו עונות דור המבול לכך שירדו אותיות התורה דוקא לגלות מצרים.

ויש לומר, שאולי כונתו של ה"מאור עינים" היתה, שהיות ודור המבול השחיתו את דרכם על הארץ, בענייני זימה ועריות - לכן גרמו לכך שירדו אותיות התורה לגלות מצרים, שהיא כידוע זימת וערות הארץ. לפי זה עלינו להבין, כי מה שהיו צריכים כלל ישראל לסבול בגלות מצרים ייסורים וצער, כדי להוציא משם את אותיות התורה, הוא בבחינת מה שמצינו בגמרא (ברכות ה): "רבי שמעון בן יוחאי אומר: שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל, וכלם, לא נתן אלא על ידי ייסורין, ואלו הן: תורה, וארץ ישראל, והעולם הבא". ועוד שנינו בגמרא (ברכות סג): "אמר ריש לקיש: מנין שאין דברי תורה מתקיימין, אלא במי **שממית** עצמו עליה? שנאמר: 'זאת התורה אדם כי ימות באהל'".

לכן, על-ידי הייסורים שהיו לישראל בקושי השעבוד בחמר ובלבנים, לא רק שנודפכו בכור הברזל מכל סיג ופגם, אלא שעל-ידי הייסורים זכו למתנה טובה, שהיא התורה הקדושה, שיצאה מגלות מצרים. "והנה נער בכה"

המגיד ממזריטש אומר, שישנם שלושה יסודות בעבודת ה', אותם אנו יכולים ללמד מהתנהגותו של תינוק:
א. בכל עת שהוא זקוק לדבר מה - הוא משתמש בכח הבכי והדמעות.

ב. תמיד הוא שרוי בשמחה, ואינו דואג כלל.

ג. לעולם אין הוא הולך בטל. תמיד עסוק הוא בפעילות כלשהי.

אם נשכיל לנהוג כך בעבודת ה', נראה סיעתא דשמאי רבה בעמלנו. (פרדס יוסף). (יכל מאמינים)

"ויגדל משה אל אחיו וירא בסבלתם; ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים; ויאמר אכן נודע הדבר"

בדרך הדרש כתב הגאון רבי אליעזר דוד גרינוולד, בספרו קרן לדוד: בתחילה, כשראה משה רבנו עליו השלום, עד כמה סובלים אחיו תחת ידי המצרים, עמד ותהה: מדוע אין הקדוש ברוך הוא שומע לתפלתם ולזעקתם, ומושיעם ממצרים? אך כשראה "שני אנשים עברים נצים", שיש ביניהם מריבה ומחלוקת אומר: "אכן נודע הדבר!" - אכן נודע כי המחלוקת שביניהם היא המונעת מתפלותיהם לעלות למעלה.

רמז לדבר למד בעל קרן לדוד מלשון הכתוב "וירא בסבלתם". "בסבלתם" ראשי תבות - סכּוּתָהּ בַעֲנַן לָךְ מַעֲבוֹר תַּפְּלָה (איכה ג', מד'). (יכל מאמינים)

מה גדול יותר מפתחת ההיכל ביום ראש השנה?

את המעשה הזה ספר הרב יעקב שפנזי שליט"א: פעם הגיעו לדין תורה אצל ר' בן ציון אבא שאול, נהג מיניבוס של תלמידים מתלמוד תורה, והמלוה של ההסעה. הם ספרו לרב, שלפי ההוראות, כאשר הילדים צריכים לעלות להסעה, צריך הנהג או המלוה לרדת מהמיניבוס, כדי לפתוח להם את הדלת. הנהג טען לפני הרב להגנתו, שהוא אינו יכול, כי הוא יושב על ההגה. ואילו המלוה טען, שהוא לא יכול לרדת, כי הוא משגיח על הילדים בתוך המיניבוס...

שמע הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל, ואמר להם: איפה המיניבוס הזה?? תביאו לי אותו, ואני אפתח לילדים את הדלת! על מה אתם מתוכחים?? אתם יודעים מה זה לפתוח דלת של מיניבוס לילדים שהולכים ללמוד בתלמוד תורה? אתם יודעים איזו זכות יש לכם?!

זה גדול יותר משעת פתיחת ההיכל ביום ראש השנה! אדם קונה פתיחת ההיכל לפרנסה באלפי שקלים, ומה שאתם עושים זה הרבה יותר גדול! ומאז - מספר הרב יעקב שפנזי שליט"א - הנהג והמלוה מתוכחים ביניהם, מי יפתח לילדים את הדלת... **שבת שלום לכל בית ישראל!** נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה" (מתוך הפטרה)

פְּרִשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת "קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ"

ערב שבת יח' טבת תשע"ח (5.1.18) **inei-zion.com** ר"ת 17:50 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:29**

הַפְּטָרָה: "דְּבָרֵי יִרְמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

איזה זכות יש לישראל שיעשה להם נס ולהוציאם ממצרים אחרי רד"ו (=210) שנים בלבד?

על מה ששאל משה את הקב"ה (שמות ג, יא): "מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים?". פֶּרַשׁ רש"י, שְׁמֵשָׁה אָמַר לֵה': "על) מֶה זָכוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁתַּעֲשֶׂה לָהֶם נֶס, וְאוֹצִיאֵם מִמִּצְרַיִם?" על-כֵּף הַשִּׁיב לוֹ הַקַּב"ה (שם, יב): "בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם, תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה. וּמִפְּרֶשׁ רש"י: "שְׁהָרִי, עֲתִידִים לִקְבֹּל (את) הַתּוֹרָה עַל הָהָר הַזֶּה לְסוּף ג' חוֹדָשִׁים שִׁיִּצְאוּ מִמִּצְרַיִם. וַיֵּשׁ לֹמֶר, שֶׁמֶשָׁה רִבְּנוּ שָׂאֵל אֶת הַקַּב"ה: מֵאַחַר וּכְבָר נִגְזַר עַל יִשְׂרָאֵל בְּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים לְהַשְׁתַּעֲבֹד אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה (כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וְעַבְדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה"), אִיזָה זְכוּת יֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל שֶׁיַּעֲשֶׂה לָהֶם נֶס וְלֹהוֹצִיאֵם מִמִּצְרַיִם אַחֲרֵי רַד"ו (=210) שָׁנִים בְּלִבָּד, שְׁהָרִי טָרַם הַשְּׁלִימוּ אֶת הַשְּׁעֵבֹד שֶׁל אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, שֶׁנִּגְזַר עֲלֵיהֶם.

על-כֵּף הַשִּׁיב לוֹ הַקַּב"ה, הַיּוֹדֵעַ כֹּל תַּעֲלוּמוֹת, כִּי ב-רַד"ו (=210) שָׁנִים שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּקִשֵׁי הַשְּׁעֵבֹד כְּבָר נִזְדַּכְּכוּ **מִזוּהַמַּת הַנְּחָשׁ**, וְהֵם מוֹכֵנִים לִקְבֹּל אֶת הַתּוֹרָה, וְרֵאשִׁיה לְכַד: "בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה" – שֶׁעֲתִידִים לִקְבֹּל אֶת הַתּוֹרָה.

אֵךְ הֲלֹא עֲדִין הַשְּׁאֵלָה עוֹמֶדֶת בְּמִקוּמָהּ, אִיךְ יִשְׁלִימוּ יִשְׂרָאֵל אֶת גְּזִירַת הַעֲבֹדוֹת שֶׁל ת' (=400) שָׁנָה? וְהַתְּשׁוּבָה אוֹתָהּ תְּשׁוּבָה – "בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה". דְּהִינּוּ, מֵאַחַר וְהַתּוֹרָה מִתְקַיֶּמֶת רַק בְּמִי שֶׁמִּמִּית עֲצָמוֹ עֲלֵיהָ, נִמְצָא כִּי עַל-יְדֵי הַעֲבֹדוֹת בְּעִמְלָה שֶׁל הַתּוֹרָה, יִשְׁלִימוּ יִשְׂרָאֵל אֶת גְּזִירַת הַעֲבֹדוֹת שֶׁל ת' (=400) שָׁנִים הַחֲסֵרוֹת. וְזֶהוּ "תַּעֲבֹדוּן" אוֹתִיוֹת "ת' עֲבֹדוּן", שִׁישְׁלִימוּ אֶת עֲבֹדוֹת שֶׁל ת' (=400) שָׁנִים, בְּעֲבֹדוֹת לֵה' בְּעֶסֶק הַתּוֹרָה.

יּוֹמֶתֶק עַל-יְדֵי זֶה לְבָאֵר מֶה שֶׁשְּׁנִינּוּ בַּגְּמָרָא (עֲרוּבִין נד), עַל רַבִּי פְּרִידָא, שֶׁהָיָה עָנּוּ וְסַבְּלָן מְאֹד. וְהָיָה לוֹ תַלְמִיד אֶחָד שֶׁהָיָה בְּעַל מַח חֵלֶשׁ וְקִשָּׁה הַבְּנָה. אֵךְ רַבִּי פְּרִידָא, לְמֵרוֹת הַיּוֹתוֹ אֲמוּרָא מְפוֹרָסִם, יָשַׁב לְלַמּוֹד עִם אוֹתוֹ תַלְמִיד חֵלֶשׁ אֶת הַגְּמָרָא, וְהָיָה חוֹזֵר עַל הַלִּמּוּד ת' (=400) פְּעָמִים, וְרַק לְאַחַר אַרְבַּע מֵאוֹת פְּעָמִים שֶׁהִסְבִּיר לְתַלְמִיד אֶת בִּיאור הַמְּשָׁנָה הַנִּלְמַדֶּת, הִבִּין אוֹתָהּ הַתַּלְמִיד.

וְעַל-כֵּף מִסְפַּרְתָּ לָנוּ הַגְּמָרָא, שֶׁרַבִּי פְּרִידָא זָכָה שֶׁהוֹסִיף לוֹ הַקַּב"ה אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה עַל שְׁנוֹתָיו. וְלִכְאוּרָה צָרִיךְ לְהִבִּין, מִדּוּעַ הוֹסִיפוּ לוֹ דוֹקָא אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר?

וַיֵּשׁ לֹמֶר, לְפִי מֶה שֶׁהַבְּאֵנוּ, שֶׁמֵּאַחַר וְהַקַּב"ה רָמַז לְמֹשֶׁה "תַּעֲבֹדוּן" אוֹתִיוֹת "ת' עֲבֹדוּן" – שֶׁעַל-יְדֵי הַעֲבֹדוֹת בַּתּוֹרָה יִשְׁלִימוּ אֶת אַרְבַּע מֵאוֹת הַשָּׁנָה שֶׁנִּגְזַר עֲלֵיהֶם. הִנֵּה, עַל-יְדֵי שְׁלֵמַד רַבִּי פְּרִידָא אַרְבַּע מֵאוֹת פְּעָמִים עִם תַּלְמִידוֹ, זָכָה בְּמִידָה כְּנֶגֶד מִידָה, וְהוֹסִיף לוֹ הַקַּב"ה דוֹקָא אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, כְּנֶגֶד "תַּעֲבֹדוּן" (אוֹתִיוֹת "ת' עֲבֹדוּן") – ת' (=400) שָׁנִים כְּנֶגֶד "עֲבֹדוּן" (=עַל שִׁיגְעַ עֲמַל וְעַבְד) רַבִּי פְּרִידָא עִם תַּלְמִידוֹ בַּתּוֹרָה אַרְבַּע מֵאוֹת פְּעָמִים. (עַל פִּי "אוּרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהֵק פִּינְחָס פְּרִידָמֵן)

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה... אֵל תִּקְרַב הֵלֶם שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֵתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קִדְשׁ הוּא"

עַל הַכְּתוּב, "שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֵתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קִדְשׁ הוּא", מְפָרֵשׁ הַתְּנָא הַקְּדוּשׁ יוֹנְתָן בֶּן עוֹזִיָּאֵל (מְתוּרְגָּם): "הַמָּקוֹם שֶׁאֵתָּה עוֹמֵד עָלָיו (=הַר סִינַי) קְדוּשׁ הוּא. (שְׁכָן), עָלָיו עֲתִיד אֲנִי לְתַת אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל".

וְלִכְאוּרָה לֹא מוֹבֵן הַדְּבָר. וְהָרִי, כְּאֲשֶׁר קָבְלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה הַתִּקְרַב מֹשֶׁה אֶל הַקַּב"ה, כְּפִי שֶׁכְּתוּב: "וַיֵּרֵד ה' עַל הַר סִינַי... וַיִּקְרָא ה' לְמֹשֶׁה אֶל רֵאשׁ הָהָר וַיַּעַל מֹשֶׁה". וּמִדּוּעַ עֲתָה מִצְוֵה הַקַּב"ה עַל מֹשֶׁה "אֵל תִּקְרַב הֵלֶם"? וְרֵאוּי לְהַבִּיא אֶת דְּבָרָיו הַנִּפְלְאִים שֶׁל ה' אֲגָרָא דְּפִרְקָא", הָאוּמֵר (סִימָן דש), ש"ע... עֲנִין לְבִישַׁת הַמְּנַעְעִלִים הוּא כְּדִי שֶׁלֹּא יִגַּע בְּשָׂרוֹ (שֶׁל הָאָדָם) עַל הָאֲדָמָה, כִּי בְּחֻטְאוֹ שֶׁל הָאָדָם הָרֵאשׁוֹן נִתְקַלְלָה (=הָאֲדָמָה), עַל-כֵּן עוֹשִׂין הַפְּסִק

בין הרגל לאדמה (המקוללת). (אולם) במקום אדמת קדש, ש(שם) יצאה האדמה מכלל 'ארור' ל'ברוך', יש לילך יחף (=ללא נעלים). וזהו שכתוב (שמות ג, ה): 'של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא'.

מדבריו הקדושים של ה"אגרא דפרקא", אנו למדים שהסיבה שאנו נועלים נעלים היא כדי להפריד בינינו לבין האדמה, שנתקלה בחטא אדם הראשון. וזאת, כפי שכתוב (בראשית ג, יז): "ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צויתך לאמר לא תאכל ממנו, **ארורה** האדמה בעבורך...". אולם, במקום שהאדמה שם נתקדשה, צריכים אנו להוריד את הנעלים, כדי להורות על קדושת האדמה, שיצאה מכלל "ארור" לכלל "ברוך".

ומוסיף ואומר ה"אגרא דפרקא", שזהו הטעם למה שאמרו חז"ל בגמרא (שבת קסט): "אמר רב יהודה, אמר רב: לעולם ימכור אדם קורות ביתו, ויקח מנעלים לרגליו". ומדוע?

כיון שצריך האדם להפסיק בינו לבין האדמה **שנתקלה**. והפסק זה הוא רק על-ידי שישים האדם "מנעלים לרגליו". וזוהי גם הסיבה, אומר ה"אגרא דפרקא", שאנו מברכים בברכות השחר על נעילת המנעל "שעשה לי כל צרכי". שכן, כל צרכיו של האדם מסתכמים בכך שהוא רוצה לחפוף בברכה ולהפסיק את הקלה. ולכן, אומר ה"אגרא דפרקא", היום הקדוש, יום הכיפורים, אסור בנעילת מנעל, כיון שהארץ מתקדשת בקדושת יום הכיפורים ויוצאת מקלה לברכה, וכיון שכך אסור לנו להפסיק על-ידי נעילת הסנדל בינינו לבין הארץ **שהתקדשה**.

ומוסיף ואומר ה"אגרא דפרקא", שכך הוא הדבר ביום תשעה באב: יום זה נאסר אף הוא בנעילת המנעל, כדי להורות על הגאולה העתידה לבוא. שכן, אמרו חז"ל, ביום תשעה באב נולד משיח בן דוד, שיגאל אותנו במהרה. ומכיון שכך, ויום תשעה באב רומז על הגאולה העתידה, שאז, כידוע, יתקן חטא אדם הראשון, והארץ תצא **מקלה לברכה**, לכן אין אנו נועלים מנעל ביום זה – כדי להורות שהמשיח הוא שיגאלנו ויוציא את הארץ מקלה לברכה.

על-פי האמור לעיל, יאיר לנו להבין מה ששאלנו, מדוע אומר הקב"ה למשה "אל תקרב הלם", והרי במתן תורה כן התקרב משה אל הקב"ה? אלא, צריך להבין, שכדי להגיע אל הקב"ה ולהדבק בו יתברך, צריך האדם להסיר את מחיצות הברזל החוצצות בינו לבין הקב"ה, כפי שאומר הנביא (ישעיה נט, ב): "כי אם **עונתיכם** היו מבדלים בינכם לבין אלהיכם". שכן, רק אז יוכל האדם לגלות את **אורו** יתברך בכל מקום בעולם.

ולכן, כאשר נראה ה' אל משה, "בלבת אש מתוך הסנה", הבין משה רבנו שהקב"ה נמצא בתוך הסנה. ומחמת גודל השתוקקותו של משה להתקרב ולהדבק בו יתברך, אמר משה: "ויאמר משה אסרה נא ואראה את המראה הגדל הזה מדוע לא יבער הסנה". ועל-כך אמר לו הקב"ה: "אל תקרב הלם" – אין אתה צריך לעלות בהר ולהתקרב עד הלום, כדי להתחבר עם הקב"ה, אלא "של נעליך מעל רגליך" – הסר את הנעלים, שהן בבחינת מחיצות ברזל המבדילות בין האדם לבין קדושת ה', הנמצאת בכל הארץ. ואז תגלה "כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא" – שהרי הקב"ה נמצא בכל מקום ובכל זמן.

"ותבאנה אל רעואל אביהן, ויאמר מדוע מהרתן בא היום" (ז'כל מאמינים)

"מהרתן בא היום" סופי תבות **אמן**. רמז לכך שיש לענות אמן במתינות, לא לאחר או לקצר בענייתה, אלא להאריך בה כשעור אמירת "אל מלך נאמן", וכפי שאמרו חז"ל: "כל המאריך באמן – מאריכין לו ימיו ושנותיו". (ברכות מז, א).

"ותמלא הארץ אתם" (א' ז') (אומרים חז"ל, שנתמלאו בתי תיאטראות ובתי קרקסאות מהם... ילקוט שמעוני קסב)

מסופר על הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין, שפעם אמר לו משכיל אחד, שאין זה מן היושר שלא ללכת לתיאטרון, שכן התיאטרון "מרום את נפש האדם, ומביאו לידי רגש דתי". ענה לו רבי משה מרדכי: פעם נפטר איש תיאטרון ידוע, וכשהגיע לבית דין של מעלה, טען כי מגיע לו להיכנס לגן עדן, שכן הוא פעל רבות למען התיאטרון, שהוא "גורם המחנך ומזכך את הבריות". אמרו לו בשמים: טוב. לך והמתן בשערי גן עדן, וברגע שיופיע אדם שחזר בתשובה בגלל התיאטרון – נכניס אותך מיד לגן עדן... ועדין עומד אותו איש תיאטרון, וממתין... **שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!**

בס"ד "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה" (מתוך הפטרה)

פְּרִשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת "קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ"

ערב שבת יח' טבת תשע"ח (5.1.18) bnei-zion.com ר"ת 17:50 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:29**

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יִרְמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָאֱלֹהִים, הֲנֵה אֲנֹכִי בָא אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וַאֲמָרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ מַה אָמַר אֱלֹהִים? וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, **אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה**. וַיֹּאמֶר: כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל – אֱהִיָּה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם"

על הכתוב: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה... הֲנֵה אֲנֹכִי בָא אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וַאֲמָרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ (שֶׁל הַקִּב"ה), מַה אָמַר אֱלֹהִים? וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, **אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה**. כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל – אֱהִיָּה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם."

שׂוֹאֲלִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל: וְהֲלֹא לַהֲקַב"ה יֵשׁ הַרְבֵּה שְׁמוֹת שְׁנוֹזְכָרִים בַּתּוֹרָה: "הוֹיָה", "אֱלֹהִים", "אֵל", "שְׂדֵי", "אֲדָנִי", וּמְדוּעַ כִּאֲשֶׁר שָׂאֵל מֹשֶׁה אֶת הַקִּב"ה: "וַאֲמָרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ מַה אָמַר אֱלֹהִים?", עֲנֵה לוֹ הַקִּב"ה מִכָּל הַשְּׁמוֹת דּוֹקָא אֶת הַשֵּׁם "**אֱהִיָּה**", שֵׁם שְׂאֵל נִזְכָּר בַּתּוֹרָה כָּלֵל (מִלְבָּד כְּאֵן).

וּמְצִינּוּ עַל-כֵּךְ בִּיאֹר בַּמִּדְרָשׁ (שְׁמו"ר ג', ו'): "אָמַר לִיָּה הַקִּב"ה לְמֹשֶׁה: שְׁמִי אֶתָּה מִבְּקֵשׁ לִידְעַ? (הָרִי) לְפִי מַעֲשֵׂי אָנִי נִקְרָא! פְּעָמִים שְׂאֵנִי נִקְרָא בְ-אֵל שְׂדֵי, בְּצַבָּאוֹת, בְּאֱלֹהִים, בַּה' (=הוֹיָה). כְּשֹׂאֲנִי דָן אֶת הַבְּרִיּוֹת אָנִי נִקְרָא 'אֱלֹהִים', וְכְשֹׂאֲנִי עוֹשֶׂה מְלַחְמָה בְּרִשְׁעִים אָנִי נִקְרָא 'צַבָּאוֹת'. כְּשֹׂאֲנִי תוֹלֵה (=מִסְתַּכֵּל) עַל חֲטָאֵיו שֶׁל הָאָדָם אָנִי נִקְרָא 'אֵל שְׂדֵי', וְכְשֹׂאֲנִי מִרְחֵם עַל עוֹלָמֵי אָנִי נִקְרָא ה' (=הוֹיָה), שְׁכֵן ה' הוּא מִיַּד הַרְחָמִים, (כְּפִי) שְׁנֹאֲמַר (שְׁמוֹת לַד'): 'ה' ה' אֵל רַחוּם וְחַנוּן'. הוֹי (=כְּלוֹמֵר) '**אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה**', אָנִי נִקְרָא לְפִי מַעֲשֵׂי."

כְּלוֹמֵר, הַקִּב"ה אֹמֵר לְמֹשֶׁה, שֶׁהוּא מִתְגַּלֶּה בְּכָל אֶחָד מִשְׁמוֹתָיו לְפִי מַה שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ פּוֹעֵל בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, דְּהֵינּוּ כְּשֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ דָּן אֶת הַבְּרִיּוֹת, הוּא נִקְרָא '**אֱלֹהִים**', וְכִשֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ עוֹשֶׂה מְלַחְמָה בְּרִשְׁעִים הוּא נִקְרָא 'צַבָּאוֹת', וְכִשֶׁהוּא מִרְחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת הוּא נִקְרָא 'הוֹיָה' (=ה-ו-ה).

וְהֵנָּה, שְׂנִינּוּ בַּגְּמָרָא (שַׁבָּת נה'): "חֹתְמוֹ שֶׁל הַקִּב"ה הוּא אֲמֵת", וּבִיאַר הָאֲרִיזוֹ"ל, שֶׁהַכּוֹנֵה כְּאֵן הִיא עַל הַשֵּׁם "**אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה**". וְכֵן כָּתַב ה' פְּעֻנַח רִזָּא, שַׁבָּת שׁוֹבָה זֶה שֶׁל הַקִּב"ה "**אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה**", רִמּוֹ עַל חֹתְמוֹ חֹתֵם אֲמֵת". שְׁכֵן, הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ "**אֱהִיָּה**" עוֹלָה לְגַמְטְרִיָּה 21. אִם נִכְפִּיל 21 בְּעֲצָמוֹ, כְּמוֹ שַׁכְּתוּב "**אֱהִיָּה** (=21) אֲשֶׁר אֱהִיָּה (=21)" – נִקְבַּל 441 – שְׁזֶה אֲמֵת (=441).

וְכָתַב הָאֲרִיזוֹ"ל (לִיקוּטֵי תוֹרָה, שְׁמוֹת): "כָּל שְׁמוֹת הַקְּדוֹשׁ חֲתָמָן הַקִּב"ה בְּשֵׁם '**אֲמֵת**', שֶׁהוּא חֹתְמוֹ בְּסוּד אֱהִיָּה פְּעַם (=כְּפּוֹל) אֱהִיָּה גַמְטְרִיָּה אֲמֵת, שְׂאִילוּלָא כֵן, כְּשֶׁהִיָּה אָדָם מוֹצִיא שֵׁם מִפִּיו, הִיָּה נִשְׂרָף מִהֶבֶל פִּיו, לְכֵן הִלְבִּישׁ אֶת הַשְּׁמוֹת וְחֲתָמָן בְּשֵׁם אֱהִיָּה."

לְפִי זֶה, כִּאֲשֶׁר שָׂאֵל מֹשֶׁה אֶת הַקִּב"ה, "וַאֲמָרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ מַה אָמַר אֱלֹהִים?", כְּלוֹמֵר, מֹשֶׁה שׂוֹאֵל אֶת הַקִּב"ה מַהוּ הַשֵּׁם שְׂצָרִיךְ לְכוֹן וְלִהְתַּפְּלֵל, כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ אֶת כָּל הַיְשׁוּעוֹת?

עַל-כֵּךְ הִשִּׁיב לוֹ הַקִּב"ה כְּדְבַרֵי הַמִּדְרָשׁ: "שְׁמִי אֶתָּה מִבְּקֵשׁ לִידְעַ? (הָרִי) לְפִי מַעֲשֵׂי אָנִי נִקְרָא!". דְּהֵינּוּ, כְּדִי שִׁיזְכֶּה הָאָדָם לְהַמְשִׁיךְ יְשׁוּעוֹת מִכָּל שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקִּב"ה, הֵעֲצָה הַיָּא: "**אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה**", שֶׁהוּא חֹתֵם הַאֲמֵת שֶׁל כָּל שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקִּב"ה.

כְּלוֹמֵר, הַמִּפְתָּח לְכָל שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקִּב"ה הוּא, לְהִתְפַּלֵּל בְּכוֹנֵת הַלֵּב בְּאֲמֵת, כְּמוֹ שַׁכְּתוּב: "קְרוּב ה' לְכָל קִרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֲמֵת". כִּיֵּן, שְׁעַל-יָדֵי כֵךְ מִמְשִׁיכִים יְשׁוּעוֹת מִכָּל שְׁמוֹתָיו יִתְבַּרֵךְ. שְׁכֵן, הַקִּב"ה חֲתֵם אֶת כָּל שְׁמוֹתָיו בְּשֵׁם אֲמֵת, הַיּוֹצֵא מִהַכְּתוּב: "**אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה**".

וְכִפִּי שַׁכְּתוּב בְּ"אוֹרְחוֹת צְדִיקִים" (שַׁעַר ג', שַׁעַר הָאֲמֵת): "**אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה**", וְכָתִיב (יְרֵמְיָה י', י'): 'וְה' אֱלֹהִים אֲמֵת הוּא אֱלֹהִים חַיִּים וְמִלְךְ עוֹלָם... וְחֹתְמוֹ שֶׁל הַקִּב"ה אֲמֵת, וְכָתִיב (תְּהִלִּים קא, ז) 'דְּבַר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינַי... וְלִכּוֹן אָמַר הַפְּסוּק 'קְרוּב ה' לְכָל קִרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֲמֵת', כִּי הַקִּב"ה, שֶׁהוּא אֲמֵת, מִתְקַרֵּב לְמִי שֶׁקוֹרְאוֹ בְּאֲמֵת. וְאִיזָה דְּבַר נִקְרָא קְרִיאַת אֲמֵת? זֶה הַמְּפָנָה לְבוֹ מִכָּל דְּבַר שְׁבַע עוֹלָם... וְשִׁכְלוֹ הוֹלֵךְ וּמִתְחַזֵּק לְהִידְבֵּק בְּאוֹר הָעֵלְיוֹן, וַיִּשִׁים מַחְשַׁבְתּוֹ בְּחֶשְׁקוֹ תְּמִיד".

מֵעֵתָּה, יוֹמֵתֵךְ לְהַבִּין מַה שְׁכָּתַב מְאוּרָו שֶׁל עוֹלָם, הַגַּה"ק הַחִיד"א, בְּ"עֲבוּדַת קִדְשׁ" דְּבַר פְּלֵאֵי בְּעֵגְנֵן הַשֵּׁם "**אֱהִיָּה**

אֲשֶׁר אֱהִיָּהּ" (וְהֵבִיא זֹאת גַּם הַ"בֵּן אִישׁ חַי", בְּסִפְרוֹ "בֵּן יְהוּדָע"): "מִצְאָתִי כְּתוּב בְּגִנְזֵי הַמְּקוּבָּלִים כְּתוּב יָד, אִם יִתְפַּלֵּל אָדָם לְשֵׁם 'אֱהִיָּהּ אֲשֶׁר אֱהִיָּהּ', בְּכָל דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם – לְחֹלָה, לְבָנִים, לְחֻכְמָה, לְזִכְרָה, לְפָרְנֶסֶה, לְהִינָצֵל מִסַּעַר הַיָּם, מִסְכָּנוֹת דְּרָכִים, וּלְכָל דְּבַר – רַק שִׁיְהִי טְהוֹר, וַיֹּאמֶר בְּכוּנָה 'יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ, הַשֵּׁם הַגָּדוֹל, אֱהִיָּהּ אֲשֶׁר אֱהִיָּהּ, שְׁתַּרְחֵם עָלַי וְתַעֲשֶׂה...!', וַיִּשְׁאַל בְּקִשְׁתּוֹ בְּלִשׁוֹן בְּרוּר, וְכֵן יַעֲשֶׂה ג' פְּעָמִים".

וְרֹאוּי לְהוֹסִיף מָה שְׁכָּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (הֵבִיא הַרְמַב"ן): "בַּמִּדְרָשׁ אֲגִידָה, וּמָהוּ 'אֱהִיָּהּ אֲשֶׁר אֱהִיָּהּ'? (וּמִשִּׁיב), כְּשֵׁם שְׂאֵתָה הוּוּה עָמִי, כִּךְ אֲנִי הוּוּה עָמְךָ. אִם פּוֹתַחִין אֶת יְדֵיהֶם וְעוֹשִׂין צְדָקָה, אָף אֲנִי אֶפְתַּח אֶת יָדִי, שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרִים כח, יב): 'יִפְתַּח ה' לְךָ אֶת אוֹצְרוֹ הַטּוֹב'".

נִמְצְאוּ לְמִדֵּים מִכָּאן חִידוּשׁ גָּדוֹל – הִנֵּה, בְּתִשׁוּבָה שֶׁל הַקַּב"ה לְמִשָּׁה "אֱהִיָּהּ אֲשֶׁר אֱהִיָּהּ", רָמַז לּוֹ הַקַּב"ה עַל אֶחָד מִיְסוּדוֹת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָם! הַקַּב"ה מִתְנַהֵג עִם הָאָדָם כְּפִי שֶׁהָאָדָם מִתְנַהֵג.

כְּפִי שֶׁהֵבִיא הַשֵּׁל"ה הַקְּדוֹשׁ בְּשֵׁם הַמִּדְרָשׁ (תְּהִלִּים קכ"א, ר'): "'ה' צִלְךָ, מָהוּ צִלְךָ? כְּצִלְךָ, מָה צִלְךָ, אִם אֵתָה מִשְׁחָק(=צוּחָק) לּוֹ, הוּא מִשְׁחָק לְךָ, וְאִם אֵתָה בּוֹכָה לּוֹ, הוּא בּוֹכָה כִּנְגִדְךָ. וְאִם אֵתָה מְרָאָה לּוֹ פָּנִים זְעוּמוֹת... אָף הוּא נוֹתֵן לְךָ כֶּךָ. אָף הַקַּב"ה (כֶּךָ), ה' צִלְךָ, כְּשֵׁם שְׂאֵתָה הוּוּה עָמִי, הוּא הוּוּה עָמְךָ".

נִמְצָא לְפִי זֶה, שְׂאֵם אֲנִי רוֹצִים לְעוֹרֵר אֶת הַקַּב"ה כְּבִיכּוֹל, שִׁישְׁפִיעַ עָלֵינוּ שְׁפַע רַב טוֹב, אֲנִי חַיִּבִים לְהַקְדִּים אֶתְעוֹרוֹתָ דְלִתְתָא, שְׁתַּגְרוֹם לְפִתִּיחַת יָדוֹ שֶׁל הַבוֹרָא יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ. (וְזֹאת, כְּפִי שֶׁשָּׁנִינוּ בְּגִמְרָא (שְׁבֵת קנ"א): "תְּנִיא, רַבִּי גַמְלִיאֵל בְּרַבִּי אוֹמֵר (דְּבָרִים יג, יח): 'וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ... – כָּל הַמְּרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת – מְרַחֲמִין עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם, וְכָל (מִי) שְׂאִינוּ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת – אֵין מְרַחֲמִין עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם'".

מֵעֵתָה, יֵאִירוּ עֵינֵינוּ לְהַבִּין בֵּיתֵר שְׂאֵת אֵת תִּשׁוּבַת הַקַּב"ה לְמִשָּׁה, שְׂבֵא אֲלֵיו בְּשֵׁלָה: "הִנֵּה אֲנִי בָא אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְאָמְרוּ לִי מָה שְׁמוֹ מָה אָמַר אֱלֹהִים?". דְּהִינוּ, כְּאֲשֶׁר יִרְצוּ יִשְׂרָאֵל לְדַעַת וּלְהַכִּיר אֶת שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקַּב"ה, כְּדִי לְמִשׁוֹךְ מֵהֶם סְגוּלָה הַנְּדֻרְשֶׁת רַחֲמִים, רְפוּאָה, פְּרִנְסָה, שְׁמִירָה וְכו'.

עַל-כֶּךָ הִשִּׁיב הַקַּב"ה לְמִשָּׁה: "אֱהִיָּהּ אֲשֶׁר אֱהִיָּהּ... כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל", דְּהִינוּ מֵעֵתָה אֵין צְרִיךְ לְהַכִּיר אֶת כָּל שְׁמוֹת הַקַּב"ה, כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ יְשׁוּעָה מְסוּיָמָת. אֲלֵא הַכָּל תְּלוּי בְּהַתְנַהֲגוֹת הָאָדָם לְמִטָּה, הַמְשַׁפִּיעַ עַל הַהַתְנַהֲגוֹת שֶׁל מֵעֵלָה. וְזֹאת, כְּפִי שֶׁלְמַדְנוּ "כְּשֵׁם שְׂאֵתָה הוּוּה עָמִי, כִּךְ אֲנִי הוּוּה עָמְךָ".

מִכָּאן נִמְצְאוּ לְמִדֵּים, שֶׁהַתְנַהֲגָה שֶׁל "אֱהִיָּהּ אֲשֶׁר אֱהִיָּהּ" הִיא שְׂרֵשׁ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת כְּלָן, כִּי יֵשׁ בְּפֶתַח הָאָדָם לְעוֹרֵר מָה שֶׁהוּא רוֹצֵה לְמַעֲלָה עַל-יְדֵי הַתְנַהֲגוֹתוֹ לְמִטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה.

"תְּבִן אֵין נָתַן לְעַבְדֶיךָ וּלְבָנִים אֲמָרִים לָנוּ עֲשׂו" (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַר"ק פִּינְחָס פְּרִיִדְמָן)

בְּזִקְנוֹתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק רַבִּי מֵאִיר מְפָרְמִישְׁלֵן, הָיָה הוּא אוֹחוֹ בְּזִקְנוֹ וּבְפִאוֹתָיו, שֶׁהִלְבִּינוּ מְרֹב זְקָנָה, וְהָיָה אוֹמֵר: "תְּבִן אֵין נָתַן לְעַבְדֶיךָ" – דְּהִינוּ, תְּבִן/תְּבוּנָה לֹא נִיתֵן לָנוּ, עַבְדֵי ה', לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה בְּיַמֵּי הַבְּחֵרוּת, "וּלְבָנִים" – וְאוֹלָם, אֵילוּ הַשְּׁעוֹרוֹת הַלְבָנוֹת שְׁנוֹרְקוּ בָנוּ, "אֲמָרִים לָנוּ עֲשׂו" (תִּשׁוּבָה).

"וְהִנֵּה נֵעַר בְּכָה"

עַל הַכְּתוּב "וְהִנֵּה נֵעַר בְּכָה", מוּבָא בְּ"סוּד הַחֲשֵׁמֶל" שְׁסוּפֵי הַתִּיבּוֹת הֵם הַר, וְאֵילוּ רֵאשֵׁי הַתִּיבּוֹת הֵם נְבוֹ (וְהִנֵּה נֵעַר בְּכָה), לְרָמַז שֶׁהָיָה מִשָּׁה בּוֹכָה עַל פְּטִירָתוֹ בְּהַר נְבוֹ, כְּכָר בְּעַת לִידָתוֹ.

"וְתִירְאֵן הַמְּלִדוֹת אֶת הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כְּאֲשֶׁר דְּבַר אֱלֹהֵן מְלֶךְ מְצָרִים וְתַחֲנִינֵן אֶת הַיְלָדִים"

אֶחָד מִתְלַמִּידוֹ הַמוֹבְהָקִים שֶׁל הַ"חֶפֶץ חַיִּים" הוֹזְמָן פֶּעַם לְכַהֵן בְּרַבְּנוֹת בְּאַחַת מִקְהִילוֹת לִיטָא. אוֹלָם, הָאִישׁ הָיָה יָרָא שְׂמִים מוּפְלָג, וְהִסֵּס לְקַבֵּל עָלָיו מִשְׁרַת רַב וְדָן, מַחֲשֵׁשׁ שְׂמָא יִכְשַׁל בְּהוֹרָאת דִּין תּוֹרָה שְׂלֹא כְּהִלְכָה. מִשְׁרְבוּ הַהַפְצָרוֹת שֶׁל בְּנֵי הַקְהִילָה, קָם הָאִישׁ וְנָסַע לְרַאדִין, מְקוֹם מוֹשְׁבוֹ שֶׁל הַ"חֶפֶץ חַיִּים", וְשִׁטַּח בְּאוּזֵי הַרְבֵּ אֶת הַיְסוּסִיוֹ וּלְבָטִיּוֹ בְּשֵׁלָה הַעוֹמְדָת בְּפָנָיו.

הַשִּׁיב הַ"חֶפֶץ חַיִּים" לְאוֹרְחוֹ, וְאָמַר לוֹ: בְּפִרְשֶׁת "שְׁמוֹת" מְסַפֵּרֵת לָנוּ הַתּוֹרָה שֶׁפָּרְעָה מְלֶךְ מְצָרִים דָּרַשׁ מִן הַמְּלִדוֹת הַעֲבָרִיּוֹת לְהַמִּית כָּל בֶּן שֶׁיִּוָּלֵד לָאִם עֲבָרִיָּה. אוֹלָם כִּידוּעַ, הַמְּלִדוֹת יִרְאוּ אֶת הָאֱלֹקִים, וְלֹא עָשׂוּ כְּמִצְוֹת הַמֶּלֶךְ. וְלְכַאוֹרָה תְּמוּהַ הַדְּבַר, מִדוּעַ לֹא פָּרְשׂוּ הַמְּלִדוֹת מִתְּפַקִּידוֹ, כְּדִי לֹא לְקַים אֶת גִּזְרֵתוֹ שֶׁל פָּרְעָה לְהַמִּית אֶת יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל, וְכִךְ גַּם לְהַצִּיל אֶת חַיִּיהֶן שֶׁלָּהֶן!

אֲלֵא - הַמְשִׁיךְ הַ"חֶפֶץ חַיִּים" בְּהַרְמַת קוֹל - הַמְּלִדוֹת הַעֲבָרִיּוֹת, שֶׁפָּרְה וּפְנֵעָה, חֲשָׁשׁוּ שֶׁהַמְּלִדוֹת הַאֲחֵרוֹת שֶׁתְּבוֹאֵנָה בְּמְקוֹמָן עֲלוּלוֹת, חֲלִילָה, לְצִיַת לְגִזְרֵת פָּרְעָה וְלְהַמִּית כָּל בֶּן עֲבָרִי בְּצֵאתוֹ לְאוֹר הָעוֹלָם. מִשׁוּם כִּךְ לֹא פָּרְשׂוּ מִתְּפַקִּידוֹן הַקִּשָּׁה, וְהַכְּנִיסוּ עֲצָמוֹן בְּסִפְנֵת חַיִּים, לְמַעַן עֲתִידֵם וְשְׁלוֹמָם שֶׁל יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל. דְּרָךְ זֶה שֶׁל הַמְּלִדוֹת הַעֲבָרִיּוֹת בְּמְצָרִים רְאוּיָה שֶׁתְּנַחֵה גַם אוֹתָנוּ בְּמִילוֹי הַתְּפַקִּידִים הַמוֹטְלִים עָלֵינוּ... שְׁבֵת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרִשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת "קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:17**

ערב שבת יח' טבת תשע"ח (5.1.18) bnei-zion.com ר"ת 17:50 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:29**

הַפְּטָרָה: "דְּבָרֵי יִרְמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה"

כתוב בתיקוני הזוהר (קמד'), שמה שאמר הקב"ה למשה "אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה", רמז לו על התפילין של יד ותפילין של ראש. שפן, ב-ד' הפרשיות המונחות בתפילין של ראש, יש כא' (21=) שמות הוי"ה. על-כך רומז שם אהי"ה (21=) הראשון, שהוא בגמטריה כ"א (21=).

וכן, גם בפרשיות המונחות בתפילין של יד, יש כא' (21=) שמות הוי"ה, ועל-כך רומז שם אהי"ה (21=) השני. ולכן שתי התפילין ביחד רומזים על ההנהגה של "אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה".

והנה, כידוע, תכלית מצות התפילין היא לקשר את האדם עם הקב"ה כפי שאנו אומרים לפני הנחת תפילין: "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, בדחילו. הנני מכון בהנחת תפילין לקים מצות בוראי... להניח (תפילין) על היד... נגד הלב לשעבד בזה תאות ומחשבות לבנו לעבודתו יתברך שמו. ו(תפילין)

על ראש נגד המח, (כדי) שהנשמה שבמח, עם שאר חושי וכוותי, כלם יהיו משעבדים לעבודתו, יתברך שמו". נמצא לפי זה, כי מה שנתן לנו הקב"ה את מצות התפילין של יד ושל ראש (שהם כאמור בבחינת "אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה") הוא כדי לתת לנו סגולה נפלאה איך להיות קשורים עם הבורא יתברך בדבקות תמידית. ועל-ידי כך נזכה לשמירה ולהשגחה מיוחדת, שעל-כך מורים השמות "אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה", שהוא יתברך אומר לנו: אני אֱהִיָּה עם אותו אדם שיהיה עמי.

ולכן כתב הרמב"ם (הלכות תפילין פרק ד', הלכה יד'): "חייב אדם למשמש בתפילין כל זמן שהן עליו, שלא יסיח דעתו מהן אפילו רגע אחד, שקדושתן גדולה מקדושת הציץ (שהיה על מצחו של כהן גדול). שהציץ אין בו אלא שם (הוי"ה) אחד ("קדש לה"). ואלו (התפילין), יש בהן אחד ועשרים (פעמים) שם יה' (=הוי"ה) – (21 פעמים) בשל ראש, וכמותן (21 פעמים) בשל יד".

כלומר, אסור להסיח דעת מן התפילין (קל וחמר) מהציץ, שהיה בו רק שם הוי"ה אחד. ואילו בתפילין יש בכל אחד כא' (21=) שמות הוי"ה, שהם בבחינת "אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה", כדי שנספיל להבין מזה, שכל אחד צריך להיות דבוק עם הקב"ה, וזה אפשר רק על-ידי קיום מצות תפילין של יד ושל ראש.

וראוי להביט בעבודתו הנפלאה של רב שמואל בר רב יצחק, שהיה מרקד לפני הפלה עם שלשה בדי הדס, כפי שמצינו בגמרא (כתובות יז'): "אמרו עליו, על רבי יהודה בר אלעאי, שהיה נוטל בד של הדס, ומרקד לפני הפלה, ואמר, 'פלה נאה וחסודה'. רב שמואל בר רב יצחק (היה) מרקד אתלת(=היה מרקד עם שלשה בדי הדס). אמר רבי זירא: קא מכסיף לן סבא(=הסבא/רב שמואל מביש אותנו, כי הוא מזלזל בכבודו, ונוהג קלות-ראש בעצמו). (אולם), כי נח נפשיה, אפסיק עמודא דנורא בין דידיה לכולי עלמא"(=כאשר נפטר רב שמואל מן העולם, הפסיק/הפריד עמוד האש בינו לבין כל העולם).

ומוסיפה הגמרא ואמרת: "וגמירי, דלא מפסיק עמודא דנורא אלא אי לחד בדרא אי לתרי בדרא"(=יש קבלה בדינו, שאין עמוד האש מפסיק/מפריד בין הנפטר לבין כלל הציבור, אלא רק ליחיד בדורו, או שנים בדור). וכל זה, מפרש רש"י, זכה רב שמואל בזכות הריקוד לפני הפלה עם שלשה הדסים.

וצריך להבין ענין זה. שפן, מדוע רק רב שמואל בר רב יצחק עם שלשה בדי הדס, ולא בבד הדס אחד, כמו שרקד רבי יהודה בר אלעאי?

לפי דברינו יש לומר, שרבי שמואל התפון לשמח ולחזק את החתן ואת הפלה, שענתה מקבלים על עצמם את העל הגדול של בנית בית כשר ונאמן בישראל, ועל-כך צריכים סיעתא דשמיא בכל צעד ושעל, הן בגשמיות והן ברוחניות, לפרנס ולחנך את הבנים והבנות בדרך התורה והיראה.

ולכן, מטעם זה היה מרקד לפני הפלה עם שלשה בדי הדס, כדי לרמוז להם על ג' התיבות שאמר הקב"ה

לְמוֹשֶׁה "אֵהִיָּה אֲשֶׁר אֵהִיָּה". וְנִרְמָז עֲנִין זֶה בְּמָה שְׁאֵמְרוּ חוֹ"ל בְּגִמְרָא, שָׂרְב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק "הִיָּה) מְרַקֵּד אֶתְלֵת".

הֵנָּה, "אֶתְלֵת" הֵם אוֹתוֹת "א" תִּלְתַּל (=שֶׁלֶשׁ) – לְרִמּוֹז לְחֹתֵן וּלְכֹלָה עַל שְׁלֹשׁ אֲלֶפֶיִן שֶׁל "אֵהִיָּה אֲשֶׁר אֵהִיָּה" – לֹאמֵר לְחֹתֵן וּלְכֹלָה, שְׁאֵם יֵהִיו דְּבוּקִים בְּה', בְּבַחֲנִית "אֵהִיָּה אֲשֶׁר אֵהִיָּה", מוּבִטָּח לָהֶם שֶׁהַקֵּב"ה יִשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם, וְיַעֲמֹד לְיָמֵינָם, שְׁיִצְלִיחוּ בְּכָל אֲשֶׁר יִפְנוּ וְיַעֲשׂוּ. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ"

ה"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" אוֹמֵר, בְּדֶרֶךְ רִמּוֹז, כִּי שֵׁשׁ פְּעָמִים "מְלֶאךְ יִהְיֶה" (=117) הֵם בְּגִמְטְרִיָּה "שֶׁבֶת" (=702), וְהוּא מְבָאֵר רִמּוֹז זֶה כִּךְ: הֵנָּה, אוֹמֵר ה"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", מְבוֹאֵר בּוֹהֵר הַקְּדוּשׁ (תִּיקוּנֵי הוּוֹהַר דָּף כ"ד), כִּי הַמְלָה "בְּרֵאשִׁית" הִיא צְרוּף שֶׁל הַמְלִים "יֵרָא שֶׁבֶת".

וְהַפְּנִיָּה הִיא, שְׁעַל-יָדֵי שְׁמִירַת שֶׁבֶת כְּרֵאוּי, מוֹשִׁפַּעַת עַל שׁוּמְרֵיָּה יִרְאֵת שְׁמִים. וּמֵאַחַר וְהַשֶּׁבֶת הִיא מְקוּר חַיּוֹת לְכָל שֶׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, לְכֵן יִרְאֵת הַשְּׁמִים, הַמּוֹשִׁפַּעַת מְקוּדוּשַׁת הַשֶּׁבֶת, נִשְׁאָרַת בְּאָדָם לְכָל שֶׁשֶׁת יָמֵי הַשְּׁבוּעַ. זֹאת וְעוֹד, אוֹמֵר ה"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", נוֹסֵף עַל יִרְאֵת הַשְּׁמִים, שְׁמוֹשִׁפַּעַת עַל שׁוּמְרֵי הַשֶּׁבֶת, הֵנָּה גַם: "חֲנֵה מְלֶאךְ יִהְיֶה סָבִיב לִירְאֵיו וַיִּחְלָצֵם" (תְּהִילִים ל"ד, ח'). מְלֶאךְ יִהְיֶה חוֹנֵה וּמִגֵּן בְּמִשְׁךְ כָּל שֶׁשֶׁת יָמֵי הַשְּׁבוּעַ "סָבִיב לִירְאֵיו" – מְסָבִיב לְאוֹתָם שׁוּמְרֵי שֶׁבֶת, וְהִרְמָז לְכַךְ, אוֹמֵר ה"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" הוּא, שְׁשֵׁשׁ פְּעָמִים "מְלֶאךְ יִהְיֶה" הֵם בְּגִמְטְרִיָּה "שֶׁבֶת".

"וַיִּקֶם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם... וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ, הֵנָּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... הִבֵּה נִתְחַכְּמָה לוֹ" (א' ח')

פֶּרֶשׁ רַש"י: "הִבֵּה נִתְחַכְּמָה לוֹ" – נִתְחַכְּמָה לְמוֹשִׁיעֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, לְדוֹנָם (=לְדוֹן אוֹתָם) בְּמִים". עַל-כֵּן גָּזַר פְּרַעֲהַ: "כָּל הַבֵּן הַיְלֹוד הַיִּאֲרָה תִשְׁלִיכֶהוּ", כְּדִי לְהַרוֹג אֶת מוֹשִׁיעֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁצָרִיךְ לְהִיּוֹלֵד.

כָּאֵן מִתְגַּלִּים לָנוּ פְּלֵאֵי הַהִשְׁגָּחָה: דּוֹקָא פְּרַעֲהַ מְלֶךְ מִצְרַיִם, שְׁמִנְסָה לְהִתְחַכְּמָה לְמוֹשִׁיעֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא מְגַדְלוֹ. דּוֹקָא בְּתוֹ בִּתְיָה הִיא זֹו שְׁמִצִּילָה אֶת מוֹשֶׁה רַבְּנוּ מֵהִיָּאֵר, וּמְגַדְלָת אוֹתוֹ דּוֹקָא בְּבֵית פְּרַעֲהַ. וּבְעוֹד פְּרַעֲהַ מִחַפְּשׁ חִיפּוּשׁ מְדוּקְדָק אַחֲרֵי מִנְהִיגָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא כָּל-כָּךְ שׁוֹאֵף לְהַרְגוֹ וּלְהַטְבִּיעוֹ בַּיָּם, הָרִי הַקֵּב"ה מִשְׁתַּמֵּשׁ דּוֹקָא בּוֹ כְּכֹלֵי הַשׁוּמֵר עַל מוֹשִׁיעֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְאוֹתוֹ יֵלֵד צְעִיר שְׁלַעֲתִיד יִגְדַל וַיְהִיָּה מוֹשִׁיעַ יִשְׂרָאֵל, יוֹשֵׁב עַל בְּרַכְּיוֹ שֶׁל פְּרַעֲהַ מְלֶךְ מִצְרַיִם, הַשׁוּמֵר עָלָיו כְּעַל בַּבֵּת עֵינוּ, לְבַל יִפְגַּע.

וּמָה גְדוֹל הַפְּלֵא, שֶׁהַקְּדוּשָׁה מִטִּילָה אֶת בִּיצֵיָה דּוֹקָא בְּתוֹךְ הַקֵּן שֶׁל הַקְּלִיפָה (=הַטּוֹמָאָה). הָאֵם נִיתֵן לְתֵאֲרָא אֶת גְּדֹל תְּדַהֲמָתוֹ שֶׁל פְּרַעֲהַ מְלֶךְ מִצְרַיִם, כְּאֲשֶׁר אוֹתוֹ יֵלֵד "מִצְרַיִם", שֶׁהוּא גְּדֹל עַל בְּרַכְּיוֹ בְּבֵיתוֹ, בָּא אֵלָיו כִּיחֻדֵי בְּשִׁלְחוֹתוֹ שֶׁל הַקֵּב"ה, וְאוֹמֵר לוֹ בְּתוֹקָף: "כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁלַח אֶת עַמִּי". (עַל-פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תוֹרָה")

"וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם"

עַד כְּמָה כּוֹחַה שֶׁל תְּפִילָה נוֹכַל לְלַמּוֹד מֵהַסִּיפּוֹר הַבָּא: הַרְה"ק רַבֵּי נַחֲמָן מֵהוֹרְדֹנְקָא זִיע"א הָיָה צְדִיק גְּדוֹל, וּמִתְלַמְּדֵיו שֶׁל ה"יִבְעַל שֵׁם טוֹב" (הַבַּעַש"ט) הַקְּדוּשׁ זִיע"א.

לְאַחַר נִישׁוּאָיו עֲזַב אֶת זְוִגְתּוֹ לְבָדָה, וְעָבַר לְהַתְגוֹרֵר בְּעִיר אַחֲרָת. לְאַחַר זְמַן מָה, הִגִּיעָה הָאִשָּׁה לְרַבּוֹ, הַבַּעַש"ט, בְּטְרוּנִיָּה עַל תְּלַמְּדוֹ שְׁעֲזַב אוֹתָהּ לְבָדָה, וְהַבַּעַש"ט הַבְּטִיחַ לְטַפֵּל בְּכָךְ. וְאָכֵן, הוּא מֵהַר לְקוֹרָא לְתַלְמִידוֹ רַבֵּי נַחֲמָן, וְשָׂאֵל אוֹתוֹ לִפְנֵי אִשְׁתּוֹ עַל הַתְּנַהּגוֹתוֹ זֹו. עָנָה הַתְּלַמִּיד: "יּוֹדַע אֲנִי, כִּי מִיָּד כְּאֲשֶׁר יוֹלֵד לָנוּ יֵלֵד, עֵתִידָה אִשְׁתִּי זֹו לְמוֹת, וּמִכֵּיוֹן שְׁאֲנִי חָס עַל שְׁנוֹתֶיהָ הַצְּעִירוֹת, מַעֲדִיף אֲנִי לְהַשְׁאִירָה כָּךְ, כְּדִי שְׁלֵא תֵלֵד, וְלְאַחַר מִכּוֹן תְּמוֹת". כְּאֲשֶׁר שְׁמַעָה הָאִשָּׁה אֶת דְּבָרָיו שֶׁל בְּעָלָהּ, אִמְרָה בְּהַחֲלָטִיוֹת, כִּי הִיא רוֹצָה יֵלֵד בְּכָל מְאוּדָה, עַד שְׁאִין הִיא חוֹשֶׁבֶת כָּלֵל עַל הַתּוֹצְאוֹת.

נַעֲנָה וְאָמַר רַבֵּי נַחֲמָן מֵהוֹרְדֹנְקָא לְרַבּוֹ הַבַּעַש"ט: "וּמָה אַעֲשֶׂה? אִין אֲנִי מְסוּגֵל לְגְדֹל אֶת הַיֵּלֵד לְבָדִי!!!".

אָמַר לוֹ רַבּוֹ, הַבַּעַש"ט: "הִסֵּר דְּאָגָה מִלְבָּד! אֲנִי אֲגַדֵּל אוֹתוֹ!!!". וְאָכֵן, חִזַּר רַבֵּי נַחֲמָן לְבֵיתוֹ, וְלִתְקוּפַת הַשָּׁנָה נוֹלֵד לָהֶם בּוֹ, וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל "שְׁמַחָה". כְּשֶׁרָאֲתָה הָאֵם אֶת הַבֵּן, הַתְּמַלָּאָה חֲמָלָה גְדוֹלָה עַל-כֵּךְ שְׁלֵא תוֹכַל לְגְדֹל אוֹתוֹ, נִשְׂאָה עֵינֶיהָ לְשָׁמַיִם, וּבִקְשָׁה בְּדַמְעוֹת: "רִיבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן לִי לְגְדֹל אוֹתוֹ לְפָחוֹת עַד שְׁיִצְמַחוּ לוֹ שִׁינַיִם!!!". וְאָכֵן, מִשְׁמִים שְׁמַעוּ לְתַפִּילָתָהּ, וְעַד גִּיל שְׁנָתַיִם זָכְתָה לְגְדֹל אֶת בְּנָהּ.

כְּשֶׁנוֹדַע לְבְעָלָהּ, רַבֵּי נַחֲמָן מֵהוֹרְדֹנְקָא, עַל תְּפִילָתָהּ שֶׁל אִשְׁתּוֹ לְאַחַר הַלִּידָה, אֲשֶׁר הִפְכָה אֶת סִדְרֵי הָעוֹלָם, וְדַחְתָּה אֶת שְׁעַת פְּטִירָתָהּ, הִפְטִיר בְּצַעַר: "בְּשָׁמַיִם לֹא יָכֹלוּ לַעֲמוֹד בְּפָנֵי תְּפִילָתָהּ, וְלָכֵן נִתְבַּטְּלָה הַגְּזִירָה. אִךְ כְּמָה חֲבַל שְׁבִקְשָׁה בְּאוֹתָם רְגָעִים גְּדוֹלִים רַק שְׁנָתַיִם נוֹסְפוֹת שֶׁל חַיִּים, וְלֹא שְׁבָעִים שָׁנִים נוֹסְפוֹת. שְׁכּוֹן, אֵילוֹ הִיָּתָה מְבַקְּשַׁת זֹאת - הִיָּתָה זוֹכָה לְכָךְ!!!". לְאַחַר פְּטִירָתָהּ, נָטַל ה"יִבְעַל שֵׁם טוֹב" אֶת שְׁמָחָה הַיֵּלֵד תַּחַת חֲסוֹתוֹ, וְלִמִּים נִשְׂאָ שְׁמָחָה אֶת נְכֻדַת הַבַּעַש"ט לְאַשָּׁה. בְּרַבּוֹת הַיָּמִים זָכוּ לְחַבּוּק בּוֹ, אֲשֶׁר נִקְרָא בְּשֵׁם 'נַחֲמָן', וְהוּא הַצְּדִיק רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרַסְלָב זִיע"א!!!

שֶׁבֶת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּיִן!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת "קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:17**

עֲרַב שַׁבַּת י"ח' טַבַּת תַּשַּׁע"ח (5.1.18) bnei-zion.com ר"ת 17:50 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:29**

הַפְּטָרָה: "דְּבָרֵי יִרְמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה, אֶת כָּל עֲבֹדָתָם" (א' יד')

עַל הַפְּטוּב, "וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֶת כָּל עֲבֹדָתָם", כּוֹתֵב הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ: "וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה" - זֶה בְּקוֹשֵׁיָה (שְׁבַגְמָרָא). 'בְּחֹמֶר' - זֶה קָל וְחֹמֶר (שְׁבַתוֹרָה). 'בִּלְבָנִים' - זֶה בְּלַבּוֹן הַלְּכָתָא. 'וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה' - זֶה בְּרִיתָא. 'אֶת כָּל עֲבֹדָתָם' - זֶה מְשָׁנָה. וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין אֶת דְּבָרֵי הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ. וְכִי יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת, שֶׁהַמְצָרִים אָכֵן מְרַרוּ אֶת חַיֵּי יִשְׂרָאֵל בְּקָל וְחֹמֶר, בְּלַבּוֹן שֶׁל הַלְּכוֹת, בְּבְרִיתָא וּבְמִשְׁנָה?

כְּדִי לְהַבִּין עֲנִין זֶה, נִקְדִּים רֵאשִׁית לְבָרֵר מֵהִי הַסִּיבָה שְׁנִגְזַר עַל יִשְׂרָאֵל לְרַדֵּת לְגִלוּת מְצָרִים, וְלִסְבּוֹל שָׁם אֶת קוֹשֵׁי הַשַּׁעֲבוּד הַנּוֹרָא רַד"ו (=210) שָׁנִים. וְהָרִי כָּלֵל גְּדוֹל הוּא בְּיַדֵּנוּ, שְׂאִין הַקַּב"ה מַעֲנִישׁ אֶת הַבְּרִיּוֹת לֹא סִיבָה. וְזֹאת, כְּפִי שְׁמִצֵּינוּ בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּאֶשֶׁר **חֲטָא** אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּאֲכִילָה מַעַץ הַדַּעַת, הַעֲנִישׁ אוֹתוֹ הַקַּב"ה בְּעֵנֶשׁ שֶׁל עֲמַל הַפְּרִנְסָה, וּבְעֵנֶשׁ הַמִּיתָה כְּפִי שְׁכַתוּב (בְּרֵאשִׁית ג', יט'): "בְּזַעַת אֶפְיָךְ תֹּאכַל לֶחֶם עַד שׁוֹבֵף אֶל הָאָדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לְקַחְתָּ כִּי עֶפֶר אֶתָּה וְאֶל עֶפֶר תֵּשׁוּב".

וְכֵן בְּדוֹר הַמַּבּוּל, שְׁלֹאֲחֵר שֶׁ"הַשְּׁחִית כָּל בֶּשֶׂר אֶת דְּרָכּוֹ עַל הָאָרֶץ", הִבִּיא עֲלֵיהֶם הַקַּב"ה אֶת הַמַּבּוּל וּמָחָה אוֹתָם מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה. וְכֵן בְּמַהֲפַכַת סְדוּם וְעַמּוֹרָה, הוּא יַתְבַּרֵּךְ הַפֶּה אֶת עָרֵיהֶם, וְהַשְׁמִיד אוֹתָם "כִּי רַבָּה וְחֲטָאתָם כִּי כָבְדָה מְאֹד".

אוּלָּם, בְּאֶשֶׁר יִרְדּוּ יִשְׂרָאֵל לַשַּׁעֲבוּד בְּמְצָרִים, לֹא מְצִינוּ בְּכַתוּב שׁוּם טַעַם, מְדוּעַ נַעֲנִשׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקוֹשֵׁי הַנּוֹרָא שֶׁל הַשַּׁעֲבוּד.

הַפְּלִיא לְבִטָּא פְּלִיאָה זֶה הָאֱלֹשִׁי"ף הַקְּדוֹשׁ ("תּוֹרַת מֹשֶׁה", "שְׁמוֹת"): "רֵאוּי כָּל אִישׁ חָכָם לִבָּב, לְדָרוֹשׁ וְלַתּוֹרָה בְּחָכְמָה, עַל מֵה עָשָׂה ה' כְּכֹה לְקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאַרְץ, יַעֲקֹב וְכָל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה מִצְרִימָה, לְתַת (אוֹתָם) תַּחַת סְבָלוֹת מְצָרִים, אֶת בְּנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם מְאֵתִים וְעֶשֶׂר שָׁנָה, בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים וּבְכָל עֲבוּדָה בַּשָּׂדֶה. (וְכִי) מֵה פְּשָׁעִים וּמֵה חֲטָאתָם? וְהִלָּא לֹא חָשִׂיד דְּעֵבִיד קוּב"ה דִּינָא בְּלֹא דִינָא חָלִילָה (=וְהִלָּא לֹא חָשׂוּד הַקַּב"ה שְׁעוֹשֶׂה דִין וּמַעֲנִישׁ לֹא סִיבָה)".

וְהִנֵּה, אֲמַת הוּא שֶׁהַקַּב"ה גָּלָה לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ בְּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים עַל גְּלוּת מְצָרִים: "יִדַע תִּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרְעֶךָ בְּאַרְץ לֹא לָהֶם וְעַבְדוּם וְעֵנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה... וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בְּרַכְשׁ גְּדוֹל". אוּלָּם גַּם שָׁם אִין הַקַּב"ה מְבָאֵר אֶת הַסִּיבָה לְעַבְדוֹת זֹו...

אֲלָא, מְבָאֵר עֲנִין זֶה הָאֱלֹשִׁי"ף הַקְּדוֹשׁ, וְאוֹמֵר, שְׁתַּכְלִית גְּלוּת מְצָרִים הִיתָה לְזַכָּךְ אֶת יִשְׂרָאֵל **מְזוּהָמַת הַנְּחֻשׁ** הַקְּדוּמוֹנִי, שְׁנִכְנְסָה בְּכָל הַבְּרִיּוֹת בְּחֲטָא עַץ הַדַּעַת. וְלָכֵן, כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל אֵינִים מְזוּפְכִים **מְזוּהָמַת** זֹו, אִין הֵם מְסוּגְלִים לְקַבֵּל (וְלְהַבִּין) אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

וְלָכֵן הִבִּיא הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל לְגִלוּת מְצָרִים, כְּדִי שִׁיִּסְבְּלוּ שָׁם אֶת קוֹשֵׁי הַשַּׁעֲבוּד, וְעַל-יַדֵּי כָּךְ יִזְדַּכְּכוּ **מְזוּהָמַת הַנְּחֻשׁ**, וּמִמִּילָא יִזְכוּ לְקַבֵּל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

וּמִסִּיגִים אֶת דְּבָרֵי הָאֱלֹשִׁי"ף הַקְּדוֹשׁ וְאוֹמֵר: "כָּל הַדְּבָרִים, כִּי מֵה יֵצֵא הַדְּבָר לְהַגְלוֹתָם מִצְרִימָה, לְמַעַן עֲנוּתָם לְהַתִּיף חִלָּאת **זוּהָמַת נְחֻשׁ**, כְּהִיתוּךְ כְּסָף בְּתוֹךְ כּוֹר... וְהָיָה הַכְּסָף (הֵם יִשְׂרָאֵל) שִׁיִּצְאוּ מִמְצָרִים. וְהַסִּיגִים (=הַפְּסוּלוֹת) הַנּוֹתָרִים הֵן הַמָּה כָּל הַמַּתִּים בִּימֵי אֶפְיִלָּה (=בְּשַׁלְשֶׁת יָמֵי מַכַּת חֹשֶׁךְ)...".

וּמִבִּיא לְכַךְ הָאֱלֹשִׁי"ף הַקְּדוֹשׁ רֵאשִׁית בְּרוּרָה מִהַמְקָרָא: "וְאֹתְכֶם לְקַח ה' וַיּוֹצֵא אֶתְכֶם מִכּוֹר הַבְּרָזָל מִמְצָרִים לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם...". וּפְרַשׁ שָׁם רַש"י זצ"ל: "כּוֹר הוּא כְּלִי שְׁמִזְזָקִים בּוֹ אֶת הַזֶּהב". כְּלוּמָר, כְּמוֹ שְׂצָרִיךְ לְנִקּוֹת אֶת הַסִּיגִים הַדְּבוּקִים לְזָהָב בְּאֲמָצְעוֹת הַיְתוּף בְּכּוֹר הַבְּרָזָל, כָּךְ הָיָה צָרִיךְ גַּם לְזַקֵּק וּלְנִקּוֹת אֶת הַסִּיגִים שֶׁנִּדְבְּקוּ בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּאֲמָצְעוֹת הַסֶּבֶל וְקוֹשֵׁי הַשַּׁעֲבוּד בְּמְצָרִים, כְּדִי לְהַכִּין אוֹתָם לְקִרְאָת קַבְּלַת הַתּוֹרָה, כְּדִי "לְהִיּוֹת לוֹ (יַתְבַּרֵּךְ) לְעַם נִחְלָה כְּיוֹם הַזֶּה".

וְלָכֵן אוֹמֵר הַקַּב"ה לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ: "יִדַע תִּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרְעֶךָ בְּאַרְץ לֹא לָהֶם וְעַבְדוּם וְעֵנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה" - כְּדִי שִׁיִּזְדַּכְּכוּ **מְזוּהָמַת הַנְּחֻשׁ**, שְׁנִכְנְסָה בְּכָל הַבְּרוּאִים. וְכָל זֹאת, כְּדִי שִׁיִּצְאוּ בְּרַכְשׁ גְּדוֹל" - וְהַפְּנֹנָה בְּמִלִּים "רְכוּשׁ גְּדוֹל" הִיא עַל הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב וְעַל הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פִּה, שִׁיִּזְכּוּ לְקַבֵּל בְּזִכּוֹת הַזִּיכּוּף בְּגִלוּת מְצָרִים.

וּמַעַתָּה יֵאִירוּ עֵינֵינוּ לְהַבִּין אֶת דְּבָרֵי הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ: "וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה" - זֶה בְּקוֹשֵׁיָה (שְׁבַגְמָרָא). 'בְּחֹמֶר' - זֶה קָל וְחֹמֶר (שְׁבַתוֹרָה). 'בִּלְבָנִים' - זֶה בְּלַבּוֹן הַלְּכָתָא. 'וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה' - זֶה

בְּרִיתָא. 'אֵת כָּל עֲבֹדְתֶם' - זֶה מִשְׁנָה". דְּהִינוּ, מֶה שְׁסָבְלוּ יִשְׂרָאֵל קִשֵּׁי הַשְּׁעָבוּד בְּמִצְרַיִם הוּא כְּדֵי לְזַכֵּלם וּלְנַקּוֹתֵם **מִזִּהְמַת הַנְּחֹשׁ**, כְּדֵי שְׁעַל-יַדֵּי כֶּף יִזְכּוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה שְׁבִכְתָּב וְהַתּוֹרָה שְׁבַע-לִפְנֵי, הַפְּלוּלוֹת מִקוּשֵׁיהָ, קָל וְחֹמֶר, לְבוּן הַלְכוֹת, בְּרִיתָא וּמִשְׁנָה.

וְיֵשׁ לְהוֹסִיף בְּזֶה שֶׁהָיוֹת וְתַכְלִית גְּלוּת מִצְרַיִם הִיְתָה לְזַכְּכֶם לְקִרְאָת קַבְלַת הַתּוֹרָה, וְשִׁנְיָנוּ בְּמִסְכַּת בְּרָכוֹת (סג', ע"ב): "אֵין דְּבָרֵי תּוֹרָה מִתְקַיְמִין - אֲלֵא בְּמִי שְׁמִמִּית עֲצֻמוֹ עָלֶיהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר: 'זֹאת הַתּוֹרָה אֲדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָלִי". לָכֵן סָבַב הַקַּב"ה כֶּף, שִׁימְרָרוּ הַמִּצְרַיִם אֶת יִשְׂרָאֵל בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים, כְּדֵי לְהַטְבִּיעַ בְּנַפְשָׁם אֶת הַכַּח לְהַמִּית אֶת עֲצָמָם בְּאֵהָלָה שֶׁל תּוֹרָה. (על פי "אֹרְחָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַר"ק פִּינְהַס פְּרִידְמָן)

"וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמַאֲד מְאֹד וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם" (א' ז')

עַל הַפְּתוּב, "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ", שׁוֹאֲלִים חִז"ל: מֶהוּ "וַיִּשְׂרְצוּ"?

יֵשׁ מַחֲז"ל שְׂאוּמְרִים (בְּמִדְרָשׁ), שְׁכַל אִשָּׁה יִלְדָה בְּמִצְרַיִם שְׁשָׁה בְּכָרִס, וְיֵשׁ חוֹלְקִים וְאוּמְרִים שְׁכַל אִשָּׁה יִלְדָה בְּמִצְרַיִם שְׁשִׁים בְּכָרִס. וְהִנֵּה, אֵלֶּה שְׁסוּבְרִים שְׁכַל אִשָּׁה יִלְדָה שְׁשָׁה בְּכָרִס, מְבִיאִים רְאִיָּה מִהַפְּסוּק בַּתְּהִילִים: "**בְּרַךְ בְּנֵיךְ בְּקִרְבְּךָ**", שֶׁהֵם רְאִשֵׁי תִיבוֹת "**בִּבְב**" (=6), שְׁעוֹלָה לְמַנְיָן שֵׁשׁ. וְאֵלוּ מִרְבוּתֵינוּ שְׁסוּבְרִים שְׁכַל אִשָּׁה יִלְדָה בְּמִצְרַיִם שְׁשִׁים בְּכָרִס מְבִיאִים רְאִיָּה מֵאוֹתוֹ פְּסוּק בַּתְּהִילִים, אֵךְ מִסוּפֵי הַתִּיבוֹת: "**בְּרַךְ בְּנֵיךְ בְּקִרְבְּךָ**" - "**דָּד**" (=60) - שְׁעוֹלִים לְמַנְיָן שְׁשִׁים.

"וְאֵלֶּה שְׁמוֹת" - רְאִשֵׁי-תִיבוֹת: וְחִיב אֲדָם לְלַמּוֹד הַפְּרָשָׁה, שְׁנֵים מְקַרָּא וְאַחַד תְּרַגּוּם. (א' א')

עַל גְּדֵל גְּדוּלְתוֹ וְקְדוּשְׁתּוֹ שֶׁל רַש"י, כּוֹתֵב הַחִיד"א ב"שֵׁם הַגְּדוּלִים" (מַעֲרַכַת ש', אוֹת ל"ה): "וְשִׁמְעֵתִי מִפֶּה קְדוֹשׁ, רַב מוֹפְלֵג שְׁקֵבֵל מִרְבוּ, שְׁרַש"י הַתְּעֵנָה תִּרְי"ג (=613) תְּעַנִּיּוֹת קוֹדֵם שְׁכַתָּב (אֵת) פִּירוּשׁ הַתּוֹרָה. וְהָיָה אוֹמֵר רַבְּנוּ תַם, נִכְדוּ: מֶה שְׁפָרַשׁ אֲדוּנֵי זְקֵנֵי (אֵת) הַש"ס, אֵף אֲנִי אֶעֱשֶׂה זֹאת. אֲבָל פִּירוּשׁ הַמְּקַרָּא לִית בְּחִילִי (=אֵין בְּכּוֹחִי לְצוּם תִּרְי"ג תְּעַנִּיּוֹת) כִּי לֹא אוּכַל עֲשׂוֹהוּ... וּמִכָּלֵל הַדְּבָרִים נִרְאֶה שְׁרַש"י כְּתַב פִּירוּשׁוֹ עַל-פִּי הַסוּד, וְיֵשׁ בְּדְבָרָיו רְזוּן עֵילָאִין, וְלָכֵן הַתְּעֵנָה תִּרְי"ג תְּעַנִּיּוֹת. וּמִשָּׁה רַבְּנוּ ע"ה אָמַר לוֹ (=לְרַש"י) 'אַשְׁרִיךְ'."

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שְׁלִימוּד הַפְּרָשָׁה עִם רַש"י הוּא גְדוֹל וְעֲצוּם לְאֵין שִׁיעוֹר, כְּפִי שְׁרוּאִים בְּסִיפּוֹר הַמְּדַהִים הַבָּא:

הַסִּיפּוֹר מִתְחִיל בְּשַׁעָה שְׁהִרְבַּ אֱלֹהֵיו (אֵלִי) וְנִחוּצְקָר, שֶׁהוּא כְּיוֹם מְנַהֵל הַיְשִׁיבָה הַתִּיכוֹנִית בְּקִרְיַת-אַתָּא, הָיָה יֵלֵד בְּכַתָּה וי. הַמּוֹרָה שְׁלוֹ סִפְר לְתַלְמִידִים סִיפּוֹר שְׁזַעֲזַע אוֹתָם, וְנִחְרַת עֲמוּק בְּלִבָּם. זֶה הָיָה סִיפּוֹר מְרֻטִיט שֶׁהַתְּהַלֵּךְ בְּיָמִים הֵם בְּצִיבוֹר. בְּאוֹתָהּ שָׁנָה, בְּ-ל"ג בְּעֶמֶר, אֶרְעָה תְּאוֹנַת דְּרָכִים מִחֲרִידָה בְּכַפִּישׁ הַעוֹלָה לְמִירוֹן. מִשְׁאִית, שֶׁהַסִּיעָה אֶת תְּלַמִּידֵי יְשִׁיבַת פְּרָשְׁבוּרְג אֶל הִילוּלַת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאֵי, הַתְּהַפְּכָה. כְּמָה מִבְּחוּרֵי הַיְשִׁיבָה נִהְרָגוּ, וְהָאֲחֵרִים נִפְצְעוּ, מְקַצְתָּם קִשָּׁה מְאֹד. חֲבָרִים וּבְנֵי מִשְׁפָּחָה לֹא נִדְּלוּ מִלְּפָקוּד אֶת מִיטַת חוֹלָיו שֶׁל אֶחָד הַבְּחוּרִים הַפְּצוּעִים. מְצַבּוּ נִחְשָׁב אָנוּשׁ. הוּא שְׁכַב בְּמַחְלָקַת טִיפּוֹל נְמָרְךָ, מְחוּסָר הַכְּרָה. חֲבָרָיו עֲשׂוּ מִשְׁמְרוֹת לְהָיוֹת עֲמוּ, וּבַד בְּבַד אֶרְגָּנוּ קְבוּצוֹת שֶׁל אוּמְרֵי תְּהִילִים לְרַפּוּאָתוֹ.

בְּקָר אֶחָד הַתְּעוֹרֵר הַבְּחוּר הַפְּצוּעַ. שְׁמַחְתָּם שֶׁל הוֹרָיו וְשֶׁל חֲבָרָיו הִיְתָה גְדוּלָה, וְכֻלָּם הָיוּ מְלֵאֵי הוֹדֵיָה וְשִׁבְחָה לְקַב"ה. הַרוּפָאִים וּבְנֵי הַמִּשְׁפָּחָה, נָסוּ לְדוּבּוּבוּ וּלְשׁוֹחַח עֲמוּ, אוּלָם הַבְּחוּר לֹא הִגִּיב מִיַּד. נִדְּמָה הָיָה שֶׁהַתְּעוֹרֵר מַחְלוּם עֲמוּק, וְעֲדוּן הָיָה נִתּוֹן לְרִישׁוּמוֹ.

עֲבַר זְמַן מָה עַד שֶׁפִּתַּח הַפְּצוּעַ אֶת פִּיו. הוּא אָמַר שֶׁחֲשׁוּב לוֹ מְאֹד לְסַפֵּר דְּבָר מָה, אֵךְ קוֹדֵם לָכֵן הוּא רוּצָה לְשַׁמוֹעַ מָה שְׁלוֹם חֲבָרָיו שְׁנִסְעוּ עֲמוּ בְּרַכָּב. לְאַחַר הַתְּלַבְּטוּיוֹת רַבּוֹת, סוּפֵר לוֹ בְּזִהִירוֹת עַל תּוֹצְאוֹתֶיהָ הַקְּשׁוֹת שֶׁל הַתְּאוּנָה, וְעַל פְּטִירְתָם שֶׁל חֲבָרָיו הַטוֹבִים.

דְּמַעוֹת זָלְגוּ מֵעֵינָיו וְחִנְקוּ אֶת גְּרוֹנוֹ. לְבַסוּף הַתְּגַבֵּר וְהַחֵל לְסַפֵּר: בְּשַׁעָה שְׁשַׁכְּב מְחוּסָר הַכְּרָה, רְאָה אֶת אֶחָד הַנְּסָפִים בְּתְאוּנָה, חֲבָרוֹ הַטוֹב מִהַיְשִׁיבָה, שְׁעֲמוּ לְמַד 'חֲבָרוּתָא' בְּקַבִּיעוֹת. הָיָה בְּרוּר לוֹ שֶׁהֵלָה נִהְרָג, שְׁכֵן הוּא (=הַבְּחוּר הַפְּצוּעַ) שָׂאֵל אוֹתוֹ: "הֵיכָן אַתָּה שָׁם, לְמַעְלָה?"

הַבְּחוּר הַנְּפִטָר הִשִּׁיב כִּי הוּא נִמְצָא בְּמַחִיצָתוֹ שֶׁל רַש"י. לְתַמִּיחַת הַפְּצוּעַ בְּמָה זָכָה לְכֶךְ, עָנָה הַנְּפִטָר, כִּי הַקְּפִיד מְאֹד לְקִרוֹא בְּכָל שְׁבוּעַ אֶת הַפְּרָשָׁה, שְׁנֵים מְקַרָּא וְאַחַד תְּרַגּוּם עִם רַש"י, דְּהִינוּ, עִם פִּירוּשׁ רַש"י עַל כָּל הַפְּרָשָׁה.

"בְּאֵתִי לְבָשֶׁר לְדָ", הַמְּשִׁיךְ הַנְּפִטָר, "כִּי אַתָּה תַחֲלִים וְתִצָּא בְּרִיא מִהַפְּצִיעָה הַקְּשָׁה. אוּלָם, זֹאת בְּתַנְּאִי...". "מָה הַתְּנְאִי?", שָׂאֵל הַפְּצוּעַ בְּחִזְיוֹנוֹ, וְהַנְּפִטָר עָנָה: "אִם תְּקַבֵּל עָלֶיךָ לְפָרְסָם בְּרַבִּים מְכַאֵן וְלִהְבֵּא אֶת חֲשִׁיבוֹת הַקְּרִיאָה שֶׁל שְׁנֵים מְקַרָּא וְאַחַד תְּרַגּוּם עִם פִּירוּשׁ רַש"י שֶׁל הַפְּרָשָׁה כְּלָה".

"מוֹבָן שֶׁהַסְּכַמְתִּי, וְאִזּוּ הַתְּעוֹרֵרְתִּי", סִים הַפְּצוּעַ אֶת דְּבָרָיו הַפְּלֵאִיִים בְּאוֹזְנֵי הַנוֹכַחִים הַמְּשִׁתּוֹמְמִים. בְּשַׁעָתוֹ הַסִּיפּוֹר הִזָּה הִכָּה גְלִים וְעֲבַר מִפֶּה לְאֵזֶן בְּקִרְבַּ צִיבוֹר לוֹמְדֵי הַתּוֹרָה וְשׁוֹמְרֵי הַמִּצְוֹת, וְאֵף מַחוּצָה לוֹ...

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשַׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה" (מתוך ההפטרות)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת "קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:17**

ערב שבת יח' טבת תשע"ח (5.1.18) bnei-zion.com ר"ת 17:50 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:29**

הַפְּטָרָה: "דְּבָרֵי יִרְמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

מעלת השבת

על הכתוב בפרשה, "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש", כתב "בעל הטורים": "את יעקב איש" - סופי תיבות "שבת". ויש לומר, שרצה הכתוב לרמוז לנו מה שמובא במדרש, שלמרות ששקעו ישראל ב-מט' שערי **טומאה** במצרים, הנה את שמירת **השבת** הם לא בטלו.

וראיתי לנכון להביא כאן את גדל מעלת שבת-קדש, כדי לעורר בנו את אהבת ושמירת השבת כהלכתה. בספר "סידורו של שבת" (שרש הראשון), מבואר שההבדל בין **השבת** לשאר המועדים הוא בכך, שכל המועדים צריכים אתגרותא דלתתא(=התעוררות מלמטה). דהינו, שישאל יעוררו על-ידי מעשיהם את האור של יום טוב לרדת מהשמים. אולם, קדושת **השבת** יורדת משמים מעצמה, בלי שום התעוררות מלמטה. ולכן, בכל המועדים אנו אומרים: "מקדש ישראל והזמנים" - כי כלל ישראל מעוררים את קדושת הזמנים, על-ידי מעשיהם מלמטה. ואילו בשבת קדש אנו אומרים רק "מקדש השבת", כי קדושת **השבת** יורדת מעצמה מלמעלה, בלי שום התעוררות של ישראל מלמטה. וזהו שאמרו חז"ל (שבת י'): "אמר לו הקדוש ברוך הוא (למשה)...מתנה טובה יש לי בבית גנזי, ו**שבת** שמה". וצריכים אנו להבין, מדוע **השבת** נקראת מתנה? אלא, התשובה היא על-פי מה שהבאנו, שאור **השבת** יורד לבד מלמעלה, בלי שום התעוררות מלמטה.

חיזוק לכך מצאנו בספר ה"אוהב ישראל" להרה"ק מאפ"ט זיע"א, שם הוא כותב (שבת דף רע"א), שבמצות התורה יש שתי בחינות: אחת, בחינת "מקח", דהינו שצריך לשלם קדם שמקבלים. הבחינה השנייה היא בחינת "מתנה", שמקבלים מתנת-חינם, ללא כל תמורה ותשלום.

ומבאר ענין זה ה"אוהב ישראל" ואומר, שיש מצות שהשפע שלהן יורד מלמעלה רק כאשר מקים האדם בפועל את המצוה למטה בעולם הזה. על-כן, מצות אלו הן בבחינת "מקח". דהינו, רק אתגרותא דלתתא(=התעוררות מלמטה) תגרום לירידת אור המצוה מלמעלה למטה. אך מצות **השבת**, שנקראת "מתנה טובה" היא שונה מכל המצות. שכן, **אור** קדושת **השבת** יורד מלמעלה למטה בלי שום פעולה מצד האדם למטה, ולכן היא נקראת "מתנה טובה".

וכפי לשונו הקדושה של ה"אוהב ישראל": "והנה, אין לך שום מצוה שנעשית על-ידי התיקון בעולמות העליונים בלא אתגרותא דלתתא(=התעוררות מלמטה). רק מצות **שבת** שאין... (בה) עשיה... (ו)כל ענין אותה המצוה(=שבת) הוא בשב ואל תעשה... ודבר זה הוא מורה כי נעשה אז התיקון והייחוד של העולמות העליונים מעצמותו יתברך, בלי שום סיוע ועזר מלמטה. וכמו שמרומז בתיבת "שבת" - אותיות **תשב**".

והנה, ידוע ומפורסם בכל הספרים הקדושים, שצריך האדם לעשות הכנה בעבודת ה' בכל ששת ימי המעשה, כדי שיוכל להרגיש את קדושת **השבת**. ועל-כך רמוז הכתוב (שמות טז, ה'): "והיה ביום הששי ו**הכינו** את אשר יביאו" ("ו**הכינו**" שצריך הכנה). וכבר אמרו לנו חז"ל במתק לשונם (ע"ז ג'): "מי שטרח בערב שבת - יאכל בשבת".

ויש לומר בענין זה פרפרת נאה על הפסוק, שכתב הפיטון רבי שלמה אלקבץ (בפיוט "לכה דודי"): "לקראת **שבת** לכו ונלכה... מראש מקדם נסוכה". כלומר, "לקראת **שבת** לכו ונלכה", שצריך הכנה רבה "לקחת" (=לעשות) לקראת **השבת** בכל ששת ימי המעשה. ומפרש ואומר, שהטעם לכך הוא כי "מראש מקדם נסוכה" - דהינו, קדושת **השבת** נסוכה(=יורדת) לפי ההכנה שאנו עושים "מראש" (=בששת ימי המעשה), ו"מקדם" (=קודם שמגיעה השבת).

והנה, ידוע שבששת ימי המעשה יש מאה ארבעים וארבע שעות (6*24=144), בדיוק כמנין המלה "קדם" (=144). וזהו שכתוב "מראש מקדם נסוכה" - שקדושת השבת נסוכה(=יורדת) לפי ההכנה של "קדם" (=144) שעות של ימי המעשה.

אולם, יש לנו לשאול: הרי לפי מה שנתבאר כאן, קדושת **השבת** יורדת מלמעלה למטה בלי שום צורך של אתגרותא דלתתא(=התעוררות מלמטה). אם כך, מדוע יש צורך לעשות הכנה בכל ששת ימי המעשה, כדי לקבל את קדושת **השבת**?

התשובה לשאלה זו פשוטה מאד: האדם צריך לעשות הכנה בששת ימי המעשה כדי שיהיו לו כלים

לקבל את **האור** הגדול שיורד ומתגלה **בשבת-קדש**.

משל למה הדבר דומה? למלך שהכריז כי ביום חגו הוא יחלק מתנות לכל בני מדינתו, ככל אות נפשו. והנה, האיש המשפיל, אשר הוא בבחינת "חכם, הרוצה את הנולד", מכין לעצמו כלים רבים ככל האפשר, כדי שיוכל לקבל בהם את המתנות שמחלק המלך. ובבוא יום החג, הוא נכנס למלך מוכן ומזומן לקבל את המתנות הרבות שמעניק לו המלך. אולם, האיש הנבער, שאין בו דעת ותבונה, מבלה את כל זמנו בהבלי העולם הזה, ואינו מכין לעצמו שום כלי. ובבוא יום החג הוא נכנס אל המלך לקבל את המתנות. אך, מכיון שאין בידו כלים לקבל את המתנות, יוצא הוא מהמלך במתנות מועטות, רק כפי שידין יכולות לשאת.

מכל זה נמצא, שמצד "המלך", הוא מלך המלכים הקב"ה, אין שום מניעה להשפיע "מתנות" ושפע קדושת **השבת** לכל "בני מדינתו", ככל אות נפשו. אלא, רק המניע הוא מצידנו אנו, שצריכים להכין כלי מוכן לקבל את המתנות ושפע **האור** הגדול היורד בשבת-קדש. וזהו שאמרו חז"ל: "מי שטרך בערב שבת" - מי שהכין לעצמו כלים לקבל את אור **השבת** - יאכל בשבת" - יקבל את אור **השבת** בשפע.

וכפי דבריו הקדושים של ה"אזהב מאפסא" (כי תשא, ויאמר ה'): "ועם כל זאת, צריך (האדם) הכנה גם כן להכשיר את עצמו, שיהיה לו בית קיבול וכח לקבל ולהכיל שפע מתנה טובה וחמודה זו (=השבת). כי מה יוסיף להאדם מתנת השם יתברך, אם לא יהיה כלי לקבלה? ומצידו יתברך לא יבצר (מאומה), זולת מצד חסרון כח המקבל (=האדם). על-כן צריך כל איש ישראל להכין את עצמו ב-וא"ו (=בששת) ימי המעשה, כדי להיות כלי מוכשר לקבל מתנה קדושה הבאה לו מבין גנזי אוצר המלך, מלכו של עולם יתברך". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ותרד בת פרעה לרחץ על היאר" (בי ה')

על הכתוב, "ותרד בת פרעה לרחץ על היאר", אומרים חז"ל בגמרא (מגילה יג'), שבתיה ירדה לרחוץ מגולוי בית אביה. דהינו, שהלכה להתנקות מגולוי/מהעבודה הזרה של מצרים. וצריך להבין ענין זה. שכן, איך למדו חז"ל ענין זה (=שרצתה להתנקות מגולוי פרעה אביה)? מדוע לא לקבל פסוק זה כפשוטו, שבתיה ירדה להתרחץ ביאר?

ויש לומר, שהרי כתוב "ותרד בת פרעה לרחץ על היאר", דוקא "על היאר". והרי צריך לכאורה להיות כתוב שבתיה ירדה לרחוץ "ביאר" ולא "על היאר".

מכאן דרשו חז"ל, שבתיה ירדה להתנקות/לרחוץ "על היאר" - אותיות שהם על אותיות "יאר". הנה, אחר/מעל האות י של יאר באה האות כ. אחר/מעל האות א של יאר באה האות ב. ואחר/מעל האות ר של יאר באה האות ש. והרי קבלנו אותיות "כבש", שהוא **העבודה הזרה** של מצרים, שהרי המצרים היו עובדים לטלה/לכבש, שהיה אלהיהם. וזהו שאמרו חז"ל, שבתיה ירדה/הלכה להתנקות/לרחוץ מגולוי/מהעבודה הזרה של מצרים, הוא הטלה, שהיה אלהיהם. ליום תהילולא של הרמב"ם זצוק"ל, שנפטר ב-כ"י טבת, תנצב"ה.

התפקידים הרבים והמגוונים שמלא הרמב"ם בחייו מותירים כל מתנדע אליהם פעור-פה: הוא היה רופא מלכותי וכללי, משורר, מדינאי, מחבר ספרים, פוסק, מנהיג ופילוסוף. והעובדה ששלט בשטחים כה רבים מפתיעה עוד יותר לאור הנסיבות, בהן לא חסרו לו שונאים ומקנאים. הללו נסו פעמים רבות להתנקש בחייו, וכמעט שהצליחו. אך תמיד ברגע האחרון, הודות לחסדי שמים ולחוכמתו הגדולה, נצל הרמב"ם ממות.

מסופר, שפעם עמיתיו הרופאים המצרים, שרחשו לו שנאה וקנאה, ונסו בכל דרך להבאיש את ריחו בעיני המלך, הציעו למלך כי תתקיים בתרות ביניהם לבין הרמב"ם: שני הצדדים יכינו מרקחת סמים, אשר יש בפוחה להרוג אדם. והיה אם אחד מהצדדים יביא עמו גם מרקחת חיים, שתבטל את השפעת הסם, הרי הוא המנצח בתחרות. הרמב"ם הסכים, וכשיצא מאת פני המלך, הוסיפו הרופאים המצרים וטענו, כי על הרמב"ם לשותות ראשון את הסם אשר הם יכינו (כאשר מזימתם השטנית היתה להרוג את הרמב"ם במקום בסם מות חזק במיוחד). כאשר שב הרב לביתו, וספר לתלמידיו הנאמנים על המזימה, חרדה אחרת בהם. אך הוא אמר שכבר מצא עצה, ובעזרת הבורא ינצל. הוא בקש להכין שתי מרקחות, על-פי רשימות מפורטות שיתן להם. מרקחת אחת ישתה בטרם צאתו לארמון, ולאחר שישתה את הסם, יתנו לו את המרקחת השנייה, שתפקידה לבטל לחלוטין את הרעל, ולחזק את כוחותיו.

עד מהרה נפוצה השמועה ברחוב היהודי על מזימת הצוררים. מיד נדשו מתפללים רבים את בתי הכנסיות, ונשאו תפילה לשלום הרב הנערץ. ביום המיועד הופיע הרמב"ם בארמון המלך, ונוכח זוגות עינים מתנפלות, נגש ושתה את כוס הרעל...סחרחורת עזה תקפה אותו. הוא יצא ומהר לביתו, שם השקוהו תלמידיו המסורים במרקחת השנייה, שהכינו לפי הוראותיו. ואכן היא בטלה כליל את השפעת הרעל, ותוד זמן קצר שב הרב לאיתנו. או אז חזר לארמון, ובקש כי יקוים החלק השני בתחרות, וכי שונאיו ישתו את הרעל שהוא הכין!!! הללו נסו להתחמק מן המלך בדרך, אך המלך אלצם לקיים את חלקם בתחרות. הם שתו את הסם אשר הכין הרמב"ם, ובו במקום נפחו את נפשו הסמאה. כך נתיקר עוד יותר כבודו של הרב הצדיק, הרמב"ם, בעיני המלך.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת "קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:17**

ערב שבת יח' טבת תשע"ח (5.1.18) bnei-zion.com ר"ת 17:50 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:29**

הַפְּטָרָה: "דְּבָרֵי יְרֵמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"בְּתִיָּה בַת פְּרָעָה הִיא גִלְגּוּל תְּחָה" (הרמ"ע מפאנו זיע"א)

על הכתוב: "וּתְרָא אֶת הַתְּבָה בְּתוֹךְ הַסּוּף וּתְשַׁלַּח אֶת אֲמָתָהּ וּתְקַחְהָ", שׁוֹאֲלִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל: מְדוּעַ דּוֹקָא בְּתִיָּה בַת פְּרָעָה הִיא זֹ שׁוֹכְתָהּ לְהַצִּיל אֶת מֹשֶׁה רַבְּנּוּ?

הגה"ק הרמ"ע מפאנו זיע"א כותב בספרו "גִּלְגּוּלֵי נְשָׁמוֹת" (סימן קמג'): "בְּתִיָּה בַת פְּרָעָה הִיא גִלְגּוּל תְּחָה. וּלְפִי שְׁחוּהָ הִיְתָה יֹצֵיר כַּפִּיּוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, נִקְרָאת עֵתָה 'בְּתִיָּה' – לְשׁוֹן בַּת יְהוָה (=דְּהִינּוּ, בְּתוֹ שֶׁל הַקַּב"ה שֶׁיֵּצֵר אוֹתָהּ בְּהִיּוֹתָהּ תְּחָה). וְכֵן כָּתַב רַבְּנּוּ הָאֲרִיז"ל בְּ"סֵפֶר הַגִּלְגּוּלִים" (פֶּרֶק טז): "בְּתִיָּה גִלְגּוּל תְּחָה. וּלְפִי שְׁחוּהָ הִיא יֹצֵיר כַּפִּיּוֹ שֶׁל הַקַּב"ה...נִקְרָאת עֵתָה בַת יְהוָה".

עוֹד מְבָאָר רַבְּנּוּ הָאֲרִיז"ל בְּ"לְקוּטֵי תוֹרָה" ("כִּי תִשָּׂא"): "דַּע, שֶׁמֹּשֶׁה הָיָה בְּחִינַת אָדָם (ה)רֵאשׁוֹן. וְכִמוֹ שְׁאָדָם (ה)רֵאשׁוֹן הָיָה כּוֹלֵל אֶת כָּל הַנְּשָׁמוֹת בְּעוֹלָם, כֵּן מֹשֶׁה (הוּא) שְׁקוּל כָּכֵל יִשְׂרָאֵל".

בְּעֵינֵינוּ זֶה כְּתוּב רַבִּי נֵתָן שְׁפִירָא (בְּהַגְהַת מֵהַר"ש): "וּלְפִי שְׁחוּהָ גֵרְמָה מִיְתָה לְעוֹלָם, לְכֵן עֵתָה, עַל-יְדֵי שֶׁהִיְתָה מְצַלָּת אֶת מֹשֶׁה מִן הַמִּיתָה, גֵרְמָה הִיא שְׁבֻטְלָה הַגְּזִירָה שֶׁל 'כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיְאָרָה תִּשְׁלִיכְהוּ', וְנִצְלוּ עַל-יְדֵהּ (=בְּזִכּוֹתָהּ) כְּמָה וְכְמָה נְפֻשׁוֹת מִן אוֹתָהּ הַמִּיתָה, וְנִשְׁאָרוּ בְּחַיִּים".

וְכוֹנְתוֹ שֶׁל רַבִּי נֵתָן הִיא עַל הַגְּמָרָא (סוֹטָה יב), שֶׁלֹּאֲחֹר שֶׁהִנִּיחָה יוֹכְבֵּד אֶת מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הַיְאֹר, נִתְבַּטְּלָה גְזִירַת פְּרָעָה עַל יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל. וְכַפִּי שְׁמוּבָא בַּגְּמָרָא (סוֹטָה יב, מְתוּרָגִים): כַּאֲשֶׁר רָאוּ הַמְּצָרִים שְׁמוֹשִׁיעֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל לֹקָה בְּמַיִם, עֲמָדוֹ וְגִזְרוֹ "כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיְאָרָה תִּשְׁלִיכְהוּ". וְהִנֵּה, כִּינּוֹן שֶׁהִנִּיחָה יוֹכְבֵּד אֶת מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הַיְאֹר, אָמְרוּ הַאֲצַטְגָּנִים: "אִין אָנוּ רוֹאִים יוֹתֵר אֶת הַסִּימָן שְׁמוֹשִׁיעֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל לֹקָה עַל הַמַּיִם", וּמִיָּד בְּטָלוּ אֶת הַגְּזִירָה שֶׁל "כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד...".

וּמֵעַתָּה יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין, מְדוּעַ דּוֹקָא בְּתִיָּה בַת פְּרָעָה הַשְּׁתַדְלָה לְהַצִּיל אֶת מֹשֶׁה, גִלְגּוּלוֹ שֶׁל אָדָם. שְׁכּוֹן בְּתִיָּה בְּקִשָּׁה לְתַקֵּן בְּכַף אֶת מֶה שֶׁגֵרְמָה בַּגִּלְגּוּל הָרֵאשׁוֹן מִיְתָה לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן, כַּאֲשֶׁר אָכְלָה מֵעֵץ הַדַּעַת, וְנִתְנָה גַם לְאָדָם לְאָכּוֹל מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, ו'): "וּתְרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל...וּתְקַח מִפְּרִיּוֹ וּתֹאכַל וּתִתֵּן גַם לְאִשָּׁה עִמָּה וַיֹּאכַל". וְלָכֵן, כַּאֲמֹר, הַשְּׁתַדְלָה בְּכָל כּוֹחָהּ לְהַצִּיל אֶת מֹשֶׁה (גִלְגּוּל אָדָם הָרֵאשׁוֹן) מִמָּוֶת לְחַיִּים.

זֹאת וְעוֹד, עַל-יְדֵי חֲטָא עֵץ הַדַּעַת גֵרְמָה תְּחָה מִיְתָה לֹא רַק לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן, אֲלָא לְכָל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁהָיוּ כְּלוּלוֹת בּוֹ, וְכַתּוּבָא מִכַּף נִתְגַלְגְּלוּ כָּל אוֹתָן נְשָׁמוֹת לְמְצָרִים, כְּדִי לְהוֹדִיכָם בְּכּוֹר הַבְּרִזָּל. עַד שֶׁבָּא מֹשֶׁה, גִלְגּוּלוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְהוֹצִיאֵן מֵאִפִּילָה לְאוֹרָה, וְנִתָּן לָהֶם אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. נִמְצָא מְכַל זֶה, שֶׁכְּדִי לְתַקֵּן אֶת כָּל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁנִּפְגְּמוּ עַל-יְדֵי תְּחָה בְּחֲטָא עֵץ הַדַּעַת, הִיְתָה צְרִיכָה בְּתִיָּה גִלְגּוּל תְּחָה, כְּדִי לְהַצִּיל אֶת מֹשֶׁה רַבְּנּוּ, שֶׁהִיָּה גִלְגּוּל אָדָם.

עַל-פִּי הָאֲמֹר, יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין מֶה שֶׁכְּתוּב: "וּתְרָא אֶת הַתְּבָה בְּתוֹךְ הַסּוּף וּתְשַׁלַּח אֶת אֲמָתָהּ וּתְקַחְהָ". וְדַרְשׁוּ חו"ל בַּגְּמָרָא (סוֹטָה יב), שֶׁ"אֲמָתָה" הִיא מְלִשׁוֹן יְדֵה/אֲמָה, וְשִׁפְשֻׁטָה אֶת יְדֵה לְהַצִּיל אֶת מֹשֶׁה, וְנִעֲשָׂה לָהּ נֶס וְנִשְׁתַּרְבְּבָה (=הַתְאָרְכָה) יְדֵה עַד הַתִּיבָה שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁהִיְתָה רְחוּקָה בְּתוֹךְ הַיְאֹר. (מְעַנֵּין, שֶׁהַמְלָה "תְּחָה" מוֹפִיעָה כְּאֵן בְּפִסּוּק בְּדִילוּג שֶׁל אַרְבַּע אוֹתוֹת לְמִפְרָע "וּתְרָא אֶת הַתְּבָה בְּתוֹךְ הַסּוּף וּתְשַׁלַּח").

לְפִי זֶה יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהִיְתָה וּבְחֲטָא עֵץ הַדַּעַת כְּתוּב: "וּתְקַח מִפְּרִיּוֹ וּתֹאכַל וּתִתֵּן גַם לְאִשָּׁה עִמָּה וַיֹּאכַל", דְּהִינּוּ, שְׁחוּהָ הַשְּׁתַמְשָׁה עִם יְדֵה כְּדִי לְקַחַת מִפְּרִי עֵץ הַדַּעַת, לְאָכּוֹל וּלְתַת גַם לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְעַל-יְדֵי כַךְ גֵרְמָה לוֹ לְמִיְתָה – לָכֵן, כְּדִי לְתַקֵּן עֵנִין זֶה כְּתוּב "וּתְשַׁלַּח אֶת אֲמָתָה" – פִּשְׁטָה אֶת יְדֵה בְּמִסִּירוֹת-נֶפֶשׁ, כְּדִי לְהַצִּיל אֶת מֹשֶׁה, גִלְגּוּל אָדָם הָרֵאשׁוֹן. וְאֵף שֶׁבְּדֶרֶךְ הַטְּבַע לֹא יְכַלָּה לְהַגִּיעַ עַד לְתִיבָה, נִתְקַיֵּם בָּהּ הַכְּתוּב (שְׁפַת קֹד): "הִבָּא לְהִיטֵהָר מְסִיעִים אוֹתוֹ", וְנִעֲשָׂה לָהּ נֶס, שֶׁנִּשְׁתַּרְבְּבָה יְדֵה הַרְבֵּה, כְּדִי לְסִיעַ לָהּ לְהַשְׁלִים אֶת תִּיקוּנָהּ, וְלְהַצִּיל אֶת מֹשֶׁה.

ועתה, בא וראה, שעל-פי האמור יאיר לנו גם להבין מדוע השתדלה בתיה כל-כך לשכור מינקה מן העבריות למשה רבנו, ולא כפתה עליו לינוק חלב מן המצריות, כפי שכתוב (שמות ב, ז): "ותאמר אחתו אל בת פרעה האלף וקראתי לך אשה מינקה מן העברית ותינק לך את הילד? ותאמר לה בת פרעה לכי, ותלך העלמה ותקרא את אם הילד". לפי האמור הביאור הוא, שהיות ובגלגול הראשון **החטיאה** חוה את האדם **באכילת איסור**, כאשר נתנה לו מעץ הדעת, לכן עתה הקפידה בתיה (גלגול חוה), להאכיל את משה (גלגול אדם הראשון) **באכילת היתר** – רק חלב של אם יהודית. (אף שלפי ההלכה מותר לתינוק יהודי לינוק מאם נוכריה, אך מפל מקום אין ראוי לעשות כן, כפי שמוכח בשלחן ערוך (יו"ד סימן פא, ס"ז בהג"ה): "חלב כותית כחלב ישראל. ומפל מקום לא יניקו תינוק מן הכותית אם אפשר בישראלית, דחלב כותית מטמטם הלב".

מעתה יומתק לפי זה להבין מה שאמרו חז"ל, שבתיה בת פרעה לא טעמה טעם מיתה, ונכנסה בחיים לגן עדן, כמבואר במדרש (משלי לא): "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחזק לנערותיה" – זו בתיה בת פרעה ("לביתה" אותיות לבתיה), גויה היתה ונעשתה יהודית, והזכירה שמה (= "באשת חיל") בין הכשרות, בשביל שעסקה במשה. לפיכך זכתה ונכנסה בחיים לגן עדן".

לפי האמור יש לומר, שעל-ידי שהצילה בתיה את משה, גלגול אדם הראשון, ממות לחיים, תקנה בכך מה שהביאה מיתה על אדם הראשון ועל כל העולם, וחזרה להיות בבחינת חוה שלפני **חטא** עץ הדעת, שאז לא נגזרה עליה מיתה, ולכן זכתה להיכנס בחיים לגן עדן.

ועל-כך רמז הפתוב: "ותשלח את אמתה". **"אמתה"** בגמטריה **"מות"** – שעל-ידי ששלחה את ידה כדי להציל את משה, שלחה מעצמה את המות, ונכנסה בחיים לגן עדן. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פניחס פרידמן)

"יהי רצון שלא אכעס ושלא אכעיסך"

בספר "אהבת מישרים" כתב, שמלחמת העולם הראשונה פרצה בתשעה באב בשנת תרע"ד, והסתיימה כעבור ארבע שנים, בהשאיירה אחריה מליוני הרוגים ופצועים.

ומדוע פרצה המלחמה הזאת? את הסיבה הנוראה גלה אחד השרים דאז, שהיה בסוד הענינים, וכך ספר: בשנת 1914 למנינם, נהל שר החוץ הרוסי סזנוב משא ומתן עם ממשלת גרמניה על המתיחות בגבולות בין הצדדים. הגרמנים דרשו ממנו שרוסיה תבטל את הגיוס הצבאי שהחלה בו. אלא שדרישה זו באה ברגע הכי לא מתאים. מדוע?

השר הרוסי סזנוב היה ידוע בתאווה לדגים בצורה חולנית ויוצאת מן הפלל. והנה, לרוע המזל, באותו היום המשרתת הקדיחה את תבשילו, והדגים נשרפו קצת בטיגון. השר רתח וזעם על המשרתת, והכעס אחז בו בכל פינה, ודעתו כמעט נטרפה עליו. בדיוק באותם רגעים קבל הוא טלפון מהשר הגרמני, לגבי המשך ניהול המשא ומתן. והנה, מחמת שהשר היה רותח באותם רגעים, דעתו לא היתה צלולה עליו, והוא השיב בטלפון את תשובותיו בזעם, בכעס רב ובתסכול.

השר הגרמני, שלא ידע את מקור כעס השר הרוסי על המשרתת שלו, לא טמן ידו בצלחת, והשיב לשר הרוסי בכעס ובחמה. ותכף באותו לילה פרצה מלחמת העולם הראשונה, שהקיפה מדינות יותר מחצי כדור הארץ, ונהרגו בה 18.5 מליון בני אדם, שמחציתם היו אזרחים ולא חילים. והכל בגלל כעס על דגים שנשרפו...

ולכן היה מתפלל התנא הקדוש רבי עקיבא בן יוסף, זכותו תגן עלינו, בכל יום: "יהי רצון שלא אכעס ושלא אכעיסך". וגם אנחנו חייבים להתפלל על-כך בכל יום ויום ובכל עת ועת... ואיך אתה מתכוונן לקבלת שבת?

מספרים על אדם שבא לפני הגאון רבי איזיק שר זיע"א, והתלונן, כי בכל ערב שבת נופלת קטטה בתוך ביתו, הוא מצידו משלים את כל ההכנות לשבת בשעה מוקדמת, אך אשתו עוסקת במלאכה עד הרגע האחרון. שאל רבי איזיק: "ואיך אתה מתכוונן לקבלת שבת?". "ברוך ה', כבר מחצות היום אני לאחר הרחצה, לובש בגדי שבת. לאחר מכן מתישב ולומד 'שנים מקרא ואחד תרגום', שיר השירים, ומקבל שבת מלכתא" – השיב האיש בסיפוק. אמר לו רבי איזיק: "אם לעצתי תשמע, דחה בשעה את לבישת בגדי השבת, עזור לאשתך בהכנת השבת, וכשתבוא שעת הדלקת נרות, תאמר לה בניחותא 'הדליקי את הנר', ותבוא עליך הברכה, ושלוש בית ישכון בביתך..."

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת "קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:17**

ערב שבת יח' טבת תשע"ח (5.1.18) **bnai-zion.com** ר"ת 17:50 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:29**

הַפְּטָרָה: "דְּבָרֵי יְרֵמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה אֶל ה' וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי לְמָה הִרְעַתָּה לְעַם הַזֶּה לְמָה זֶה שְׁלַחְתָּנִי" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על גדולתו, נאמנותו ודבקותו של משה רבנו, עליו השלום, בה' יתברך אין לנו עדות טובה יותר מזו של הקב"ה בכבודו ובעצמו, המעיד על משה, ואומר (במדבר יב, ז): "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא, פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידת ותמנת ה' יביט".

אולם, כידוע, היו כמה דברים שעשה משה רבנו, עליו השלום, שלמרעית-עין נראים כעין פגם של משה בנאמנותו בה' יתברך. ולכן, צריכים אנו להבין ולישב את אותם דברים, שבודאי רק נראים לנו כעין פגם, שהרי, כאמור, הקב"ה העיד על משה רבנו ש"בכל ביתי נאמן הוא".

הנה, כבר בשליחותו הראשונה של משה אנו נתקלים בדברים שאומר משה לה', הנראים לנו כתרעומת: כאשר הקב"ה שלח אותו לדבר אל פרעה, כדי להוציא את ישראל ממצרים, ופרעה, לא רק שלא שמע בקולו של משה להוציא את ישראל ממצרים, אלא עוד הכביד את ידו על ישראל, וצוה לנוגשים ולשוטרים: "לא תאספון לתת תבן לעם...תכבד העבדה על האנשים". כשחזר משה משליחותו, שנכשלה לכאורה, התלונן על-כך לפני הקב"ה, ואמר: "אֲדֹנָי לְמָה הִרְעַתָּה לְעַם הַזֶּה לְמָה זֶה שְׁלַחְתָּנִי. וּמֵאֵז בָּאתִי אֶל פְּרַעֲה לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ הֲרַע לְעַם הַזֶּה וְהִצַּל לֹא הִצַּלְתָּ אֶת עַמְּךָ".

ולכאורה יפלא מאד על משה רבנו, אדון כל הנביאים, איך הרהר אחר מידותיו של הקב"ה, ושאל: "למה הרעתה לעם הזה?" הלא, כאמור, הקב"ה משבח את משה, ומעיד עליו "בכל ביתי נאמן הוא"?

כדי להבין זאת, נקדים לבאר את דברי רש"י וצ"ל בפרשת "שמני", על הכתוב (ויקרא ט, ז): "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן, קִרְב אֶל הַמִּזְבֵּחַ...". ופרש שם רש"י: "שהיה אהרן היה בש(=מתביש) וירא מלגשת (אל המזבח). אמר לו משה: למה אתה בש? לך נבחרת!". וצריכים אנו להבין, על מה ולמה היה אהרן בש וירא לגשת אל המזבח? אומרים על כך המפרשים, אהרן הכהן היה מתביש וירא לגשת אל המזבח מפיון שחשב שהוא גרם לישראל לעשות את העגל, וכמו שאמר למשה (שמות לב, כד): "וַאֲמַר לָהֶם לְמִי זָהָב הַתְּפָרְקוּ וַיִּתְּנוּ לִי וְאֲשַׁלְכֶהוּ בְּאֵשׁ וַיֵּצֵא הָעֵגֶל הַזֶּה". אם כן, איך הוא יוכל להקריב קרבנות לכפר על העם?

על דבריו אלה השיב לו משה רבנו: "למה אתה בש? לך נבחרת!". ושוב, הפלא ופלא, וכי דוקא משום שאהרן עשה את העגל נבחר הוא להיות כהן גדול ולהקריב קרבנות על המזבח לכפר על העם? וגם צריכים אנו ביאור, למה באמת סבב מסובב כל הסיבות, הבורא יתברך שמו, שחטא העגל יעשה דוקא על-ידי שיתופו של אהרן הכהן הגדול? הלא כתוב (משלי יב, כא): "לֹא יֵאָנֶה לְצַדִּיק כָּל אֹן".

כדי להבין כל זאת, נקדים הקדמה נפלאה מקדוש ישראל הבעש"ט הקדוש זיע"א, הקדמה השופכת אור בהיר להבין כמה דברים הנראים לנו תמוהים וסתומים.

אומר הבעש"ט, אמרו חז"ל בגמרא (ראש השנה כט): "זֶה הַכֹּלֵל, כֹּל שֵׁאִינוּ מְחִיבִים בְּדָבָר, אֵינוּ מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבְתָן". הנה, ידוע שתכלית עבודת הצדיק בעולם הזה היא להחזיר את ישראל בתשובה, ולקרובם לאביהם שבשמים. אבל כלל גדול הוא שהצדיק אינו יכול להעלות את ישראל ולהחזירם בתשובה, אלא אם יש לו ירידה קצת, להיות מחייב באותו דבר שהוא מעין הפגם של ישראל. ורק כאשר הוא מחייב מעין פגם זה, כאשר הוא מתעלה לתקן את עצמו, יכול הוא להעלות עמו גם את ישראל בסלם העולה בית-אל.

וזהו ביאור המשנה: "זֶה הַכֹּלֵל, כֹּל שֵׁאִינוּ מְחִיבִים בְּדָבָר" – צדיק שהוא נמצא למעלה, ואינו מחייב בדבר – בדבר שהוא מעין פגם ישראל – אינו מוציא את הרבים ידי חובתן" – אינו יכול להוציא את הרבים "ידי חובתן"

– מהחובות והעונות שנתחייבו בהם. (ספר בעל שם טוב פרשת "אחרי מות").

לפי זה מובן היטב, מדוע סבב הקב"ה כן, שאהרן הכהן יגרום לכאורה לעשית העגל. שהרי, אהרן עתיד להיות

כהן גדול, שיביא קרבנות לכפר על **חטא העגל** ועל שאר החטאים, כנזכר בפרשת "שמיני" – לכן, דוקא הוא היה זה שצריך (בלי פונה) להשתתף בחטא העגל, כדי להיות "מחויב בדבר" – שכן, רק כך יוכל להוציא את הרבים ידי חובתם. וכך גם מובנת היטב תשובתו של משה לאהרן הכהן, שהיה בש וירא מלגשת אל המזבח (כיון שחשב שהוא גרם לחטא העגל). על-כך אמר לו משה רבנו: למה אתה בש? אדרבא, בגלל שהשתתפת בחטא העגל, והיה זה משמים שתהיה מחויב בדבר, לכן נבחרת להיות כהן גדול – כדי שתוכל להוציא את הרבים ידי חובתם. על-פי הקדמה נפלאה זו, מבאר תלמידו של הבעש"ט הקדוש מה שמצאנו אצל אדון כל הנביאים, משה רבנו, עליו השלום, שבירידתו מהר סיני עם לוחות הברית, ראה איך עשו העם את העגל, והשתחוו לו, תרה אפו של משה, ושבר את הלוחות, כמו שכתוב (שמות לב, יט): "ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל ומחלת ויחר אף משה וישלך מידו את הלחת וישבר אתם תחת ההר". ולכאורה, הפלא ופלא. שכן, מה ראה משה רבנו לשבור את הלוחות הברית שנתן לו הקב"ה?

אלא שהענין הוא כפי שבארנו: כאשר ראה משה את גדל פגם ישראל, שחטאו בעון של **עבודה זרה**, השתוקק מאד להחזירם בתשובה על עון חמור זה. אולם, כדי לתקנם ולהעלותם מעון זה, צריך הוא להיות מחויב מעין פגם עבודה זרה. ולכן, שת משה רבנו עצה בנפשו – "ויחר אף משה וישלך מידו את הלחת וישבר אתם תחת ההר" – כדי להיות מחויב בעון שהוא מעין עבודה זרה. כפי שאמרו חז"ל (שבת קה): "רבי שמעון בן אלעזר אומר... משום רבי יוחנן בן נורי: המקרע בגדיו בחמתו (=בגלל כעסו הרב), והמשבר כליו בחמתו, והמפזר מעותיו (=כספו) בחמתו – יהא בעיניך כעובד עבודה זרה". נמצא, שעל-ידי זה שחרה אפו של משה, ושבר את הלוחות בחמתו, הרי זה כביכול (לשבר את האזן) כאילו היה עובד עבודה זרה, שזהו מעין פגם ישראל, שעשו את העגל. ועל-ידי כך, כאשר משה מחויב באותו הדבר שבו מחויבים ישראל, יכול הוא להוציא אותם (=את ישראל) מחובתם.

ומעתה מבואר היטב מה ששאל משה רבנו את הקב"ה, "למה הרעתה לעם הזה". שהרי, ברור שמשה רבנו לא הררה, חס ושלום, על מידותיו של ה' יתברך שמו. אלא, כאשר ראה שהקב"ה שלח אותו להוציא את ישראל ממצרים, ואמר לו (שמות ג, ז): "ויאמר ה' ראה ראיתי את עמי אשר במצרים... ועתה לכה ואשלחך אל פרעה", והנה, כאשר הוא פונה לפרעה שישלח את העם, לא רק שלא השתפר המצב, אלא נעשה יותר גרוע – התפלא משה מאד על-כך. שהרי, אם עדין לא התמלאה סאת הגלות, וישראל צריכים עדין לסבול את קושי השעבוד במצרים, אם כך, למה שלח אותו ה' להוציאם?

אלא, מזה הבין משה, שהוא נשלח להכין את יציאת מצרים על-ידי שהוא יהיה מחויב בדבר מעין פגם ישראל, ועל-ידי כך יוכל להוציא את ישראל מחובתם. ומאחר וישראל שקעו במצרים ב-מט' (=49) שערי טומאה, ונכשלו גם בעבודה זרה, כמו שקטרג עליהם השר של מצרים, ואמר להקב"ה: מה נשתנו אלו מאלו (=בני ישראל מהמצרים)? הרי הללו עובדי עבודה זרה, והללו עובדי עבודה זרה. הבין משה שרצון הקב"ה הוא, שהוא יכלול את עצמו עם ישראל, להיות מחויב בדבר מעין פגם ישראל – כדי שיוכל להוציאם ממצרים, ולהעלותם ברוחניות מטומאות העבודה הורה שבקרבם. ולכן, הררה, כביכול רק למראית-עין, אחר מידותיו של הקב"ה, ואמר: "למה הרעתה לעם הזה" – והיה זה מעין פגם באמונה בהקב"ה, שהוא ענף של עון עבודה זרה. וכך, כאשר היה משה מחויב בדבר שהוא מעין פגם עבודה זרה, יכול היה משה להוציא את ישראל ידי חובתם מ-מט' שערי טומאה, בהם שקעו במצרים, ולהכניסם לקבלת התורה הקדושה על הר סיני.

"וייבן כה נכה ונרא כי אין איש ונד את המצרי ויטמנהו בחול"

חבורת חסידים מעיר אחת באה אצל רבי ברוכ'ל, כדי לעשות את השבת במחיצת הצדיק. עם יציאת השבת, נכנסו החסידים כדי ליטול ברכת פרידה מן הצדיק, ולהתברך מפיו הקדוש. תוד כדי שיחה על עניני הכלל והפרט, ספרו החסידים לרבי ברוכ'ל, שלאחרונה נתמנה בעירם מושל עריץ, הנגוע בשנאת יהודים, והוא ממש יורד לחייהם, עד כדי כך שהחיים במקום נעשו בלתי נסבלים.

עצם רבי ברוכ'ל את עיניו לשעה קלה, ואחר-כך התבונן בדוברים במבט חוזר, ואמר: הבקר קראנו בתורה על משה רבנו, ש"וירא כי אין איש, ונד את המצרי, ויטמנהו בחול". ואף אני אחזור עתה באוזניכם על פסוק זה, וגם אפרשוהו לכם: "וירא כי אין איש" – ראיתי את המושל הנוכרי שלכם, שאינו ראוי לשאת בתואר "איש", ולכן "ויד את המצרי" – בדין הוא שיכנו אותו משמים, את אותו מושל רע ואכזר, ויעבירוהו מן העולם. אלא שאין זה צריך להיעשות דוקא היום, בשבת קדש, כי אם "ויטמנהו בחול" – הטמנתו להורידו שאולה באחד מימות החול... (=התפללתי שיעבור מן העולם ביום חול). החסידים נפרדו מרבם בלבבות פועמים מרוב התרגשות, וישבו לעירם. והנה, עוד באותו שבו פגע ברק באותו מושל עריץ, שונא ישראל, ומותו הפתאומי היה לשיחה בכל בתי ישראל בסביבה במשך ימים רבים... שבת שלום לכל בית ישראל!

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעָה: שְׁמוֹת "קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֻעָה: 16:17**

עֵרַב שַׁבַּת יַח' טַבַּת תִּשְׁעָה"ח (5.1.18) bnei-zion.com ר"ת 17:50 **יְצִיאַת הַשְּׁבֻעָה: 17:29**

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יִרְמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה" (א' א')

חז"ל אומרים, כי קריאת ספר תהילים היא סגולה לתיקון פגם הברית (=פגם המילה), ודבר זה רמוז בסופי התיבות של הפסוקים הבאים: "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים" – סופי התיבות "תהלים". וסופי התיבות של "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה" מצטרפים ל"מילה", ובנוסף: "מִצְרִימָה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ" – סופי התיבות "תשובה", לומר לך שכל הרוצה לעשות תשובה על פגם הברית/המילה – יקרא תהילים.

וזאת, כפי שמביא גם ה"כסא הרחמים", האומר ש"תהלים" אותיות תיקון מילה – לומר, שסגולת קריאת תהילים היא תיקון לאות ברית קודש. (האותיות שנשארו יוצרות את המלה "ונקי", לרמז, שאם האדם יקרא תהלים, הוא יתקן את פגם המילה, ויהיה נקי מפגם זה). וצריך לדעת, שאברהם אבינו, עליו השלום, יושב בפתח גיהנום, ומי שעשה תיקון לברית, אין הוא מניחו להיכנס לגיהנום.

וגם אם הגיהנום אינה שולטת במי ששומר על בריתו, ועל-כך רמז הכתוב: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְרֶה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הַמַּרְאֵה הַגָּדֹל הַזֶּה מִדּוּעַ לֹא יְבַעַר הַסֶּנֶה". הנה, "מדוע לא יבער הסנה", ראשי תיבות "מילה", לומר לך שמי ששומר על בריתו "לא יבער" – אם הגיהנום אינה שולטת בו. אשרי איש השומר על מילתו. שפן, לאחר פטירתו, מנוחתו בגן עדן, וזהו "מילה" ראשי תיבות: המנחיל מנוחה לעמו ישראל.

ומוסיף גם ה"כסא הרחמים" ואומר, שצריך האדם להיזהר בסעודה רביעית במוצאי שבת, שהיא כידוע כנגד דוד המלך, וכנגד פינחס, הוא אליהו, שקנא על הברית, וזהו "ברית" – ראשי תיבות יזהר בסעודה רביעית תמיד – שכן, היא תיקון לפגם הברית.

ועוד, צריך לדעת, ששמירת השבת שקולה כנגד כל המצוות והיא תיקון לפגם הברית, וזהו שכתוב "אֶת יַעֲקֹב אִישׁ", סופי תיבות "שבת". וצריך האדם בשבת להשלים פרשיותיו עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום, כפי שרמזה התורה בכתוב "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת" – ראשי-תיבות: וְחַיֵּב אָדָם לְלַמּוֹד הַפְּרָשָׁה, שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגְמוּ. ואם אין לו פנאי לקרוא חק לישראל, יכון בפסוק (שאומרים בסוף שירת הים בתפילת שחרית) "ה' ימלך לעולם ועד", ובתרגום לארמית "ה' מלכותיה קאים לעלם ולעלמי עלמיא". שזה גם תיקון לפגם הברית.

ויכון ביותר בתפילה כאשר הוא אומר: "וְיִקְרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר: קְדוֹשׁ, קְדוֹשׁ, קְדוֹשׁ... וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין" (=מקבלים מצד זה לצד זה), מפני שהיצר הרע מוליד את אותן טיפות שיצאו ממנו לבטלה אל הסטרא אחרא (=צד הטומאה). ואנחנו צריכים לכוון להוציא את אותן טיפות בצד הטומאה, אל הקדושה, וזהו "ומקבלין דין מן דין" (=מקבלים מצד זה (=מצד הטומאה) ומעבירים לצד זה (=לצד הקדושה)).

וצריך לכוון בשם "חבו", שיוצא מראשי תיבות "חיל בלע וקאנו" – כדי שהטומאה תקיא ותפלוט את הטיפות השבויות בידה. וזהו שכתוב: "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – ראשי תיבות "שביו" – לומר לך, שצריך להוציא את הטיפות השבויות בידי הסטרא אחרא, ולהחזירן לקדושה. וצריך לדעת שכל הגלויות וחרבן בית המקדש הם בעון הברית, וזהו "שביו" – "שבט יהודה בדוחק ובצער". יהי רצון שנזכה לתקן את פגם הברית (=פגם המילה), שכן על ידי זה, נזכה לראות בקרוב בביאת גואל צדק, במהרה בימינו, אמן.

"וַיִּרְא מְלֶאךָם ה' אֱלֹהֵי בְּלַבַּת אֵשׁ" (ג' ב') (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב "וַיִּרְא מְלֶאךָם ה' אֱלֹהֵי בְּלַבַּת אֵשׁ", אומר המקובל האלקי רבי שמשון מאוסטרופאלי זצ"ל, בספרו הקדוש "ליקוטי שושנים", כי משה רבנו הוא גלגולם של הבל ושל שת. וגלגולים אלו נרמזים בשמו, שכן, "משה" ראשי-תיבות: משה שת הבל. ומוסיף ואומר רבי שמשון מאוסטרופאלי, שבשמו של משה יש את אחת של שת (האות ש), וכן יש במשה את אחת של הבל (האות ה). ואם כך נותרו משמות "שת הבל" אותיות "תבל".

22
וְכַדִּי לְתַקַּן אוֹתִיּוֹת אֵלֹהֵי שְׁהָן כְּאַמּוֹר אוֹתִיּוֹת "תַּבֵּל", הַתְּגַלָּה ה' יִתְבַּרְךָ לְמִשְׁהָ בְּלַבַּת אֵשׁ – "לַבַּת" אוֹתִיּוֹת "תַּבֵּל"
וְעַל-יְדֵי כֶּךָ שְׁמִשְׁהָ רִבְנּוּ הַתְּקַרְבַּ אֶל לַבַּת הָאֵשׁ, תִּקַּן אֶת הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ, וּבְכֶךָ נִשְׁלַם תִּיקוּנָם שֶׁל הַבֵּל וְשֵׁת.
וְהִנֵּה, הַגַּם שְׁדָּבְרִים אֵלֹהֵי הַם לְמַעְלָה מִהַשְׁגוֹתֵינוּ, בְּכָל זֹאת רְאוּי לְהַתְּבַנּוּן, מִדּוּעַ דּוֹקָא כְּאֵן, כְּשִׁמְתַּגְּלָה הַקַּב"ה
לְמִשְׁהָ "בְּלַבַּת (ה)אֵשׁ", זְכָה מִשְׁהָ רִבְנּוּ לְהַשְׁלִים אֶת הַתִּיקוּן שֶׁל הַבֵּל וְשֵׁת?
נִקְדִּים אֶת הַמְּבוֹאֵר בְּתִיקוּנֵי הַזֶּהָר (תִּיקוּן סט', קב'), שֶׁהַבֵּל נַעֲנֵשׁ וְהַתְּחַיֵּב מִיָּתָהּ, כְּאִשֶּׁר הִצִּיץ בְּשִׁכְיָנָהּ, כְּאִשֶּׁר יֵרֵד ה'
כְּאֵשׁ, כְּדִי לְקַבֵּל אֶת קֶרְבָּנוֹ. וְלִכֵּן לֹא זְכָה הַבֵּל שֶׁה' יִתְבַּרְךָ יִשְׁמֹר עָלָיו, כְּאִשֶּׁר קָם עָלָיו קִיָּן אַחִיו וְהָרְגוֹ.
וְכֵן גַּם הָאֵר"י זצ"ל כּוֹתֵב בְּלִיקוּטֵי הַש"ס (דף כב'): "...הַבֵּל הִצִּיץ בְּשִׁכְיָנָהּ, וְלִכֵּן נִתְחַיֵּב מִיָּתָהּ, וְלִסְיָפָהּ זֶה הָרְגוֹ
קִיָּן. דָּאָם לֹא כֵן, הִיָּה הַקַּב"ה מְשַׁמְרוֹ... וּבִזְכוּת 'וַיִּסְתֵּר מִשֶּׁה פָּנָיו' זְכָה לְ- 'וַתְּמוּנַת ה' יֵבִיט'... (וְכֵן, מֵאַחַר)
(ו)הוּא(=מִשְׁהָ) גְּלִגּוּל (שֶׁל) הַבֵּל, אֲשֶׁר פָּגַם בְּרְאִיָּה וְהִצִּיץ בְּשִׁכְיָנָהּ... לְכֵן תִּקַּן הוּא (אֶת הַדְּבָר) בְּהַסְתֵּרַת פָּנָיִם
בְּסִנְהָ...".

וַיִּמְעַתָּה מְבוֹאֵר הַיֵּטֵב, לְמַה דּוֹקָא כְּאֵן, בְּמֵרְאָה שֶׁנִּתְגַּלָּה הַקַּב"ה אֶל מִשְׁהָ "בְּלַבַּת (ה)אֵשׁ" מֵתוֹךְ הַסִּנְהָ, זְכָה מִשְׁהָ
רִבְנּוּ לְתַקַּן אֶת נִשְׁמַת הַבֵּל (שֶׁנִּתְגַּלְּגָה בְּשֵׁת, וְאַחַר-כֵּךָ בְּמִשְׁהָ). שֶׁכֵּן, כְּאֵן, בְּגִילּוֹי הַגְּדוּל שֶׁנִּתְגַּלָּה אֵלָיו הַקַּב"ה
בְּסִנְהָ, מִשְׁהָ הַסְתִּיר אֶת פָּנָיו, וְלֹא הֵבִיט, כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "וַיִּסְתֵּר מִשֶּׁה פָּנָיו, כִּי יֵרָא מִהֵבִיט אֶל הָאֱלֹהִים" – וּבְכֶךָ
תִּקַּן מַה שֶּׁפָּגַם הַבֵּל, כְּשֶׁהִצִּיץ בְּשִׁכְיָנָהּ, כְּשִׁירֵד ה' בְּאֵשׁ כְּדִי לְקַבֵּל אֶת קֶרְבָּנוֹ.
וְאַלְהָ שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבְּאִים – סוֹפֵי תִיבוֹת "תְּהִלִּים"

שְׂמֵי רִינָה (שֵׁם בְּדוּי), וְאֲנִי מֵתַגְּוֹרֶרֶת בְּגוּשׁ עֲצִיּוֹן. לְפָנַי מִסְפָּר חוֹדְשִׁים, נִסְעָתִי בְּרִכְבִּי לְכִיוּן הַבַּיִת, בְּשַׁעָה
שֶׁהַכְּבִישׁ הָיָה עָמוּס. לְאַחַר דְּקוֹת אַחַדוֹת נִיתַן הָיָה לְהַבְחִין שֶׁהַסְּיָפָה לְעוֹמְסֵי נְבָעָה פְּתוּצָאָה מֵתְאוּנַת דְּרָכִים, וְכָל
הַמְּכוֹנִיּוֹת עוֹמְדוֹת בְּמָקוֹם. מֵתוֹךְ סִקְרָנוֹת הִצְצָתִי לְרְאוֹת מַה קָרָה, וְנִחְרַדְתִּי לְרְאוֹת כִּי רִכְבִּי מְעוֹךְ חוֹסֵם אֶת
הַכְּבִישׁ, וְגוֹפָה מוֹטָלָת עַל הַכְּבִישׁ, מְכוּסָה בְּסִדִּין. לֶךְ תִּדְעַ מִיֵּהוּ הַהַרְוֵג הָאוֹמָלֵל, חֲשַׁבְתִּי לְעֲצָמִי, הָאֵם זֶה רִוֶּק אוֹ
נְשׁוּיָ? בְּעַל מִשְׁפָּחָה אוֹ אָדָם בּוֹדֵד? גָּבַר אוֹ אֲשֶׁה? מִי הוֹלְכִים לְהִיּוֹת יְתוֹמִים, אוֹ אוֹלֵי הוֹרִים שְׁכוֹלִים, וְעֵדִין לֹא
יּוֹדְעִים אֶת זֶה? יֵרֵדְתִי מִרְכְּבִי, הוּצָאתִי סֵפֶר תְּהִלִּים, וְקָרָאתִי בְּכוֹנָה עֲנֻקִית לְבוּרָא עוֹלָם, שִׁירָחַם עַל מִי שְׁמוֹטָל
שֵׁם. הַתְּפַלְלִתִי עִם דְּמָעוֹת וְכוֹנָה גְּדוּלָה.

לְאַחַר זְמַן-מָה הַשְׁתַּחֲרַר הַפֶּקֶק. נִכְנַסְתִּי לְרִכְבִּי, וְדַהְרָתִי בְּלֵב דוֹאֵב הַבַּיִתָּהּ, כְּשֶׁהֵמְרָאָה הַקֶּשֶׁה עֵדִין צָף בּוֹכְרוֹנֵי.
לְאַחַר כְּשִׁבּוּעִים, אֲנִי יוֹשֵׁבַת בְּבֵיתִי, וְלִפְתָּע מְצַלְצֵל הַטְּלַפּוֹן. מַעֲבֵרוּ הַשָּׁנִי שֶׁל הַקוֹ נִשְׁמָע קוֹלָהּ שֶׁל בַּחוּרָה בְּלִתִּי
מוֹפְרַת. "הָאֵם אֶת הָיִית זֶה שֶׁעֲצָרָה בְּיוֹם שְׁלִישִׁי לְפָנַי שְׁבוּעִים לְצַד הַדֶּרֶךְ וְקָרָאתִי תְהִלִּים?" – שֶׁאַלְהָ הִצְעִירָה.
"אֲכֵן כֵּן" – הַשְּׁבֵתִי, כְּשֶׁאֲנִי תְמַהָה לְפֶשֶׁר הַשְּׁאֵלָה. הִצְעִירָה הַמְשִׁיכָה בְּקוֹל חָנוּק מִדְּמָעוֹת: "תִּשְׁמָעִי, אֲנִי הַבַּחוּרָה
שֶׁהִיָּתָה מוֹטָלָת עַל הַכְּבִישׁ...! כָּלָם הָיוּ בְּטוֹחִים שְׁאֲנִי מֵתָהּ, וְלִכֵּן כָּסוּ אוֹתִי בְּסִדִּין, וְחָפּוּ לְאַמְבוּלָּנָס. שְׁכַבְתִּי שֵׁם,
וְעֵבַרְתִּי מַה שֶׁנִּקְרָא 'מוֹת קָלִינִי'. נִשְׁמָתִי כְּאֵילוֹ פֶּרְחָה מְגוּפִי, וְהַתְּחַלְתִּי לְרְאוֹת אֶת כָּל הַנְּעֻשָׁה בְּמִבְטָ-עַל. רְאִיתִי
אֶת מְכוֹנֵי הַמְּעוֹכָה, אֶת הָאֲנָשִׁים הַמְּתְרוּצְצִים מְסֻבִּים, אֶת טוֹר הַמְּכוֹנִיּוֹת הָאֲרוּךְ. אֲפִילוֹ אֶת גּוֹפֵי הַמְּכוּסָה
בְּסִדִּין, רְאִיתִי שׁוֹכֵב לוֹ שֵׁם עַל הַכְּבִישׁ.

בְּרָגְעִים שְׁאֵת קָרָאתִי תְהִלִּים, כָּל הָאוֹתִיּוֹת מֵהַסְפָּר עָפוּ לִי סָבִיב הַעֵינָיִם, עֲרַפְלוּ אוֹתִי, וְכֵאִילוֹ מְשָׁכוּ אוֹתִי לְמִטָּה.
בְּאוֹתוֹ רָגַע הַגִּיעַ אֲמִבּוּלָּנָס שֶׁל "מִגְן דּוֹד אָדוּם", וְאֲנִשְׁיוּ הַחֲלִיטוֹ לְנִסּוֹת לִתֵּת לִי סִיכּוּי נּוֹסֶף. הֵם טְפְלוּ בִּי שׁוּב
וְשׁוּב, וְנִסּוּ לְהַנְשִׁים אוֹתִי וְלַעֲסוֹת אֶת לְבִי, כֶּךָ שִׁיחַל לְפַעוּם מִחֲדָשׁ. בְּמִשְׁךָ כָּל אוֹתוֹ הַזְּמַן אֲנִי חָשָׂה כִּיִּצַּד אוֹתִיּוֹת
הַתְּהִלִּים עוֹטְפוֹת אוֹתִי בְּאוֹר נְעִים, וּמְשִׁיבוֹת אֶת רוּחִי בַּחוּזָה אֶל הַגּוֹף. בְּזָכוֹת קְרִיאַת הַתְּהִלִּים שְׁלֶךְ הַצְּלָתִי אֶת
חַיִּי, וְעִכְשָׁיו אֲנִי מֵתַקְשֶׁרֶת לְהַגִּיד לֶךְ תּוֹדָה!" הַמְּלִים נַעֲתַקוּ מִפִּי. הָיִיתִי בְּהֵלָם. לֹא דְמִיתִי בְּנַפְשִׁי עַד כְּמָה מַגִּיעַ
כוֹחָה שֶׁל הַתְּפִילָה וְשֶׁל קְרִיאַת הַתְּהִלִּים שְׁלִי, וְגַם עֵדִין לֹא הִכְנַתִּי מִנְּיָן אוֹתָהּ בַּחוּרָה אֲלֵמוֹנִית יוֹדְעַת מִי אֲנִי...

מִסְתַּבֵּר שֶׁהַצְעִירָה הִיָּתָה בַּחוּרָה חִילוֹנִית לְחִלוּטִין. לְאַחַר הָאֲרוּעַ הַמְּרָגֵשׁ הַזֶּה הָיָה חֲזוּרָה בַּתְּשׁוּבָה, וּמֵאִזּוֹ הָיָה לֹא
מִפְּסִיקָה לְהַמְלִיץ לְכָלֵם לְקָרוֹא תְהִלִּים, וְכִמּוּבָן, לְקָרוֹא בְּעֲצָמָה. הָיָה נִסְתָּה לְבַרֵּר וְשֶׁאַלְהָ הַרְּבֵה מְכָרִים, אִם הֵם
הָיוּ בְּמָקוֹם הַתְּאוּנָה, וְאִם רְאוּ מִי קָרָא שֵׁם תְּהִלִּים, וְכֶךָ הַגִּיעָה אֵיכְשֶׁהוּ לְשֵׁם שְׁלִי, וּמִכָּאֵן הַדֶּרֶךְ לְבִירוֹר פְּרִטִי
הַנוֹסְפִים וּמִסְפָּר הַטְּלַפּוֹן שְׁלִי הִיָּתָה קִצְרָה. אֲנִי בְּכָל אוֹפֵן נוֹשְׂאֵת אֶת הַמְּסַר הַמְּרָגֵשׁ וְהַחֲשׁוּב הַזֶּה. לֶךְ תִּדְעַ
אֶת מִי מְצִילִים הַפְּרָקִים הַלְלוּ. בּוֹאוּ וְנִקְרָא כְּלָנוּ תְהִלִּים, חָמַשׁ דְּקוֹת בְּיוֹם. הַבוּרָא יוֹשֵׁב לְמַעְלָה, מְחַפָּה לָנוּ,
הַיְלָדִים שְׁלוֹ, שֶׁנִּבְקַשׁ מִמֵּנוּ יִתְבַּרְךָ כָּל מַה שְׁחָסֵר לָנוּ. וְהוּא, הָאֵב הַרְּחוּם וְהַחֲנוּן, תְּמִיד מוֹכֵן לִתְּתִי, וּבְעֵיקָר
לְסַלּוֹת... (סִיפּוֹר אֲמִיתִי). שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!
נָא לְשַׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד "כֹּה אָמַר ה' זְכוּרְתִי לְךָ חֹסֵד נְעוּרֶיךָ אֲהַבֵּת כָּלִילֹתֶיךָ לְכַתֵּךְ אַחֲרֵי בַמִּדְבָּר בְּאַרְצָךָ לֹא זְרוּעָה" (מתוך הפטרה)

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעָה: שְׁמוֹת "קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה"

עֲרַב שַׁבַּת יַח' טַבַּת תִּשְׁע"ח (5.1.18) bnei-zion.com ר"ת 17:50 **יְצִיאַת הַשְּׁבֵט: 17:29**

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יִרְמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲהִיָּה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם" (ג' יד')

בספר "מְרַגְנִיתָא דְרַב" מובא באור נפלא מהמקובל האלקי רבי שמשון אוסטרופאלי זיע"א, שהזמן ששהו בני ישראל במצרים היה דוקא רד"ו (210) שנים, מחמת חטא מכירת יוסף. וזאת, כיון שבגלל מכירת יוסף פגמו השבטים בשם "אהיה" (אחד משמותיו של הקב"ה). והנה ידוע שבמכירה השתתפו תשעה אחים (מלבד ראובן ובנימין), ואולם היות וצרפו הם גם את השכינה הקדושה למספר עשר (=למנין), (כדי להטיל חרם על מי שיגלה ליעקב על מכירת יוסף) – פגמו השבטים עשר פעמים בשם "אהיה" (=21), ולכן היו במצרים דוקא רד"ו (210) שנים, שהם עשר פעמים שם "אהיה", כדי לכפר על חטא מכירת יוסף.

ומוסיף ואומר המקובל האלקי רבי שמשון אוסטרופאלי, שמשוה רבנו חשב שעל-ידי מכירת יוסף פגמו השבטים דוקא בשם "יְהוָה", שהוא בגימטריה 26. ואם כך, הם צריכים להיות במצרים 26 כפול 10, שהם ר"ס (=260) שנים. ולכן, כאשר שלח הקב"ה את משה, כדי להוציא את ישראל ממצרים, אחרי רד"ו (210) שנים, התפלא על-כך משה: שהרי פגמו השבטים בעשר פעמים שם "יְהוָה", שהם ר"ס (260) שנים, ועדין לא הגיע הזמן שיצאו ממצרים. וזהו שכתוב (שמות ג', ד'): "וַיֵּרָא ה' כִּי סָר (מִשָּׁה) לְרְאוּת" – ראה ה' יתברך שמשוה חושב שישאל צריכים להיות במצרים ס"ד (260) שנים, משום שפגמו עשר פעמים בשם "יְהוָה".

ולכן משה אומר להקב"ה, איך אני יכול לבוא לבני ישראל ולומר להם שהגיע זמן הגאולה? הרי הם ישאלוני לשמו של הקב"ה, ובהכרח אענה להם ששמו "יְהוָה", ואם כך הם יוכיחו לי שעדין לא הגיע זמן הגאולה, שהרי במכירת יוסף פגמו השבטים עשר פעמים בשם "יְהוָה" (=26), שהם ס"ד (=260) שנים, ועדין נשארו עוד חמישים שנים של שיעבוד.

על כן אמר ה' למשה (שם, פסוק יד'): "כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: אֲהִיָּה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם" – והכונה היא, ששמי הוא גם שם "אהיה", ורק בשם זה פגמו השבטים במכירת יוסף. ואם כך, צריכים בני ישראל לתקן רק עשר פעמים את שם "אהיה" (=21), שהם רד"ו (210) שנים, וכבר נשלמה גלות מצרים, והגיע זמן גאולתם. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מְלַחְמָה וְנוֹסַף גַּם עַל שְׁנַאיֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ"

אומרים המפרשים, שפסוק זה רומז על דברי חז"ל, שאומרים, שהשטן מקטרג על האדם בשעת סכנה (ירושלמי שבת ב', ה). שכן, "כי תקראנה מלחמה" – בשעת סכנה, אז השטן "...נוסף גם הוא על שנאינו" – מצטרף גם הוא לכל שנאינו (=אלו אותם משחיתים שבראנו **בְּחַטְאֵינוּ**), "ונלחם בנו" – וביחד איתם מקטרג עלינו. לכן צריכים אנו להיזהר מאד, שלא להיכנס למקום סכנה, כמו שאמרו חז"ל (קיצור שולחן ערוך סימן לג', סעיף ז'): "יזהר (האדם) מכל (ה)דברים המביאים לידי סכנה, כי סכנתא חמירא מאיסורא (=סכנה חמורה מאיסור)... ולכן אסור לילך בכל מקום (שיש בו) סכנה, כגון: תחת קיר נטוי, ועל גשר רעוע, ולא יצא יחידי בלילה, ולא ישן יחידי בתדר בלילה". כל זאת, כדי לא לתת לשטן שום עילה לקטרג עלינו חס וחלילה.

ועוד בענין המלחמה כנגד השטן, הוא היצר הרע, אומרים חז"ל: בכל מצות התורה יש שתי משמעויות: אזהרה והבטחה. ניקח לדוגמא את הציווי (דברים כג', י) "ונשמרת מכל דבר רע", ודרשו על זה חז"ל: "שלא יהרהר אדם ביום, (ו)יבוא לידי טומאה (=קרי) בלילה". אולם, באזהרה זו לאדם, שישמור על מחשבותיו, יש כאן גם הבטחה – התורה מבטיחה שאם תרצה ותבחר בכך, אז "ונשמרת מכל דבר רע" – תשמר משמים מכל דבר רע, ולא תבוא לידי הרהור רע. וזהו הסיוע שהקב"ה נותן לאיש ישראל בתמידות, כדי שיוכל להתגבר על יצרו, בבחינת "בראתי יצר רע, בראתי לו תורה תבלין (=כתרופה)".

ולפי זה מבוארים דברי ה"נעם אלימלך", שכתב ב"צעטיל קטן": "מיד כשיבוא (לאדם) מחשבה רעה מניאוף, יאמר כמה פעמים (את הפסוק) "ונשמרת מכל דבר רע"... (או) כשיבוא (מקרה העבירה) חס וחלילה לידו... (פגון) הסתכלות רעה (אשה בלבוש לא צנוע)... יאמר מיד (את) הפסוק (במדבר טו, לט): "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". כיון שעל-ידי אמירת המצוה, כפי שהיא כתובה בתורה הקדושה, מתעוררת ההבטחה שיש בפסוק זה, ואז יוכל האדם לקבל עזרת שמים בשמירת אותה מצוה.

וזהו שאומר דוד המלך (תהילים סב, יב-יג): "אחת דבר אלקים, שתים זו שמעתי, פי עז לאלהים, ולך אדני חסד, כי אתה תשלם לאיש כמעשהו". "אחת דבר אלקים" – כשהקב"ה נתן את מצות התורה לישראל, הוא דבר רק דיבור אחד, אולם "שתים זו שמעתי" – באמת יש שתי משמעויות בכל מצוה: אזהרה והבטחה. "פי עז לאלהים" – זהו הכח והעז שהקב"ה נותן לבני ישראל כדי שיוכלו להתגבר על היצר הרע, ולקיים את מצות ה' יתברך, "ולך אדני חסד" – חסד גדול עושה הקב"ה עמנו, בכך ש"כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" – הוא יתברך משלם לאדם "כמעשהו" – כאילו האדם עשה את כל המצוה לבדו, וללא סיוע משמים.

"ושאלה אשה משכנתה... כלי כסף וכלי זהב ושמלת ושמתם על בניכם ועל בנותיכם ונצלתם את מצריים"

על הכתוב, "ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב ושמלת ושמתם על בניכם ועל בנותיכם ונצלתם את מצריים", אמר כ"ק מרן אדמו"ר מויוניץ שליט"א בדרך צחות: "ושאלה" משמעו גם דרישה/בקשה. על-פן "ושאלה אשה" – האשה רוב זמנה דורשת ומבקשת. ומה היא מבקשת? על מה שראתה "משכנתה ומגרת ביתה", שפן שם אצל השכנה היא ראתה "כלי כסף וכלי זהב". איזה תכשיטים יפים קנתה השכנה! איזה כלי כסף יש לה בארון! וגם "שמלת" – שראתה אצל השכנה בגדים חדשים ושמלות מהאופנה החדשה...

על פן מזהירה אותנו התורה "ושמתם על בניכם...". – שימו לב על בניכם, השקיעו את כל מוחכם "על בניכם ועל בנותיכם". דהינו, שראשכם יהיה נתון רק לחינוך בניכם ובנותיכם, כדי שיגדלו דורות ישרים, דורות מאירים. ועל-ידי כך "ונצלתם את מצריים" – כאשר ראשיכם יהיה נתון אך ורק לחינוך ילדיכם – "ונצלתם", לשון הצלה (=תנצלו) מ"מצריים" – הוא יצר הרע, המסית והמדיח (מצריים) אותיות יצר מסית מדיח). ליום ההילולא של הרמב"ם זצוק"ל, שנפטר ב-כ' טבת, תנצב"ה.

התפקידים הרבים והמגוונים שמלא הרמב"ם בחייו מותירים כל מתודע אליהם פעור-פה: הוא היה רופא מלכותי ופללי, משורר, מדינאי, מחבר ספרים, פוסק, מנהיג ופילוסוף. והעובדה ששלט בשטחים כה רבים מפתיעה עוד יותר לאור הנסיבות, בהן לא חסרו לו שונאים ומקנאים. הללו נסו פעמים רבות להתנגש בחייו, וכמעט שהצליחו. אך תמיד ברגע האחרון, הודות לחסדי שמים ולחוכמתו הגדולה, נצל הרמב"ם ממות.

מסופר, שפעם עמיתו הרופאים המצרים, שרחשו לו שנאה וקנאה, ונסו בכל דרך להבאיש את ריחו בעיני המלך, הציעו למלך כי תתקים תחרות ביניהם לבין הרמב"ם: שני הצדדים יכינו מרקחת סמים, אשר יש בכוחה להרוג אדם. והיה אם אחד מהצדדים יביא עמו גם מרקחת חיים, שתבטל את השפעת הסם, הרי הוא המנצח בתחרות. הרמב"ם הסכים, וכשיצא מאת פני המלך, הוסיפו הרופאים המצרים וטענו, כי על הרמב"ם לשתות ראשון את הסם אשר הם יכינו (כאשר מזימתם השטנית היתה להרוג את הרמב"ם במקום בסם מות חזק במיוחד). כאשר שב הרב לביתו, וספר לתלמידיו הנאמנים על המזימה, חרדה אחזה בהם. אך הוא אמר שפבר מצא עצה, ובעזרת הבורא ינצל. הוא בקשם להכין שתי מרקחות, על-פי רשימות מפורטות שיתן להם. מרקחת אחת ישתה בטרם צאתו לארמון, ולאחר שישתה את הסם, יתנו לו את המרקחת השניה, שתפקידה לבטל לחלוטין את הרעל, ולחזק את כוחותיו. עד מהרה נפוצה השמועה ברחוב היהודי על מזימת הצוררים. מיד גדשו מתפללים רבים את בתי הפנסיות, ונשאו תפילה לשלום הרב הנערץ. ביום המיועד הופיע הרמב"ם בארמון המלך, ונוכח זוגות עינים מתנכלות, נגש ושתה את כוס הרעל... סחרחורת עזה תקפה אותו. הוא יצא ומהר לביתו, שם השקוהו תלמידיו המסורים במרקחת השניה, שהכינו לפי הוראותיו. ואכן היא בטלה כליל את השפעת הרעל, ותוך זמן קצר שב הרב לאיתנו. או אז חזר לארמון, ובקש כי יקוים החלק השני בתחרות, וכי שונאיו ישתו את הרעל שהוא הכין!!! הללו נסו להתחמק מכך בכל דרך, אך המלך אלצם לקיים את חלקם בתחרות. הם שתו את הסם אשר הכין הרב"ם, ובו במקום נפחו את נפשם הטמאה. כך נתיקר עוד יותר כבודו של הרב הצדיק, הרמב"ם, בעיני המלך.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת "קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:17**

ערב שבת יח' טבת תשע"ח (5.1.18) bnei-zion.com ר"ת 17:50 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:29**

הַפְּטָרָה: "דְּבָרֵי יְרֵמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו" – "את יעקב איש", סופי תיבות "שבת".

על הטעם שאנו אומרים בליל שבת קדש "שלום עליכם מלאכי השרת, מלאכי עליון..." , מצינו ב"תפארת שלמה" (במדבר, "תפקדו אתם") תרוץ נפלא: המלאכים שלנו, שנבראו על-ידי המצות והמעשים הטובים שעשינו במשך ימי השבוע. עתה בשבת, יש להם עליה ותיקון. ולכן, בכניסת השבת אנו מקבלים את פניהם בברכת "שלום עליכם". אולם, כאשר אנו אומרים להם "צאתכם לשלום", הנה, הם עולים למעלה לעולמות העליונים, כדי לסגור עלינו לטובה ולברכה.

וכפי דבריו הקדושים של ה"תפארת שלמה": "מכל מצוה ומצוה שהאדם עושה בשלימות נברא ממנה מלאך... וכל ימי השבוע עומדים (המלאכים) כגוף בלא נשמה, ומצפים על יום השבת קדש, שיהיה להם עליה לעולמות העליונים. וזה שאנו אומרים בליל שבת 'שלום עליכם' וכו', הם המלאכים שנבראו מהמעשים (הטובים ש)לנו, (שנעשו במשך) כל ימי השבוע. ואחר-כך אומרים 'צאתכם לשלום', כי אז יש להם עליה לעולמות העליונים, למכונם הראוי".

וראוי להוסיף את מאמר הזוהר הקדוש (תיקוני זוהר י', כה): "אורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא" (=תורה ללא דחילו (=יראה) ורחימו (=אהבה) לא עולה למעלה לפני ה'). והענין הוא, כי שתי המידות הללו של **יראת ואהבת** הבורא, הן בבחינת "תרין גדפין" (=שתי כנפים), המעלות את התורה והמצות למעלה. ולכן נמצא, שאם האדם עובד את ה' יתברך רק **מיראה** ולא **מאהבה**, הרי יש לו רק כנף אחת. ולכן אינו יכול להעלות את התורה והמצות שעשה למעלה, בלי השלמת הכנף השנייה, שהיא עבודת ה' **מאהבה**.

והנה, אומרים ה"נעם אלימלך" והחזוה מלובלין זיע"א, שהעבודה בימות החול צריכה להיות בבחינת "**יראה**", ואילו העבודה בשבת קדש צריכה להיות בבחינת "**אהבה**". על-כן, נמצא שכל העבודה של ימות החול אין לה עליה למעלה ללא השבת. שהרי, חסר את הכנף השנייה, שהיא עבודת ה' **מאהבה**, ורק בשבת קדש, כאשר זוכים ישראל לעבוד את ה' **מאהבה**, הנה אז נשלמות שתי הכנפים, "**יראה ואהבה**", וכל התורה והמצות של ימות החול עולים למעלה לריח ניחוח לה'. הנה כי כן מבוואר היטב, מדוע אנו אומרים בליל שבת למלאכים, שנבראו מהמצות שלנו בימות החול, "שלום עליכם". שכן, בשבת קדש הם נשלמים. וכאשר אנו אומרים להם "צאתכם לשלום", הם עולים למעלה לשורשם, לריח ניחוח לה'. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ויצא (משה)... והנה שני אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך... ויאמר... הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי"

חז"ל אומרים, ששני העברים הניצים, שנתקל בהם משה רבנו, היו דתן ואבירם, והם שהלשינו על משה, שהרג את המצרי. והנה, על דברי אחד הניצים למשה, "הלהרגני אתה אמר", מפרש רש"י: "מכאן, שהרגו (=שמשוה הרג את המצרי) בשם המפורש".

אומר על-כך הרמב"ן: "ואני תמה, אם כן, מי הגיד **לרשע** כי משה הרגו (=את המצרי) בשם המפורש". ומתריך הרמב"ן את תמיהתו, ואומר: "אולי סמך (משה) ידו עליו (=על המצרי), ויקללהו בשם ה', וזהו (ב' יב) 'ויך את המצרי'... וראה אותו (=אחד הניצים, את משה) עושה כן (וכך ידע שמשוה הרגו בשם המפורש)".

ואילו ה"חתם סופר" אומר (שמות דף ח' ד"ה): לפי עניות דעתי, לא הזכיר משה רבנו את השם המפורש בנוגעו במצרי הטמא הזה, אלא עמד מרחוק, וצעק עליו בקול את השם המפורש, ונפל המצרי לפניו שדוד. ומשה סבר שאין איש שומע ורואה אותו, אך הניצים הללו (=דתן ואבירם) שמעו. ולמחר, כאשר רבו זה עם זה, **קללו** זה את זה באותו השם המפורש, ששמעו ממשוה. וכשאמר אחד מהם למשה: "הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי" – הבין משה שממנו שמעו ולמדו להשתמש בשם המפורש, וכך נמצא **חטא** בא על-ידו, שכן, אין

מוסרים שם זה, אלא לצנועים, כמו שאמרו חז"ל (קדושין עא): "אמר רבי יהודה אמר רב: שם בן ארבעים ושתיים
אותיות, אין מוסרין אותו – אלא למי שצנוע, וענו, ועומד בחצי ימיו, ואינו כועס. על-כן ויירא משה מפני
החטא, ויאמר אכן נודע הדבר – ששמעו ממני את השם המפורש".

אם כן, צריכים אנו לדעת, באיזה שם מפורש הרג משה את המצרי?

אומר על-כך "יערות הדבש", על-פי המבאר בכתבי האר"י זצ"ל, שמשה רבנו הרג את המצרי בעזרת השם
הקדוש "כהת", שהוא אותיות "תפה" – והוא השם השמיני מ-עב' (=72) שמות הקדש. ושם זה יוצא מהפסוק
בתהילים (קנ, ו): "כל הנשמה תהלל יה". ולכן, כאשר אמר משה לדתן ולאבירם (שמות ב, יג): "למה תפה רעך"
– והזכיר שם את השם "תפה", שבעזרתו הרג את המצרי, ענה לו הרשע: "הלהרגי אתה אמר, כאשר הרגת את
המצרי?" – כלומר, האם גם אותי אתה רוצה להרוג בשם "תפה", כמו שהרגת את המצרי?

ענין זה מובא גם ב"מגלה עמוקות", על פרשת "ואתחנן" (אופן קצה): "מבואר בספר הפונות, שמשה הרג את
המצרי בשם השמיני של עב' שמות, והוא מבואר בפסוק: ויאמר לרשע למה תפה רעך – במלת 'תפה' נרמז שם
זה, שיוצא מהפסוק: 'כל הנשמה תהלל יה' – ראשי תיבות 'כהת'".

ומקור הדבר ב"פרי עץ החיים", לרבי חיים ויטל זצ"ל, הכותב בשם רבו הקדוש האריז"ל (שער קריאת התורה פה):
"כי לא עזבת דורשיך ה" – סופי תיבות 'תכה', והוא השם אשר הרג משה בו את המצרי (כמו שכתוב: ויאמר
לרשע) למה תפה רעך... וכל המכון בו (=בשם "תכה") ניצול מאדם רע כל היום".

בענין זה מביא "יערות הדבש", בשם המקובלים, דבר פלא: מרדכי היהודי הוא גלגול וניצוץ נשמתו של משה
רבנו, והמן הרשע הוא גלגולו של האיש המצרי שהרג משה רבנו, וטמן אותו בחול (ולכן רצה המן לנקום את
נקמתו במרדכי). ואילו אסתר היא גלגול וניצוץ של נשמת בתיה בת פרעה, ולכן לקחה מרדכי לו לבת.

לפי זה, מבאר הרה"ק מקמארנא זיע"א, כאשר ראתה אסתר, שמרדכי נודעזע כל-כך מגזירת המן להשמיד את
כל היהודים, עד שכתוצאה מכך "ויקרע מרדכי את בגדיו וילבש שק ואפר... ויזעק וזעקה גדלה ומרה" (אסתר ד, א)
– התפלאה אסתר מאד, מדוע אין מרדכי משתמש בשם "תפה", כמו שהשתמש בו משה בכדי להרוג את המצרי?
ולכן: "ותקרא אסתר להתך". "התך" אותיות השם "תפה" – כדי לרמוז למרדכי, שצריך הוא משתמש בשם
"תפה" כדי להרוג את המן ולבטל את הגזירה, וזאת, כפי שהכניע את המצרי בשם זה.

מפל זה נמצאנו למדים שהשם הקדוש שבו הרג שמשה את המצרי היה השם "כהת" והוא יוצא מהפסוק "כל
הנשמה תהלל יה", וכאמור לפי דברי האריז"ל "כל המכון בו ניצול מאדם רע כל היום". ולכן חשוב מאוד לכוון
בשם זה בתפילת העמידה, בברכה "ולך נאה להודות" – סופי תיבות "כהת", ועל ידי כך יתקיים בנו הפסוק:
"היום הזה אחל תת פחדך ויראתך על פני העמים תחת כל השמים" (ראשי תיבות תפה), אמן כן יהי רצון.
וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא"

כאשר הסתלק הגאון רבי מרדכי בנט זצ"ל, רבה של ניקלשבורג, שהה באותו זמן בעיר בקרלסבד, והובל לקבורה
בעיר ליכטנשטדט הסמוכה. אנשי עירו, ניקלשבורג, דרשו בתוקף לפנות את קברו משם, ולהביאו לעירו לקבורת
אבותיו. אולם, אנשי העיר ליכטנשטדט, שם נקבר, טענו כי כבר זכו בגופו הקדוש.

שתי הקהילות הדינו בדבר, ולבסוף הסכימו להביא את השאלה לפני ה"חתם סופר", ולקבל את הכרעתו. והנה,
אמנם ה"חתם סופר" צדד בפניו הקבר, ובהבאת הצדיק לעיר ניקלשבורג, שם פהן פרב העיר. אך משום מה לא
קבע ה"חתם סופר" בהחלטיות את הכרעתו (עין שו"ת "חתם סופר" ח"ו-ל"ז).

והנה, כעבור חצי שנה כתב שוב ה"חתם סופר" כי עתה הוא מחליט באופן ברור, להתיר את פניו הצדיק לקבורה
מחדש בניקלשבורג. ואכן, הפסק בוצע, וגופתו הקדושה של הגאון רבי מרדכי בנט זצ"ל, הוצאה מקברו בעיר
ליכטנשטדט, והובלה לקבורה בניקלשבורג. והעיד רבי שמעון סופר זצ"ל, בנו של ה"חתם סופר", שפבר בהתחלה
הכין ה"חתם סופר" תשובה המחייבת להעבירו לעירו, אלא שפתאום נפלה עליו תרדמה, ונגלה אליו הנפטר, רבי
מרדכי בנט, בחלום, ובקש שיעכב את התשובה. וגלה לו רבי מרדכי בנט בחלום, כי נענש הוא מהשמים להיקבר
כחצי שנה דוקא שם, היות ונתן פעם את הסכמתו לנתק שידוך. והגם שהיה על-פי דין תורה, בכל זאת, היות
"ויכבוד הבריות חמור למאד, וגרמתי צער וביוש לפלה ולמשפחתה, דקדקו עמי משמים... וזה לך האות כי פנים
דברי: ילכו ויבדקו וימצאו, כי אותה פלה שניתקתי את שידוכיה, קבורה בדיוק סמוך לקברי ממש! מיד שלח
ה"חתם סופר" לבדוק, והתברר שאכן הפלה קבורה בסמוך לנפטר, והחלום נכון, והשהה את התשובה חצי שנה

בעקבות זאת... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעָה: שְׁמוֹת "קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:17**

עֵרַב שַׁבַּת יַח' טַבַּת תִּשְׁע"ח (5.1.18) bnei-zion.com ר"ת 17:50 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:29**

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרֵמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַתִּקַּח צִפְרָה צֹר וַתְּכַרֵת אֶת עֲרַלְת בְּנֵה וַתִּגַּע לְרַגְלָיו"

עַל הַפְּתוּב בְּגִמְרָא (מגילה יח', א), "מִיֵּלָה בְּסַלְעַ, שְׁתִּיקוּתָא בְּתַרֵי" (=מִיֵּלָה בְּסַלְעַ, שְׁתִּיקָה בְּשָׁנִים), מִפְּרֻשׁ רִשׁ": אִם תִּרְצֶה לְקַנּוֹת אֶת הַדִּיבּוּר בְּסַלְעַ (=מִטְבַּע כֶּסֶף), תִּקְנֶה אֶת הַשְּׁתִּיקָה בְּשָׁנֵי סַלְעִים.

וְהִנֵּה, עַל הַפְּתוּב, "וַיְהִי בַדְרֹךְ בְּמַלּוֹן וַיִּפְגְּשׁוּהוּ ה' וַיִּבְקֹשׁ הַמִּיתוֹ", אוֹמְרִים חוֹ"ל, שְׁשָׁנֵי מִלְאָכֵי חֲבֻלָה, **אֵף וְחֻמָּה**, בְּקִשׁוֹ לְהַרוֹג אֶת מֹשֶׁה, עַל שֶׁנִּתְרַשַׁל וְלֹא מָל אֶת בְּנוֹ וְעַל זֶה אָמַר מֹשֶׁה (דברים ט' יט): "כִּי יִגְרַתִּי מִפְּנֵי הָאֵף וְחֻמָּה". (חוֹ"ל אוֹמְרִים שְׁמֻשָׁה סֹבֵר, שֶׁסִּפְנָה הָיָא לְמוֹל אֶת בְּנוֹ הַתִּינוּקָה, וּמִיָּד לְצִאֵת לְדְרֹךְ, וְלִכְּן לֹא מָל אֶת בְּנוֹ).

וְאוּלָּם, "וַתִּקַּח צִפְרָה צֹר וַתְּכַרֵת אֶת עֲרַלְת בְּנֵה" – צִיפּוּרָה הִצִּילָה אֶת מֹשֶׁה, וּמִלָּה אֶת בְּנֵה עַל-יְדֵי צוּר (=סוּג שֶׁל סַלְעַ קִשָּׁה וְחָד). וּפְפִי שְׁמוּבָא בְּגִמְרָא (גְדִרִים לֵב): "דְּרִשׁ רַבִּי יְהוּדָה בַּר בִּיזּוּנָא: בְּשַׁעָה שֶׁנִּתְרַשַׁל מֹשֶׁה רַבְּנוּ מִן הַמִּיֵּלָה, בָּאוּ **אֵף וְחֻמָּה** וּבִלְעוּהוּ, וְלֹא שִׁירוּ מִמֶּנּוּ אֶלָּא רַגְלָיו. מִיָּד "וַתִּקַּח צִפְרָה צֹר וַתְּכַרֵת אֶת עֲרַלְת בְּנֵה וַתִּגַּע לְרַגְלָיו... וַיִּרְף מִמֶּנּוּ (=הִנִּיחוּ לְמֹשֶׁה)".

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שְׁעַל-כֶּף רִמּוֹ הַפְּתוּב בְּגִמְרָא: "מִיֵּלָה בְּסַלְעַ, שְׁתִּיקוּתָא בְּתַרֵי". דְּהִינּוּ, "מִיֵּלָה בְּסַלְעַ", הַמִּלָּה שֶׁעֲשִׂתָה צִיפּוּרָה בְּסַלְעַ/בְּצוּר, גְּרָמָה לְ"שְׁתִּיקוּתָא בְּתַרֵי" (=שְׁתִּיקָה בְּשָׁנִים) – הַשְּׁתִּיקָה אֶת שְׁנֵי מִלְאָכֵי הַחֲבֻלָה **אֵף וְחֻמָּה**. וּבַעֲנִין זֶה יֵשׁ עוֹד לוֹמֵר. הִנֵּה, כִּידוּעַ, אֶלְדָּד וּמִיָּד הָיוּ מִתְנַבְּאִים בְּמַחְנֶה, שׁ"מֹשֶׁה מֵת, וַיְהוֹשֻׁעַ מְכַנֵּס אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַרְץ" (רש"י). וְכַל-כֶּף לָמָּה? עַל שֶׁהִכָּה מֹשֶׁה אֶת הַסַּלְעַ, וְלֹא דִבֵּר אֵלָיו, כִּפִּי שֶׁצִּוָּה עָלָיו הַקֹּב"ה, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (במדבר כ', יא-יב): "וַיִּרֶם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וַיַּךְ אֶת הַסַּלְעַ בְּמַטְהוֹ... וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן יַעַן לֹא הֵאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי... לִכְּן לֹא תִבְיֹאוּ אֶת הַקֶּהֱל הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ". וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שְׁגַם כָּאֵן רְמִזָּה הַגִּמְרָא "מִיֵּלָה בְּסַלְעַ, שְׁתִּיקוּתָא בְּתַרֵי". דְּהִינּוּ, "מִיֵּלָה בְּסַלְעַ" – אִם מֹשֶׁה הָיָה מְדַבֵּר אֶל הַסַּלְעַ – אִזּוֹ "שְׁתִּיקוּתָא בְּתַרֵי" (=שְׁתִּיקָה בְּשָׁנִים) – הָיוּ שׁוֹתְקִים שְׁנֵי אֱלֹהִים (=אֶלְדָּד וּמִיָּד), וְלֹא הָיוּ מִתְנַבְּאִים שׁ"מֹשֶׁה מֵת, וַיְהוֹשֻׁעַ מְכַנֵּס אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַרְץ".

"וַיֹּאמֶר ה' אֵלָיו מִי שֵׁם פֶּה לְאָדָם... הֲלֹא אֲנֹכִי ה' וְעַתָּה לָךְ וְאֲנֹכִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבֹר"

בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשׁ "שׁוֹרְשֵׁי הַשְּׁמוֹת" (מַעַר', י', אוֹת ק') כּוֹתֵב הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי מוֹהַר"ר מֹשֶׁה זְכוֹת זַצ"ל, שֶׁהֵשֵׁם **"יְהִיָּה"**, כּוֹחוֹ גְּדוֹל לְאָדָם הַרוּצָה לְדְרוֹשׁ בְּדְבַרֵי תוֹרָה. וְלִכְּן, אוֹמֵר מוֹהַר"ר מֹשֶׁה זְכוֹת זַצ"ל, לְפָנֵי הַדְּרָשָׁה צְרִיךְ לְהִגִּיד שְׁבַע פְּעָמִים אֶת הַפְּסוּק בַּתְּהִלִּים (קִיט', כ'): "גְּרָסָה נִפְשִׁי לְתַאֲבָה אֶל מִשְׁפָּטֶיךָ בְּכָל עֵת". וְאַחֵר-כֶּף יֵשׁ לוֹמֵר: "יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, **"יְהִיָּה"**, הַשֵּׁם הַגְּדוֹל הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא, שֶׁתְּהִיָּה עִם פִּי, וְהוֹרִנִי אֶת אֲשֶׁר אֲדַבֵּר, וְצוּה לְמִלְאָכֶךָ, **יַפִּי"ה**, שֶׁר הַתּוֹרָה, שִׁיְהִיָּה עִם פִּי".

וְאַחֵר-כֶּף יֹאמֵר הָאָדָם, **"יַפִּי"ה יַפִּי"ה"**, כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים, שְׁלֹא יִדַּע מַנִּינָם, וַיִּתְחִיל לְדְרוֹשׁ. וּפְחָ שֵׁם (=יַפִּי"ה) זֶה יִשְׁגֵּר דְּבָרִים בְּפִיךָ וַיִּסְדְּרָם בְּלִשׁוֹנְךָ, וַיִּרְגְּלֵם בְּפִיךָ, שְׁלֹא תִשְׁכַּחֵם. וְאַפִּילוּ דְּבָרִים שְׁלֹא עֵינַתְּ בָּהֶם, כּוֹחוֹ שֶׁל הַשֵּׁם הַזֶּה, שִׁיבִיא לְפָנֶיךָ אֶת הַדְּבָרִים, אֵף שְׁלֹא לְמִדַּת אוֹתָם כָּלֵל.

יֵשׁ לְהוֹסִיף כָּאֵן מָה שְׁכוֹתֵב ה' מְגַלָּה עֲמוּקוֹת": "אֵיִתָּא בְּפָרְקֵי הַיְכָלוֹת, שְׁכָל מָה שֶׁלְּמַד מֹשֶׁה בְּרַקִּיעַ – שְׁכַח, עַד שֶׁשָּׁלַח לוֹ הַקֹּב"ה (אֶת) **יַפִּי"ה** הַשֵּׁר. וְזֶה סוּד לְדַעְתִּי (מִהַפְּסוּק): **"יַפִּי"ה** מְבַנֵּי אָדָם, הוֹצִק חָן בְּשִׁפְתוֹתֶיךָ' (תהלים מה', ג'). רָצָה לוֹמֵר, שֶׁר הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא **יַפִּי"ה**, וְנִקְרָא כְּפַל הַיּוֹפִי, זֶה בָּא לוֹ מְבַנֵּי אָדָם. סוּד זֶה נִגְלָה לִי בַחֲזוֹן לַיְלָה, שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית שְׁנַת שַׁע"א". וְעוֹד מוֹסִיף שֵׁם ה' מְגַלָּה עֲמוּקוֹת" וְאוֹמֵר: **"יַפִּי"ה** הַשֵּׁר" עוֹלָה בְּגִמְטְרִיָּה **"שַׁת"**, שֶׁהֵם רֵאשֵׁי תִיבוֹת שֶׁל **שֶׁר תּוֹרָה**.

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר מֹשֶׁה רַבְּנוּ סָרַב לְלַכֵּת בְּשִׁלְיחוֹת הַבוּרָא לְמִצְרַיִם, וְאוֹמֵר לְהַקֹּב"ה: "בִּי אֲדַנִּי לֹא אִישׁ דְּבָרִים

אָנְכִי...כִּי כָבֵד פֶּה וְכַבֵּד לְשׁוֹן אָנְכִי" – עֲוֹנָה לֹא הָקֵב"ה: "וְעַתָּה לֵךְ וְאָנְכִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֶשְׂרֶךָ תִּדְבֹר...וְהָיָה הוּא יֵהְיֶה לֵךְ לְפָנֶיךָ וְאַתָּה תִּהְיֶה לֹא לְאֱלֹהִים".

וְיֵשׁ לְוָמֶר, שֶׁבְּכַתּוּב "וְהָיָה הוּא יֵהְיֶה לֵךְ לְפָנֶיךָ" רָמַז הַקֵּב"ה לְמֹשֶׁה, שֶׁהֵשֵׁם "יֵהְיֶה" הוּא "לֵךְ לְפָנֶיךָ" – הוּא שִׁסְדָּר לְמֹשֶׁה אֶת הַדְּבָרִים בְּפִיו, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכְשַׁל בְּלִשׁוֹנוֹ. וְהָיִיתָ וְשֵׁם זֶה, "יֵהְיֶה", מְצִוָּה אֶת הַמְּלָאךְ יִפְיִי"ה, שֶׁר הַתּוֹרָה, שִׁיְהִי עִם פֶּה הָאָדָם, וְיִעֲזֹר לוֹ בְּדִיבּוּרוֹ, לְכֵן נִרְמַז שֵׁם הַמְּלָאךְ בְּכַתּוּב "יֵהְיֶה לֵךְ לְפָנֶיךָ", שֶׁהוּא גַּמְטְרִיָּה "יִפְיִי"ה", וְזֶה פֶּלֶא.

וְהִנֵּה, כְּאֹמֵר, מְסִיעַ לְדְבָרֵינוּ הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת", הָאֹמֵר בְּשֵׁם פְּרָקֵי הַיְכָלוֹת, שֶׁכָּל מֶה שֶׁלָּמַד מֹשֶׁה בְּרָקִיעַ – שָׁכַח, עַד שֶׁשָּׁלַח הַקֵּב"ה לְמֹשֶׁה אֶת יִפְיִי"ה, שֶׁר הַתּוֹרָה, שֶׁלָּמַד אֶת מֹשֶׁה תּוֹרָה. מִכָּאן, שֶׁמְלָאךְ זֶה הָיָה רַבּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, וְהוּא יֵהְיֶה לֹא לְפָנֶיךָ. אוּלַם, מְסִים הַפְּסוּק "וְאַתָּה תִּהְיֶה לֹא לְאֱלֹהִים" – כְּלוּמָר, אַף–עַל–פִּי שֶׁהַמְּלָאךְ יִסְדָּר אֶת הַדְּבָרִים בְּפִיךָ, מְכַל מְקוֹם אֶתָּה תִּהְיֶה לֹא לְאֱלֹהִים, כִּי גְדוּלָּתוֹ צְדִיקִים מִמְּלָאכֵי הַשָּׁרָת. לְפִי זֶה מְבוֹאֵר גַּם מֶה שֶׁכַּתּוּב: "וְאַלֶּה הַמְּשַׁפְּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁפֹּט לְפָנֶיךָ". וְדָרְשׁוּ חו"ל, שִׁיְהִי הַדְּבָרִים כְּשֶׁלָּחַן הָעֶרְוֶה לְאֶכּוֹל וּמוֹכֵן לְפָנֵי הָאָדָם. אֵךְ קָשָׁה, שֶׁהָרִי מֹשֶׁה הָיָה עָרַל שְׁפֹתָיו, וְאֵיךְ יוֹכֵל לְסַדֵּר אֶת הַדְּבָרִים? לְכֵן נִרְמַז בְּכַתּוּב "אֲשֶׁר תִּשְׁפֹּט לְפָנֶיךָ" – "תִּשְׁפֹּט", רֵאשִׁי תִּיבּוֹת (מִתְּחִלָּה) מְלָאךְ יִפְיִי"ה שֶׁר תּוֹרָה – שְׁעַל–יָדוֹ תּוֹכֵל לְסַדֵּר אֶת הַדְּבָרִים לְפָנֶיךָ. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהַק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"שֶׁל נְעֻלְיָךְ מְעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֶתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמָּת קֹדֶשׁ הוּא" (שְׁמוֹת ג–ה)

(הַסִּיפּוֹר הוּא לְכַבּוֹד יוֹם הַהִילּוּלָא שֶׁל הַגָּאוֹן הַחֲסִיד הָאֲמִיטִי הַצְּדִיק הַקְּדוֹשׁ, בּוֹצִינָא דְנַהוּרָא, אֲסַפְקָלְרִיָּה הַמְּאִירָה מוֹהַר"ר צְבִי אֱלִימֶלֶךְ מְדִינּוֹב זְצִלְהָ"ה זִיע"א, בְּעַל "בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", שֶׁנִּפְטָר בִּ–יח' בְּטַבַּת תר"א).

פְּעַם אַחַת אָמְרוּ לְפָנֵי הָרַב הַקְּדוֹשׁ ר' נִפְתָּלִי מְרוֹפְשִׁיץ זצ"ל, דְּבָרֵי שֶׁטָּנָה וְלִשׁוֹן הָרַע עַל הָרַב הַקְּדוֹשׁ ר' צְבִי אֱלִימֶלֶךְ מְדִינּוֹב זצ"ל, בְּעַל "בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר". שָׁמַע עַל–כֵּךְ ר' צְבִי אֱלִימֶלֶךְ, וְנָסַע אֶל ר' נִפְתָּלִי מְרוֹפְשִׁיץ זצ"ל, כְּדֵי לְהַפְרִיךְ אֶת דְּבָרֵי מִתְּנַגְדֵּיו וּמִשְׁטִינָיו. כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ אֵלָיו, קָרְבוּ הָרַב מְרוֹפְשִׁיץ וּכְבָדוֹ מְאֹד, כְּרָאוּי לְתַלְמִיד חֶכֶם כְּמוֹהוּ.

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר יָשְׁבוּ הֵם סְבִיב הַשְּׁלָחַן, הִצְבִּיעַ לְפָתַע הָרַב מְרוֹפְשִׁיץ עַל כּוֹס אַחַת שֶׁעָמְדָה שָׁם, וְאָמַר לְרַבִּי צְבִי אֱלִימֶלֶךְ מְדִינּוֹב: כִּידוּעַ לֵךְ, בְּכָל דְּבַר שֶׁנִּמְצָא בְּעוֹלָם, בֵּין בְּדוֹמָם, וּבֵין בְּצוֹמָת, בֵּין חַי אוֹ מְדַבֵּר, יֵשׁ חַיּוֹת דְּקָדוּשָׁה, שֶׁהֵיָא הַמְּקִימָת אוֹתוֹ. וְלָכֵן נִמְצָא, שֶׁבְּהִפְרָד הַחַיּוֹת מְאוֹתוֹ הַדְּבַר – יִתְבַטֵּל הַדְּבַר מִן הָעוֹלָם. וְהִנֵּה, רוֹאֵה כְּבוֹדוֹ אֶת הַכּוֹס הַזֹּאת, שֶׁעוֹמְדָת עַל הַשְּׁלָחַן? יֵשׁ בְּכּוֹחֵנוּ לְהוֹצִיא מִמֶּנָּה אֶת הַחַיּוֹת, וּמִיָּד תִּהְיֶה הַכּוֹס כְּעֶפֶר מִמֶּשׁ. וְתַכֵּף וּמִיָּד כְּשֶׁכָּלָה הָרַב מְרוֹפְשִׁיץ לְדַבֵּר אֶת דְּבָרָיו, נִעְשָׂה מִהַכּוֹס עֶפֶר בְּעֵלְמָא.

נִבְהַל ר' צְבִי אֱלִימֶלֶךְ מְאֹד, כִּי רָאָה בְּכֵךְ רָמַז, שִׁיּוֹכֵל ר' נִפְתָּלִי מְרוֹפְשִׁיץ לְהוֹצִיא גַם מִמֶּנּוּ אֶת חַיּוֹתוֹ, חֲלִילָה. וְעַל–כֵּן מִיָּד אָמַר לוֹ: כִּידוּעַ, בְּ"מְרָאָה הַסְּנֵה", אֹמֵר הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ: "שֶׁל נְעֻלְיָךְ מְעַל רַגְלֶיךָ". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּינֵן, מִדּוּעַ בִּקְשׁ הַקֵּב"ה מִמֹּשֶׁה לְהַסִּיר דּוֹקָא אֶת נְעֻלְיוֹ?

אֲלֵא, הַמְּשִׁיךְ רַבִּי צְבִי אֱלִימֶלֶךְ מְדִינּוֹב וְאָמַר: הִנֵּה, יְדוּעַ מֶה שֶׁכַּתּוּב בְּפְרָקֵי אֲבוֹת (ב', י'): "הוּי מִתְחַמֵּם כְּנִגְדַּת אוֹרָן שֶׁל חֲכָמִים, וְהוּי זְהִיר בְּגַחְלָתָן שֶׁלֹּא תִכּוּהוּ, שְׁנִשְׁכָּתָן נְשִׁיכָת שׁוּעַל, וְעַקִּיצָתָן עַקִּיצַת עַקְרָב, וְלַחִישָׁתָן לַחִישַׁת שָׂרָף".

הָרִי מִכָּאן, שֶׁלְחַכְמִים יֵשׁ שְׁלִשָּׁה כּוֹחוֹת: נְשִׁיכָה, עַקִּיצָה, לַחִישָׁה – שְׂרָאשִׁי תִּיבּוֹת שְׁלֵהֶם הוּא "נְעֵל". וּמִכָּאן לְוָמֵדִים אָנוּ שֶׁרְצָה ה' יִתְבָּרַךְ לְלַמֵּד דַּעַת אֶת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁכְּאֲשֶׁר יֵהְיֶה מְנַהֵיג עַל יִשְׂרָאֵל, עֲדַת יִשׁוּרוּן, אֲזַי יִקָּים אֶת הַכַּתּוּב: "שֶׁל נְעֻלְיָךְ מְעַל רַגְלֶיךָ". דְּהִינּוּ, שִׁשְׁיִיל/יִסִּיר מְאֵתוֹ(=מְעַצְמוֹ) רַגְלֵיוֹת זֹאת שֶׁל "נְעֵל" (נְשִׁיכָה, עַקִּיצָה, לַחִישָׁה), וְלֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ כְּנִגְדַּת שׁוּם אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל. (עַפ"י "סִיפּוּרֵי חֲסִידִים").

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת "קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:17**

ערב שבת יח' טבת תשע"ח (5.1.18) bnei-zion.com ר"ת 17:50 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:29**

הַפְּטָרָה: "דְּבָרֵי יְרֻמֵּיהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שְׁנֵאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ"

אומרים המפרשים, שפסוק זה רומז על דברי חז"ל, שאומרים, **שהשטן** מקטרג על האדם בשעת ספנה (תלמוד ירושלמי שבת ב, ה). שכן, "כי תקראנה מלחמה" – בשעת ספנה, אז **השטן** "...נוסף גם הוא על שנאינו" – מצטרף גם הוא לכל שנאינו (=אלו אותם **משחיתים** שבראנו בחטאינו), "ונלחם בנו" – וביחוד איתם מקטרג עלינו.

לכן צריכים אנו להיזהר מאד, שלא להיכנס למקום ספנה, כמו שאמרו חז"ל (קיצור שולחן ערוך סימן לג, סעיף ז): "יזהר (האדם) מכל (ה)דברים המביאים לידי ספנה, כי ספנתא חמירא מאיסורא (=ספנה חמורה מאיסור). וכן אסור לילך בכל מקום (שיש בו) ספנה, כגון: תחת קיר נטוי, ועל גשר רעוע, ולא יצא יחידי בלילה, ולא ישן יחידי בחדר בלילה". כל זאת, כדי לא לתת **לשטן** שום עילה לקטרג עלינו חס וחלילה.

ועוד בענין המלחמה כנגד **השטן**, הוא היצר הרע, אומרים חז"ל: בכל מצות התורה יש שתי משמעויות: **אזהרה** והבטחה. ניקח לדוגמא את הציווי (דברים כג, י) "ונשמרת מכל דבר רע", ודרשו על זה חז"ל: "שלא יהרהר אדם ביום, (ו)יבוא לידי טומאה (=קרי) בלילה". אולם, באזהרה זו לאדם, שישמור על מחשבותיו, יש פאן גם **הבטחה** – התורה מבטיחה שאם תרצה ותבחר בכך, אז "ונשמרת מכל דבר רע" – תשמר משמים מכל דבר רע, ולא תבוא לידי הרהור רע. וזהו הסיוע שהקב"ה נותן לאיש ישראל בתמידות, כדי שיוכל להתגבר על יצרו, בבחינת "בראתי יצר רע, בראתי לו תורה תבלין (=כתרופה)".

ולפי זה מבוארים דברי ה"נעם אלימלך", שכתב ב"צעטיל קטן": "מיד כשיבוא (לאדם) מחשבה רעה מניאוף, יאמר כמה פעמים (את הפסוק) "ונשמרת מכל דבר רע"... (או) כשיבוא (מקרה העבירה) חס וחלילה לידו... (כגון) הסתכלות רעה (אשה בלבוש לא צנוע)... יאמר מיד (את) הפסוק (במדבר טו, לט): "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". פיון שעל-ידי אמירת המצוה, כפי שהיא כתובה בתורה הקדושה, מתעוררת **ההבטחה** שיש בפסוק זה, ואז יוכל האדם לקבל עזרת שמים בשמירת אותה מצוה.

וזהו שאומר דוד המלך (תהילים סב, יב-יג): "אחת דבר אלקים, שתיים זו שמעתי, כי עז לאלהים, ולך אדני חסד, כי אתה תשלם לאיש כמעשהו". "אחת דבר אלקים" – כשהקב"ה נתן את מצות התורה לישראל, הוא דבר רק דיבור אחד, אולם "שתיים זו שמעתי" – באמת יש שתי משמעויות בכל מצוה: **אזהרה והבטחה**. "כי עז לאלהים" – זהו הכח והעז שהקב"ה נותן לבני ישראל כדי שיוכלו להתגבר על היצר הרע, ואלקים את מצות ה' יתברך, "ולך אדני חסד" – חסד גדול עושה הקב"ה עמנו, בכך ש"כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" – הוא יתברך משלם לאדם "כמעשהו" – כאילו האדם עשה את כל המצוה לבדו, וללא סיוע משמים. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה..."

על הכתוב, "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו", כתב "בעל הטורים": "את יעקב איש", סופי תיבות "שבת". וצריכים אנו להבין ענין זה. שכן, וכי מה הקשר של "את יעקב איש" **לשבת** קדש? ונראה לבאר ענין זה על-פי מה שאמרו חז"ל (שבת פט): "אמר רבי יוחנן: ראוי היה יעקב אבינו לירד למצרים בשלשלאות של ברזל, אלא שזכותו גרמה לו, דכתיב (הושע יא): 'בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה...'".

אם כך, יש לנו לשאול, אם זכותו של יעקב אבינו היא שעמדה לו, ולא ירד הוא לגלות מצרים בשלשלאות של ברזל, איזו זכות עמדה (=היתה) לכל אנשי ביתו (=בניו, נכדיו וכל אשר להם)? ויש לומר, שהנה, אמרו חז"ל, שכל השומר **שבת** כהלכתה נצל משלש פורענויות, וזוכה לנחלת יעקב אבינו,

כמו כמו שפיתוב בגמרא (שבת קיח): "אמר רבי יוחנן, משום רבי יוסי: כל המענג את השבת, נותנין לו נחלה בלא מצרים, שנאמר (ישעיה נח): 'אז תתענג על ה'... והאכלתיך נחלת יעקב אביך'... רב נחמן בר יצחק אמר: ניצול משעבוד מלכיות...".

על-כן, יש לומר, שזכות השבת, ששמרו כל יוצאי ירד יעקב, היא שעמדה להם, ובזכותה זכו הם לנחלת יעקב אבינו. וכמו שיעקב לא ירד למצרים בשלשלאות של ברזל, אף הם לא ירדו. וזהו שכתב 'בעל הטורים': "את יעקב איש" – סופי תיבות "שבת". כלומר, מה היתה הזכות של "את יעקב איש וביתו", שלא ירדו בשלשלאות של ברזל למצרים? והתשובה, כפי שבארנו לעיל, היא, זכות שמירת השבת כהלכתה.

"ואתכם לקח ה' ויוצא אתכם מכור הברזל ממצרים להיות לו לעם..."

האר"י הקדוש אומר, שתכלית ירידת ישראל לגלות מצרים היתה כדי שישאל יודפכו שם מכל סיג ופגם, כמו שכתוב (דברים ד', כ'): "ואתכם לקח ה' ויוצא אתכם מכור הברזל ממצרים...". וכל זאת, כדי להכין את ישראל לקראת קבלת התורה.

רמז לדברי האר"י אנו מוצאים בפתיחת הפרשה בהתחלת הגלות, שם מתקבלת המלה "תורה", בקפיצות של 49 אותיות בדיוק – וזאת, כדי לרמוז שקבלת התורה היתה לאחר 49 יום מיציאת מצרים.

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו:

ראובן שמעון לוי ויהודה: יששכר זבולן ובנימין: דן ונפתלי גד ואשר:

ויהי כל נפש יצאי ירד יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים:

וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא".

"ואלה שמות בני ישראל" (א' א')

דורשי רשומות מוצאים במלה "שמות" רמז לפי נוטריון (=ראשי-תיבות) לשלש המצות הבאות: שבת, מילה תפילין. שלש מצות אלו מצוינות, בכך שהתורה קוראת להן "אות". על השבת נאמר: "כי אות הוא ביני וביניכם". על מצות המילה נאמר: "ונמלתם את בשר ערלתכם, והיה לאות ברית ביני וביניכם" (בראשית יז, יא'). ועל מצות תפילין נאמר: "והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך" (שמות יג, טז').

ראוי לציין, כי מאז היותנו לעם ועד היום הזה, אנחנו דבקים במסירות נפש בקיום שלש מצות אלו, המשמשות כמעין שלט, המבליט את ייחודינו משאר עמי העולם. וכבר אמרו חז"ל במדרש מכילתא (לא', טז'): "כל דבר שנתנו ישראל נפשם עליו... נתקמו בידם, ואין ניטליו" (=אינם נלקחים מהם לעולם). "הסנה בער באש והסנה איננו אכל"

על הכתוב בפרשה, "הסנה בער באש והסנה איננו אכל", כתב ראש ישיבת פורת יוסף, רבי יהודה צדקה צוק"ל זיע"א, בספרו "קול יהודה", ש"הסנה בער באש" רמז לעם ישראל. שכן, יש תקופות שעם ישראל בוער באש – הרדיפות והצרות כסנה הזה הבער באש. אבל, מוסיף רבי יהודה צדקה: אל לנו להתיאש מכך, כי "הסנה איננו אכל" – עם ישראל חי וקיים בזכות התורה הקדושה. (עד כאן לשונו הקדושה).

ועל "הסנה בער באש... איננו אכל", מובא בספר "עדות" על השואה (עמוד 244), סיפורה של ילדה במחנה ברגן בלזן של הצורר הגרמני: "תשעה באב תש"ד, במחנה ברגן בלזן, זו הפעם הראשונה שכל תושבי המחנה קבלו עונש: היום אין אוכל! לא למבוגרים! לא לנשים! ולא לילדים! אמא בשלה דיסה במים עבור אחותי הקטנה, בתיה, בת הארבע. ברגע האחרון תפסו אותה, והחליטו להעמידה למשפט.

המשפט של אמא נקבע לליל שבת, פרשת (ואתחנן), הפטרת "נחמו" תש"ד. התובע הגרמני הפריז כדרכו בהאשמות שוא, ואמא ותרה על זכותה להכחיש את ההאשמות, ואף ותרה על זכות הסגור לבקש הקלה בעונש, כך שפסק הדין היה נורא: "שלילת מנות הלחם ליומים". וכל זאת על בישול לתינוקות בת ארבע! למחרת שאלתי את אמא, מדוע לא נצלה את זכותה להכחיש חלק מההאשמות? אמא לא נתנה תשובה, אלא רק ראיתה נרגשת מאד. וכששאלתי שנית, השיבה אמא: "שמתי לב, שחוץ מהשופטים ומהתובע היה שם יהודי שרשם פרוטוקול. כך, שבודאי כל מלה שהייתי אומרת היתה נרשמת על-ידי יהודי בליל שבת. לכן שתקתי. מוטב לרעוב עוד קצת, ובלבד שלא לגרום ליהודי שיכתוב ויחלל את השבת". (לא יאומן איזו מסירות נפש על קדושת השבת).

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת "קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 16:17**

עֵרַב שֶׁבֶת יַח' טַבַּת תִּשְׁע"ח (5.1.18) bnei-zion.com ר"ת 17:50 **יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 17:29**

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יִרְמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם" (א' א')

חז"ל אומרים, כי קריאת ספר תהילים היא סגולה לתיקון **פגם הברית** (=פגם המילה), ודבר זה רמוז בסופי התיבות של הפסוקים הבאים: "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים" – סופי התיבות "תהלים". וסופי התיבות של "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם" מצטרפים ל"מילה", ובנוסף: "מִצְרַיִם אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ" – סופי תיבות "תשובה", לומר לך שכל הרוצה לעשות תשובה על **פגם הברית/המילה** – יקרא תהילים.

עוד מובא בכתבי האר"י זצ"ל (שער רוח הקודש כו'): כי בפרשיות התורה, המספרות על גלות מצרים, יציאת מצרים ומתן-תורה, יש סגולה גדולה לתיקון כל **החטאים** של האדם, ובפרט על עון **פגם הברית**, ונתנו חז"ל על כך סימן בדברי הנביא ירמיהו (ג', יד'): "שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבְבִים". "שׁוֹבְבִים" – ראשי תיבות: **שְׁמוֹת וְאֵרָא בֵּא בְּשַׁלַּח יָתְרוֹ מִשְׁפָּטִים**. (בשנה מעוברת, מוסיפים גם את פרשיות תרומה ותצוה).

ומבאר האר"י הקדוש ענין זה ואומר: שְׁנֵשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שִׁירְדוּ לְגִלוֹת מִצְרַיִם הָיוּ גִלְגוּל שֶׁל דוֹר הַמְּבוּל, שֶׁהִשְׁחִיתוּ דְרָכָם בְּעוֹן עֲרִיּוֹת – **פגם הברית**, וכן גלגול של דור הפלגה, שחטאו **בעבודה זרה**. וכדי לתקנם, גזר ה' על נשמות אלו שיתגלגלו למצרים, לכור הברזל, ושם, על-ידי הסבל הגדול של קושי השעבוד שהיה להם, הם יודככו ויגיעו לתיקונם.

והנה, כאשר נתבונן, נראה שהעונש שנענשו בני ישראל במצרים היה מידה כנגד מידה על **חטאיהם** בגלגולים הקודמים. ולכן, לפי שבדור המבול חטאו בהשחתת זרעם, גזר פרעה להשחית/להמית את זרעם, כפי שכתוב: "כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיָּאֲרָה תִשְׁלִיכֶהוּ". וכנגד מה שחטאו בדור הפלגה ב-"הָבָה נִלְבְּנָה לְבָנִים" (בראשית יא', ג'), נגזר עליהם: "וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם...בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים". וכנגד מה שבנו עיר ומגדל, נגזר עליהם לבנות "ערי מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס".

על-פני, אומרים חז"ל, שקריאת פרשיות אלו, של גלות מצרים ויציאת מצרים, מסוגלת לתשובה, ויש בכוחה לתקן את **העונות** הכי גדולים, ובפרט חטא **פגם הברית**, שבו פגמו דור המבול, ונדככו במצרים. ועוד מוסיפים חז"ל, שבכתוב "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים" – סופי התיבות מצטרפים למלה "תהלים" – רמזה לנו התורה שגם קריאת ספר תהילים מסוגלת לתקן את עון פגם הברית, כפי שאומרים חכמי ישראל (עבודה זרה ה'): אמר ר' יוחנן, משום (=בשם) רבי שמעון בר יוחאי: לא היה ראוי דוד לאותו מעשה עם בת שבע, ולא היו ישראל ראויים לאותו מעשה של חטא העגל.

ואם כך, מדוע נכשלו בחטאים אלו? – לומר לך שגזירת המלך (=הקב"ה) היתה, כדי לתת פתחון-פה לשבים בתשובה: אם חטא היחיד – אומרים לו: לך לדוד המלך, ולמד ממנו שאף שחטא בפגם הברית עם בת שבע – עשה תשובה. ואם חטאו צבור, אומרים להם: למדו מבני ישראל, שלמרות שחטאו בעגל – עשו הם תשובה. רואים אנו מדברי חז"ל כי מה שחטא דוד המלך בחטא בת שבע היה גזירת המלך – הקב"ה – להורות תשובה ליחיד. ואומרים חז"ל, שדוד המלך חבר את ספר תהילים כדי לתקן את חטא פגם הברית שחטא עם בת שבע. ולכן קריאת ספר תהילים היא סגולה מיוחדת לאדם הרוצה לעשות תשובה על שפגם במילתו, ולתקן חטאות נעוריו.

והנה, מצינו על-כך ביאור נפלא מהגה"ק רבי אלימלך מדינוב זיע"א, בספרו "אגרא דפרקא": "קבלתי (מרבתי), (שכדי) להמתיק (את) **הדינים והגבורות**, (צריך האדם) לגמור כל ספר תהילים, (ודבר זה) נרמז בפסוק (תהלים קו', ב'): 'מִי יִמְלֵל גְבוּרוֹת (=דינים) ה'...מִי שִׁירְצָה לְכַתוֹשׁ וּלְמוֹלֵל (=להכניע) הַגְּבוּרוֹת (=הדינים) – יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ' – דהינו, (יקרא) כל ספר תהילים".

וְכֵן כָּתַב הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי רַבֵּי צְבִי הִירֵשׁ מְזִידִישׁטוֹב, בְּסִפְרוֹ "עֲטַרְתַּ צְבִי" (פִּרְשֵׁת וַיְחִי קִכְט'): "קִבְּלָתִי מֵרַבּוֹתַי... מִי שְׂרוּצָה לְמוֹלֵל (=לְהַכְנִיעַ) וְלִשְׁבֵּר אֶת הַדִּינִים... אִזּוֹ 'שְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ' – יִקְרָא סֵפֶר תְּהִלִּים מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף מִבְּלֵי הַפֶּסֶק, וּבִזְוָה מְמַתִּיק וּמְמַלֵּל כָּל הַדִּינִים". (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוֹ"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"שְׁלֵא יִתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַמַּלְעִיגִים"

אָמְרוּ חז"ל (בַּמְדַּבֵּר רַבָּה כ', כ"ב): "בְּזִכּוֹת אֲרַבְעָה דְבָרִים נִגְאָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים: (עַל) שְׁלֵא שִׁינּוּ אֶת שְׁמֵם, לֹא שִׁינּוּ אֶת לְשׁוֹנָם (=שְׁפָתָם), שְׁלֵא הִיָּתָה בֵּהֶם לְשׁוֹן הָרַע, וְשְׁלֵא שִׁינּוּ אֶת לְבוּשָׁם".

לְפִי זֶה רוֹאִים אֲנִי, שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל זָכָה לְהִיגָאֵל מִמְצָרִים בְּעִיקָר בְּגִלְלַת שְׁמִירַת הַחִיצוֹנִיּוֹת (לְשׁוֹן, שֵׁם, לְבוּשׁ), אֲשֶׁר, לְכַאוּרָה, הִיא נִחְשָׁבֶת לְמִצְוָה קָלָה, אִם בְּכָלֵל.

וְלַעֲיוּמַת זֹאת, מִצְוָה חֲשׂוּבָה וּבְסִיסִית כְּמוֹ בְרִית מִיָּלָה, בְּטָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוּבָא (שְׁמוֹת רַבָּה א', ח') עַל הַפְּתוּב "וַיִּקַּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מְצָרִים": רַבֵּן פְּתַחוּ (=אָמְרוּ): "בֵּה' בְּגָדוּ כִּי בְנִים זָרִים יִלְדוּ" ... לְלַמְדָּה, שְׁכַשְׁמַת יוֹסֵף הַפְּרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת בְּרִית הַמִּיָּלָה, וְאָמְרוּ: נִהְיָה כְּמוֹ הַמְצָרִים.

נִשְׁאֲלֶת הַשְּׁאֵלָה, כִּיצַד יִתְכַּן שְׁמַצַּד אֶחָד הַפְּרוּ יִשְׂרָאֵל בְּמְצָרִים אֶת בְּרִית הַקֹּדֶשׁ וּבְטָלוּ מִצְוָה בְּסִיסִית, וּמַצַּד שְׁנֵי מִצְאוֹ חז"ל זְכוּיּוֹת בְּהַתְּנַהֲגוֹת יִשְׂרָאֵל בְּמְצָרִים בְּשְׁמִירַת הַחִיצוֹנִיּוֹת (לְשׁוֹן, שֵׁם, לְבוּשׁ), שֶׁהִיא הַתְּנַהֲגוֹת שְׁאִינָה מְחֻיָּבֶת עַל – פִּי הַהֲלָכָה, וּבְזִכּוֹת אוֹתָהּ הַתְּנַהֲגוֹת זְכוּ לְהִיגָאֵל?

לְמִדִּים אֲנִי מִכָּאן יְסוּד חֲשׂוּב: יְהוּדִי, אֲפִילוֹ שִׁיקִים כָּל תְּרִי"ג מִצְוֹת לְפָרְטִיָּהּ וּלְחוּמְרוֹתֶיהָ, אִם הוּא מְסַתֵּיר אֶת יְהוּדוּתוֹ, וּמִתְבַּיֵּשׁ בָּהּ, אֵינן הוּא רְאוּי לְזִכּוֹת לְגַאוּלָּה. לְפִיכֶךָ, אֲפִילוֹ כֹּאֲשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּטָלוּ מִצְוָה כַּה חֲשׂוּבָה כְּבְרִית מִיָּלָה, (שְׁזוּהִי מִצְוָה חֲדָה – פְּעַמִּית, וְהִיא מוֹסַתֶּרֶת מֵעֵינַי כָּל) אֲבָל לֹא הִתְבַּיֵּשׁוּ בְּמוֹצָאָם, וְשִׁמְרוּ עַל שְׁמוֹתָם, לְשׁוֹנָם וּלְבוּשָׁם לְעֵינַי כָּל – זְכוּ הֵם לְגַאוּלָּה.

וְלְדוּגְמָא נִרְאָה אֶת הַהַבְדֵּל בֵּין יוֹסֵף הַצַּדִּיק לְבֵין מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שְׁעֲלִיָּהֶם אוֹמְרִים חז"ל, שִׁיּוֹסֵף זָכָה שֶׁעֲצֻמוֹתָיו נִכְנָסוּ לְקַבּוּרָה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְאֵילוֹ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לֹא זָכָה לָכֶּךָ, וּמִדּוּעַ? מִפְּנֵי שֶׁמֹּשֶׁה הִסְתִּיר אֶת יְהוּדוּתוֹ בְּזִמְנָן פְּגִישָׁתוֹ עִם בְּנוֹת יִתְרוֹ, בְּכַךְ שֶׁשְׁתַּק כְּשֶׁאָמְרוּ בְּנוֹת יִתְרוֹ "אִישׁ מְצָרֵי הַצִּילָנוּ". לְעוֹמְתוֹ יוֹסֵף הַצַּדִּיק, לֹא הִסְתִּיר זֹאת, וְלֹא כִּפֵּר כְּשֶׁאָמְרָה עָלָיו גְּבִירָתוֹ "רְאוּ הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עֵבְרִי".

לְכֵן כָּל הָאוֹמְרִים "הִיָּה יְהוּדִי בְּבִיתְךָ וְאָדָם בְּצֵאתְךָ" אֵינָם רְאוּיִים לְגַאוּלָּה, כִּי לְפַעְמִים הַסְּמָל הַחִיצוֹנִי חֲשׂוּב לְפָנֵי ה' יִתְבַּרְךָ יוֹתֵר מִמִּצְוֹת בְּסִיסִיּוֹת, וְזֹאת לְמַרְוֹת שֶׁהַסְּמָל אֵינּוּ מוֹפִיעַ כָּלֵל בְּהַלְכָּה!

גַּם כִּיּוֹם אֲנִי רוֹאִים שֶׁהַסְּמָל שֶׁל חֲבִישַׁת כֶּפֶה הוּא חֲשׂוּב יוֹתֵר מִמִּצְוֹת רַבּוֹת, לְמַרְוֹת שֶׁחֲבִישַׁת כֶּפֶה לֹא כְּתוּבָה בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ, כִּי עֲצָם חֲבִישַׁת הַכֶּפֶה מְסַמְּלֶת שֶׁהַחֲבוּשׁ אוֹתָהּ הוּא יְהוּדִי גָּאֵה בִּיהוּדוּתוֹ, וְאֵינּוּ מִתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַמַּלְעִיגִים עָלָיו. (מְדַרְשׁ אוֹר חֲדָשׁ)

"וַיְהִי כִּי יִרְאוּ הַמַּיְלֵדֹת אֶת הָאֱלֹהִים" (א' כ"א)

רַבִּי זָאב צ'צ'יק סִפֵּר בְּשֵׁם יְהוּדִי זְקַן מוֹפְלָג, שְׁזָכָה לְהַפְּכִיר אֶת אֶחָד מִתְּלַמֵּי הַ"קְצוֹת הַחֲשׁוֹן", וְכֶךָ סִפֵּר הַתְּלַמִּיד לְאוֹתוֹ זְקַן מוֹפְלָג: בְּסוֹף לִימוֹדֵי אֶצֶל מוֹרֵי וְרַבֵּי, בְּעַל "קְצוֹת הַחֲשׁוֹן", לְפָנַי שְׁנִסְעֵתִי הַבֵּיתָה, נִכְנָסְתִּי אֶל הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה, כְּדִי לְהַתְּבַרְךָ בְּבִרְכַּת פְּרִידָה מְרַבִּי, בְּעַל "קְצוֹת הַחֲשׁוֹן". כְּשֶׁנִּכְנָסְתִּי וְאָמַרְתִּי לְרַבִּי שְׁבָאתִי לְהִפְרֹד, לֹא אָמַר לִי מְאוּמָה, אֲלָא רַק תָּפַס אֶת יָדִי בִּידוֹ הַקְּדוּשָׁה, וְהַחֵל לֹאמַר בְּקוֹלוֹ הַמְּתוֹק מְלֶה בְּמִלָּה: "שְׂמַח בְּחֹר בְּיִלְדוּתְךָ, וַיִּטְיַבְךָ לְבָבְךָ בִּימֵי בַחֲרוּתְךָ, וְהִלֵּךְ בְּדַרְכֵי לְבָבְךָ וּבְמַרְאֵה עֵינֶיךָ" (קֹהֶלֶת י"א, ט'), וְכָאן הִפְסִיק לְרַגַּע קֹט מוֹרֵי וְרַבֵּי, בְּעַל "קְצוֹת הַחֲשׁוֹן", וּמִיד הִמְשִׁיךְ וְהַחֵל לְזַעוֹק בְּקוֹל גְּדוֹל אֶת הַמְּשִׁיךְ הַפְּסוּק, כְּשֶׁהוּא מִנְעִנֵעַ בְּחוֹזְזָה אֶת יָדִי, וּמוֹשֵׁךְ וּמְטַעֵם אֶת הַמְּלָה: "וְ...ד...ע...!" – כְּשֶׁפָּנִי הִטְהוּרוֹת בּוֹעֲרוֹת כְּלִפְתֵי אֵשׁ – "כִּי...עַל...כָּל...אֱלֹהִים...יְבִיאָךְ...הָאֱלֹקִים... בְּמִשְׁפָּט... – וְסִים הַתְּלַמִּיד אֶת סִיפּוּרוֹ לְאִישׁ הַזְּקַן, וְאָמַר לוֹ: שְׁנִים עַל גְּבִי שְׁנִים עֲבָרוּ מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם שָׁבוּ נִפְרְדֵּתִי מִמוֹרֵי וְרַבֵּי, בְּעַל "קְצוֹת הַחֲשׁוֹן", אַךְ הַפְּחַד שְׁלִי מִלְּעַבּוֹר חֲלִילָה עַל עֵבְרָה, וְאֲפִילוֹ נִדְנוּד קָל שֶׁל עֵבְרָה, הוּא אִיוֹם וְנוֹרָא, כִּיּוֹן שֶׁכָּל הַזְּמַן מְהַדְּהַד בְּאֲזֵנַי קוֹל זַעֲקַת בְּעַל "קְצוֹת הַחֲשׁוֹן", הַזּוֹעֵק: "וְ...ד...ע...! כִּי...עַל...כָּל...אֱלֹהִים...יְבִיאָךְ...הָאֱלֹקִים...בְּמִשְׁפָּט..."

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!